

List izdaja republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti SRS — Izhaja štirinajstrednjo med šolskim letom — Ureja uredniški odbor, odgovorna urednica Neža Maurer. Naslov uredništva: Ljubljana, Poljanska 6/I, telefon 315-585 Ljubljana, Naslov uprave: Nazorjeva 1/I, telefon 22-284 — Poštni predal 355-VII.
Letna naročnina: 20 din za posameznike, za šole in druge ustanove 40 din — Št. tek. računa: 501-8-26/1.
Tiska ČZP Ljudska pravica

LJUBLJANA, 16. JUNIJA 1972
LETO XXIII. — ŠT. 12

PROSVETNI DELAVEC

LIST DELAVCEV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH

Spremembe samoupravnega sporazuma za srednje šolstvo

Predsedstvo republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije je na svoji seji, dne 1. junija 1972 obravnavalo predloge za spremembe in dopolnitev samoupravnega sporazuma za področje srednjega šolstva, ki jih je posredoval izvršni odbor za vzgojo in izobraževanje republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije.

Predlogi izvršnega odbora dopolnjujejo in delno tudi spreminjajo vsebino in besedilo osnutka sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma, ki

ga je podpisnicam predložila komisija za samoupravni sporazum za področje srednjega šolstva.

Predsedstvo je izreklo soglasje k predlogu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma za področje srednjega šolstva, upoštevali pa naj bi naslednje:

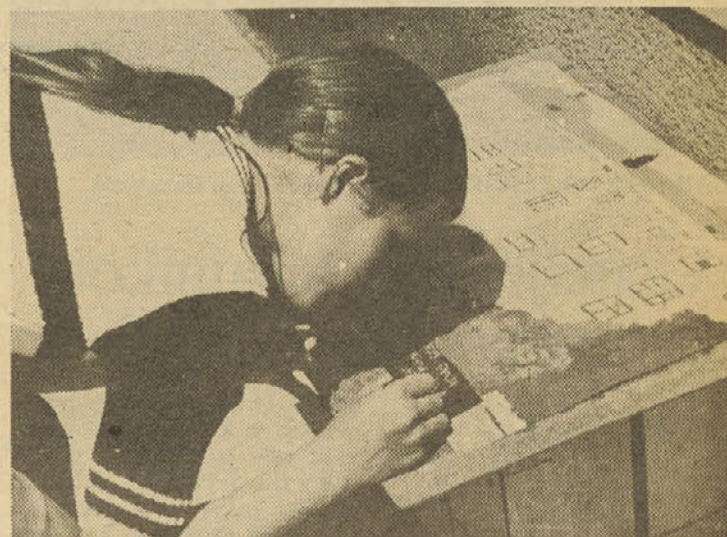
Točkovno vrednost delovnih mest učiteljev s srednjo in višjo izobrazbo bi spremenili skladno s predlaganimi spremembami v sporazumu za osnovne šole, in sicer od 220 na 230 točk za delovno mesto učitelja s srednjo izobrazbo ter od 250 na 270

točk za učitelja z višjo izobrazbo. Poleg tega predlaga predsedstvo dopolnitev sporazuma še z uvedbo in ovrednotenjem strokovnih nazivov za učitelje tako, kot jih bo pripravila posebna komisija.

Predsedstvo ne soglaša s predlogom, da bi srednje šole, ki ustvarjajo dohodek tudi z lastnim proizvodnim delom, lahko povečevale osebne dohodke za 10 % več kot so dohodki, izračunani po značilnih skupinah 9. člena sporazuma in v sorazmerju z deležem iz lastne proizvodne dejavnosti. Meni namreč, da je možnost za spre-

membo družbeno upravičene višine sredstev podana že v 3. členu samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov. V tem členu je rečeno, da se družbeno upravičena višina sredstev giblje v skladu z realizacijo programa dela. Če se osnovni program preseže, je to razlog za povišanje dohodka. Vse specifičnosti takih šol pa so izražene in ovrednotene že s posebnimi delovnimi pogoji. Nadpovprečno individualno uspešnost lahko

(Nadaljevanje na 10. strani)

Tudi Tanja Hoteš iz osnovne šole Hrpelje pri Kozini se je udeležila V. male Groharjeve kolonije v Škofji Loki. (Foto: Vasja Herbst)

Če ni denarja, še pamet ne pomaga

Osip v osnovnih šolah ter osnovno splošno izobraževanje in usposabljanje delavcev — to sta bili osnovni temi razprave na seji mestnega sveta Zveze sindikatov v Ljubljani, v torek 6. junija.

V tezah, pripravljenih za razpravo na tej seji, je v začetku poudarjeno, da bodo delavci lahko uveljavljali svoje samoupravne pravice in prevzemali odgovornosti le tedaj, če bodo ustrezno družbenoekonomsko in politično izobraženi.

Temelj je torej izobrazba: tista osnovna splošna, ki bi jo moral doseči vsak ne glede na to, v kakšnih razmerah živi, koliko denarja ima in v katerem delu Slovenije prebiva.

In če se nekomu ni posrečilo končati današnje dokaj zahtevne osemletke, naj si pomaga kasneje sam, pomaga pa naj mu tudi družba oziroma organiza-

cija, v kateri dela. To je torej skupna dolžnost posameznika in družbe, ki jo terjajo tudi sedanja ustavna dopolnila.

Podatki o osipu so znani: v mestih je osip manjši (v Ljubljani je bil lani 22,5 %), na podeželju večji. V sedanjih razmerah ni pomembno, ali je otrok nadarjen ali ne: važnejše je, v kakšni družini živi, koliko mu znajo pri učenju pomagati starši itn. V šolah slabše združujejo otroci iz delavskih in kmečkih družin, iz družin nekvalificiranih in priučenih delavcev prihaja množica nekvalificiranih delavcev.

Eden od razpravljavcev na seji je dejal: „Otroci delavcev imajo 20 % manj možnosti, da postanejo strokovni in vodilni delavci in nasprotno: otroci strokovnih in vodilnih delavcev imajo 20 % manj možnosti, da postanejo „navadni“ delavci.“

Pomanjkljiva splošna izobrazba pomeni ne le oviro za nadaljnje šolanje in strokovno usposabljanje, temveč tudi za družbeno in samoupravno uveljavljanje delavcev — poudarjajo teze.

NE SAMO BESEDE

Niso dovolj samo besede, pravimo večkrat, in tako menijo tudi sindikati mesta Ljubljane. Predlagajo, naj bi izdelali konkretne programe za zmanjšanje osipa v osnovni šoli. Zahtevajo, naj odgovorni pripravijo šoli ustrezen program in ga tudi izpolnjujejo.

Načela za izboljšanje sedanjega položaja so znana: začeti je treba pri predšolski dobi in že v tem obdobju zagotoviti vsem otrokom enake pogoje. V Ljubljani bodo uresničevali program, sprejet ob referendumu

(Nadaljevanje na 6. strani)

Dve sestrici, dve šolarki s takim veseljem želita druga drugi srečne počitnice, da potegneta v veselo pričakovanje prostih dni tudi najmlajšega. (Foto: Bibiana Mesko)

NAKNADNI RAZPIS PROSTIH DELOVNIH MEST

Zadnja letošnja številka PROSVETNEGA DELAVCA bo izšla 7. julija. V njem bo tudi NAKNADNI RAZPIS PROSTIH DELOVNIH MEST za učitelje in vzgojitelje v šolah in drugih vzgojnoizobraževalnih zavodih v SR Sloveniji.

Uredništvo
PROSVETNEGA DELAVCA

Nikoli ne bodo rešena vsa vprašanja

Nas bralec nam je poslal naslednji vprašanj:

1. Ali naš sistem šolstva resnično enako vrednoti nižjo izobrazbo in izobrazbo človeka s prvo stopnjo fakultete? Če jo vrednoti enako, bi morala biti višja izobrazba sredina med srednjo in visoko izobrazbo. Pogosto slišimo, da fakultete podcenjujejo višje šole, ker so po njihovem mnenju premalo zahtevne. Ali ne izvira morda od tod diskriminacija višje izobrazbe že v samem zekonu o financiranju družbenih dejavnosti? Ali ne bi bilo potrebno o tem jasno povedati? Se vam ne zdi, da bi s tem vsi problemi v zvezi z vrednotenjem višje izobrazbe odpadli, saj bi vsak predmetni učitelj vedel, kje je v izobrazbeni lestvici.

2. Kako bomo vrednotili izobrazbo tistih predmetnih učiteljev, ki so po končanem študiju učiteljsko redno ali izredno končali pedagoško akademijo? Posebno pozornost bo

treba posvetiti tistim učiteljem, ki so bili prisiljeni izredno študirati. Ti učitelji so študirali le leto manj kot njihovi vrstniki — profesorji. V pedagoškem in metodičnem znanju najbrž ne zaostajajo za profesorji.

Vprašanja smo posredovali Sindikatu delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Kot odgovor naj bo sporočilo, da je v STALIŠČIH predsedstva republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije (objavljenih v 10. številki PROSVETNEGA DELAVCA) na ta vprašanja jasno odgovorjeno. Enako stališče sta zavzela tudi komisija za samoupravne sporazume osnovnih šol na seji 12. maja in izvršni odbor izobraževalne skupnosti SR Slovenije na seji 24. maja.

Gotovo vsa vprašanja v zvezi z nagrajevanjem prosvetnih delavcev niso in ne bodo nikoli rešena — marsikomu pa bo morda s temle člankom odgovorjeno.

Ko se mi je najbolj mudilo — pripravljala sem kosilo — je na vrata rahlo potrkalo. Najprej sem pomislila, da trkajo tako samo otroci, ki ne vedo, ali bi počakali, da se bodo vrata odprla, ali pa naj zbežijo.

Nisem se motila. Ko sem odprla vrata, sem zagledala pred seboj tri plašne dekliške obrazke. Pravcato delegacijo!

„Kaj bo dobrega, deklice?“ sem vprašala.

„Ali, ali bi nam lahko napisali igrico?“ se je opogumila ena izmed njih.

„Igrico? Za vas?“ sem se začudila.

„Da, za nas,“ so prikimalle vse tri hkrati.

„Ali vas je poslala tovarišica?“ me je zanimalo.

Kodraste glavice so sunkovito odkimalle.

„Ne. Ni nas poslala ona. Kar same smo prišle. Veste, me bi rade igrice ob koncu šolskega leta. Z igrico bi se tovarišici zahvalile,“ so čebjlale.

„Pa kar igrico bi rade! V kateri razred pa hodite?“ sem se nasmehnila.

Ponosno so mi povedale, da v tretjega.

Tretji razred? Ne bo šlo! Če bi jim napisala še tako preprosto stvarco, bi se je brez dvoma ne zmogle naučiti. To sem jim tudi povedala.

Veliko upanje, s katerim so prišle k meni, je uplahnilo. Pogledi so se povesili. V prvem trenutku razočaranja so ena izmed mladih ust zadržala in nemara komaj zadrževala jok. Počasi so se namenile proti stopnicam, da bi odšle.

Ne, nisem jih mogla razočarati.

„Počakajte, da se pomenimo,“ sem jih zadržala.

V očeh se je zopet zaiskrilo upanje.

„Kako bi bilo s pesmico?“ Veste, mislim daljšo pesem. Vsaka bi lahko povedala po eno kitico, ali pa dve, če mislite, da bi vas več nastopilo,“ sem predlagala.

Joj, kakšno navdušenje se je pokazalo na obrazkih!

„Da, kar pesmico napišite! To bo še boljše. Pesem za tovarišico!“ so se razživele.

„Čakajte, še nekaj. O čem pa naj govori ta vaša pesem?“ sem jih pogledala.

Pesem za tovarišico

Spogledale so se.

„O, to boste pa že vi sami vedeli!“ je nagajivo pripomnila najpogumnejša med njimi. In obe njeni sošolki sta ji vneto pritrdili.

Seveda sem morala spregovoriti še o zame najbolj kritični točki:

„Do kdaj pa bi rade imele to vašo pesem?“

No, k sreči je niso zaelele kar takoj, čeprav bi jim bilo tako najbrž še najbolj všeč. Teden dni so mi dale na voljo!

Obljubila sem jim pesem. Presrečne so stekle po stopnicah. Še z dna stopnišča je odmevalo njihovo veselo čebljanje in smeh.

Jaz pa sem se znašla pred težko nalogo. Ko sem si utrgala čas za deklice, sem zamišljeno obsedela nad papirjem. Kaj naj napišem?

Le kaj, da bodo zadovoljne. A ne le one, temveč tudi tovarišica, ki ji bodo pesem podarile.

Zamišljala sem se in zagledala tretji razred: majhne šolarje in med njimi tovarišico. In tisto povezavo, ki jih je družila vse dolgo šolsko leto. Leto, ki mu res sledijo počitnice, ki se jih močno veselijo.

Počitnice pa prinašajo s seboj tudi drobno žalost: ločitev z ljubljeno tovarišico. Spomnila sem se, da so tudi moji otroci ob koncu šolskega leta često potožili, kako jim je žal, ker ne gre tudi tovarišica z njimi „naprej“.

In pesem je stekla.

Tisti dan, ko so prišle deklice po pesem za tovarišico, me ni bilo doma. Pesem jim je dala moja hči.

„Da vidiš, kako so bile vesele! Poglej, tole so ti prinesle,“ je namignila na okno.

Na okenski polici je stala lepa ločnica. Ne šopek, ampak prava, pravcato trajnica.

Nasmehnila sem se nenavadnemu honorarju. Posebno še, ker sploh nobenega pričakovala nisem!

Čez nekaj dni sem srečala eno izmed tistih deklic. Pritekla je k meni in se zahvalila za pesem.

„Tako nam je vsem všeč. In takooo dolga je. Enajst kitic! Enajst nas bo deklamiralo. Tako smo veseli.“

Nasmehnila sem se ji in se zahvalila za rožo.

„Ah, kaj tisto! Da le imamo pesem. Pesem za tovarišico,“ je začebjlala in stekla naprej po cesti.

ERNA STAROVASNIK

GARAL JE DO ZADNJEGA DIHA (Olje — Ivan Malavašič)

Učiteljem — tečajnikom manjši kos kruha?

V Prosvetnem delavcu je bil dne 19. maja objavljen članek pod naslovom „Cena učitelja po samoupravnem sporazumu“, ki obravnava učitelje-tečajnike kot manj vredne učitelje. Pisec članka verjetno ne ve, kdo smo pravzaprav tečajniki, kakšna je bila naša pot do izobrazbe in kakšno naše delo v prvih povojnih letih. Tedaj ko je bilo naše šolstvo šele na začetku poti, je ljudska oblast organizirala pedagoške tečaje, kjer je po hitrejši poti vzgojila učitelje. Lotili smo se dela na vzgojnem, ljudsko-prosvetnem in na političnem področju, skratka, povsod, kjer je bilo treba. Vse svoje moči smo razdajali otrokom v šolskih klopih, mladini na vaških odrih, sodelovali pri vseh mogočih političnih akcijah na terenu, ki jih tedaj ni bilo ravno malo. Ni nam bilo težko učiti cele dneve tudi po štiri razrede kombinirano (plačila za celodnevni in kombinirani pouk in za nadurno delo nismo poznali), se voziti s kolesom po šest in tudi več km na dan v

službo. Mnogi so za svojo prizadevnost in kvaliteto dela v razredu celo izredno napredovali vsaj v tistem času, ko so bili še plačilni razredi. Po službi pa smo delali na terenu, kjer smo kot mladi učitelji morali sodelovati v različnih akcijah po več ur dnevno, tja v pozno noč. Poleg vsega pa smo še pridno študirali, saj smo morali opraviti vrsto izpitov, preden smo postali „pravi“ učitelji, čeprav se vzdevka „tečajnik“ nismo mogli znebiti — po 25 letih intenzivnega dela v prosvetni službi. Zanimivo pa je, da smo pri opravljanju vseh izpitov vlekli vprašanja z istih kupčkov kot učiteljski in nam ni nihče prizanesel, ker smo bili tečajniki. Mnogi med nami so s študijem celo nadaljevali in so že dolga leta predmetni učitelji ali celo profesorji.

Od tistega časa je minilo že precej let in smo se, žal, že postarali. Tako smo pač prisiljeni „počivati“ (čeprav še vedno trdo delamo, se izpopolnjujemo ali celo izredno študiramo) v prosvetni službi in čakati pokoja. Če pa so nekateri celo na vodilnih mestih, imajo pač za sluge, ker so verjetno dokazali, da so sposobni graditelji šolstva v socialistični družbi, čeprav tečajniki!

ANKA ZORKO

STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?

POGLED SKOZI ŠOLSKO OKNO

GREŠNICE

Ta refleksija zajema dva skromna, komaj opazna ženska portreta, ki prav gotovo (nevidno) visita v muzeju slovenskega šolstva. Prvega je naslikal mojster Čas še v letih, ko so se Cankarjeve mežnarske zgodbe o učiteljih spreminjale v žalostni evangelij vseh, ki so hoteli misliti s svojo glavo; drugega pa — no, barva se še ni utegnila dobro posušiti...

Ko se je kazensko premeščena učiteljica s svojim nezakonskim otrokom znašla na samotni hribovski enorazrednici in odklenila skripajoče dveri krjavljavske podrtije, kjer že dolgo ni bilo pouka, so bile številne podgane edina živa bitja, ki so jo pozdravila ob neslovesnem prihodu na Goličavo...

Podgane so opravile svojo dobrodružnost in se cvileč razbežale ob radostnem spoznanju, da je končano njihovo stradanje; spet bodo prihajali učenci in puščali pod klopmi vsaj tu pa tam skorjice ovenjane in črvice krhlje. Učiteljica pa se je sesedla v prvo prašno klop in se bridko razjokala.

Naslednje dni je pregledala razdejanje podganje knjižnice. Tu zares ni zaslužila drugačnega imena. Iz ostankov kataloga je razbrala, da je šola v tridesetih letih svojega obstoja dobila celih trideset knjig! In ko je grčavi župnik prikrampal v šolo ter jo našel objokano, jo je, tikaje kakor svojo kuharico, potolažil: Kaj bi se cmerila! Prej ko se boš privadila, bolj bo zate, zakaj kdor pride sem, ostane tu do smrti...

Kljub temu da ji je za mnogotera opravila med jutrom in nočjo primanjkovalo časa, se je še nešteto krat vprašala, ali je to, kar se je zgodilo z njo, res.

Predrznost, da si je neporočena učiteljica privoščila otroka, je licemerska družba obsodila kot „greh zoper svetega duha, ki ji ne bo odpuščen ne na tem ne na onem svetu“. Ker ni globoko skrušena padla na kolena pred moralistično-politične veljake in ni niti povešala svojih „pregrešnih“ oči, je morala kot gobavka zapustiti čisto dolino Sentflorjansko... Goličavska podrtija, razcapani otroci in podganja družba v puščavniški samoti je komaj zadostna pokora za učiteljico, ki si upa streči svojim željam.

Vojna, ki je preobrnila svet, je tudi njo rešila Goličave. Ni pa spremenila njene zločne odločitve o hčerinem poklicu. Zaklela se je, da ji bo učiteljski poklic prav tako priskutila, kot ga je družba nji. Že dalj časa pred maturo ji je govorila Vsak poklic je boljši od mojega. Če hočeš ostati svobodna in nezaznamovana, postani kar koli, le učiteljica ne!

Toda zarečenega kruha se največ poje... Klementina je po dveh letih uspešnega študija pustila medicino in vneto začela študirati

Učitelje razrednega pouka bomo plačevali z zlatom

Dinamika zaposlovanja v šolstvu je v primerjavi s preteklimi leti bistveno večja. Tako je na primer v naših osnovnih in srednjih šolah kar 75 % več delovnih mest kot leta 1969. Razpisi kažejo povečano število prostih delovnih mest praktično za vse profile učiteljev, predmetnih učiteljev in profesorjev. Največ povpraševanja je po učiteljih razrednega pouka. Zanje je na voljo kar 324 delovnih mest. Sledijo predmetni učitelji in profesorji matematike in fizike oziroma samo matematike, ki lahko izbirajo med 227 delovnimi mesti. Izredno iskani so tudi ortopedagogi, katerih bi letos v Sloveniji potrebovali kar 223. Več kot sto potrebujemo še predmetnih učiteljev in profesorjev slovenščine, ki bi poučevali hkrati tudi angleščino, nemščino, srbohrvaščino ali se ukvarjali s knjižničarstvom (173), dalje: profesorjev in predmetnih učiteljev telesne vzgoje (135), glasbene vzgoje (145) in vzgojiteljic za predšolske otroke (171).

Zanimivi pa so tudi premiki v strukturi prostih delovnih mest. V primerjavi z letom 1969 odpade letos med vsemi razpisanimi mesti manjši delež na učitelje matematike in fizike, na slaviste ne glede na kombinacije z drugimi predmeti. Znižal se je odstotek iskanosti tudi pri učiteljih tehničnega pouka ter pri učiteljih angleščine in nemščine. Leta 1969 je npr. odpadlo na učitelje matematike in fizike kar 17 % vseh prostih delovnih mest, letos pa le še 11 %. Delež slavistov je bil nekoč 13 %, letos le še 8 %. Učitelji tehničnega pouka so „zdrknili“ z 8 na 5 %, germanisti pa s 6 na 3 %. Ni dvoma, da je to posledica razveseljivega dejstva, da pomanjkanje strokovnih učiteljev za te predmete ni več tako pereče kot nekoč.

Po drugi strani pa postajajo nekateri pedagoški poklici vse bolj iskani. Splošna nepopularnost učitelja razrednega pouka med našimi srednješolci in pa vzporedno uvajanje podaljšane bivanja učencev v osnovnih šolah je povzročila kritično pomanjkanje učiteljev tega profila. Če smo leta 1969 iskali le 111 učiteljev razrednega pouka, bi jih letos želeli dobiti najmanj 324, pri čemer se je delež deficitarnosti tega poklica v odnosu na vsa prosta delovna mesta povzpela z 9 na 16 %. Videti je, da bomo morali kmalu razredne učitelje plačevati z zlatom, če jih bomo hoteli imeti. Podobno krizo je povzročilo širjenje posebnega šolstva v republiki. Namesto 85 ortopedagogov, kolikor smo jih potrebovali v letu 1969, jih iščemo letos 223. Delež iskanosti tega poklica se je pri tem dvignil s 7 na 11 %. Podobno je tudi s poklicem vzgojiteljice. Danes jih potrebujemo že trikrat več kot pred tremi leti, povpraševanje po teh kadrih pa se bo verjetno še povečevalo. Delež prostih delovnih mest za vzgojiteljice predšolskih otrok je trenutno 8 %, kar pomeni, da bi moral skoraj vsak deseti na novo zaposleni prosvetni delavec biti vzgojiteljica.

Povečan deficit teh kadrov se kaže tudi v vse večjem številu štipendij za tovrstno šolanje. Potrebno bo doseči še to, da se bo zanj odločalo več mladine. Verjetno se bo tukaj le dalo kaj na-

slavistiko. Materi se je v dolgem pismu opravičevala zaradi tega „greha“: Šele zdaj diham iz polnih pljuč. Na Goličavi si mi preveč in prelepo pripovedovala — torej si tudi sama kriva, če mi je slovenska beseda tolikanj prirasla k srcu, da mi mora postati poklic. Rada bi jo posredovala kakor ti...

Mati je odložila pismo... Kogar bogovi sovražijo, tega naredijo za učitelja!

Čez nekaj let se je Klementina s profesorsko diplomio v žepu znašla na veliki šoli; tako veliki, da se učitelji med seboj skorajda niso poznali, nekateri pa se niti niso hoteli poznati, zakaj bili so strogo razdeljeni na kaste. V prvi so nosili glave med oblaki profesorji, diplomirani aristokrati s perjanicami, v katerih se posebno bujno pozibava tisto pero, ki je znano tudi pod nazivom kompleks večvrednosti (ki pa ga začudno ni opaziti pri tistih, ki delajo na srednjih šolah). V drugi so se zdravo in zadovoljno, kakor ribe v bistri vodi, počutili predmetni učitelji, ki jih je višja šola dvignila v rang meščanskih svobodnjakov. V tretji pa so životarili razredni učitelji z ubogo maturo, prezirani plebejci, ki nič ne štejejo in so v zbornici brez glasu.

Javna tajnost na šoli je bila, da marsikak profesor kot pedagog in metodik ni onim pri dnu segal niti do brade. In tega se je Klementina, spominjajoč se odlik svoje matere, dobro zavedala. Družila se je z nižjimi brez sramu, da se od njih lahko tudi kaj nauči. In res je postalo sožitje z njimi toliko intenzivno, da so jo kolegi na učiteljskem Olimpu zamrzili, posebno, ker ji tega kastnega „prekrška“ niso smeli očitati. Ko pa se je omožila z najnavadnejšim mehanikom, so jo izobčili iz kaste kot „grešnico zoper svetega duha“. In ko se ji je namočila še družina, je živo začutila, da je ostala sama, prezirana pahnenka iz raja...

Nekega dne, ko se je s svojo četverico otrok napotila k ostareli materi, je jasno spoznala, da je grešila kakor mati, ker je pela Credo, ko je bila Gloria...

JANEZ LAMPIČ

V ZEMLJO BI GA ZABIL

Vsepovsod udarjajo na zvon: Počitnice so tu, šolska vrata bodo za kratka dva meseca krepko zapahnjena!

Naj bo tako ali drugače, preden bodo počitnice, bo na vrsti razdelitev spričeval. Usodnega dne ne gre podcenjevati. Tekle bodo solze, tudi nasmejanih obrazov ne bo manjkalo, in k temu se bo pridružilo še tretje — grožnje. Teh pa ne bodo deležni le otroci, ampak tudi učitelji.

Če se ozrem nazaj vsaj za dobrih petnajst let, se mi prikaže v spomin trenutek, ko ni dosti manjkalo, da bi proti svoji volji prestopel nekaj zaušnic nesrečnega očeta. Nikakor mu ni šlo v glavo, da je njegov poba izdelal z dobrim, ko pa so bili vsi trdno prepričani v zares prisluzeni odlični uspeh. In ne samo to. Tudi ocena iz vedenja je zdrknila nenavadno nizko — na zares prisluzeno trojko. Pa mi je užaljen očka kar vpriči otroka zabrusil:

— Čujte, vi ste čisto navaden nesramnež! Zakaj pa je lani imel odlični uspeh, ha? In lani je bil fant eno leto mlajši! Bova prišla skupaj, zapomnite si to!

rediti, saj se nam je npr. v nekoč podobnih situacijah kaj kmalu s primernim poklicnim prosvetljanjem posrečilo zagotoviti dovolj interesov za študij matematike, fizike, tehničnega pouka in telesne vzgoje, torej za poklice, ki so bili tedaj deficitarni.

DRAGO KOLENC

Koordinacija dela — gotov uspeh

Na seji sveta za vzgojo in izobraževanje pri republiški konferenci SZDL 9. junija so udeleženci razpravljali o osnutku stališč predsedstva in izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije k načrtu vzgoje in izobraževanja SRS. Ta osnutek je bil sestavljen 8. junija na podlagi stališč sekcije pri republiški konferenci, upoštevana so bile pripombe in mnenja iz razprav na ravni občinskih konferenc SZDL, temeljnih izobraževalnih skupnosti, družbenopolitičnih in družbenih organizacij.

V razpravi je bilo poudarjeno, da je treba pridobiti vse organizacije za nadaljnje delo in pri uresničevanju načrta. Opredeliti je treba šolo, predvsem kot vzgojno-izobraževalno, socialistično, angažirano institucijo. Podprli so zahtevo, da se upošteva načrt, ki bo omogočil modernizacijo šole in upošteval ustavno dopolnila. To je pogoj za nadaljnji razvoj šole in njene dejavnosti. Načrt mora omogočiti reševanje predvsem dveh prioritarnih nalog:

- izravnavanje pogojev za vzgojo in izobraževanje;
- poskrbeti za kadrovske probleme (upoštevati vse vidike pridobivanja kadrov, kadrovske šole naj zaživijo kot organizmi)

Osnutek stališč predsedstva k načrtu vzgoje in izobraževanja v SRS so udeleženci sprejeli z naslednjimi dopolnili:

- celotno razvojno perspektivo in vse sprotne akcije moramo graditi na ustrezni kadrovske politiki in programu,
- vsem odgovornim in zainteresiranim družbenim dejavni-

kom priporočamo, da izdelajo konkretne akcijske programe in dosežejo medsebojne sporazume,

- urediti področje investicij za srednje šole (omogočiti prostor),

- doseči smotrno investiranje (uporaba sodobnih sredstev tehnologije) porazdeliti denar in svetovati učiteljem, katera učila naj kupijo.

Poudarjeni so bili še naslednji predlogi:

- potrebno je, da sestavljajo čim hitreje izdelajo načrt. Dr. Avguštin Lah je predlagal:

- svet naj da pobudo za koordinacijski sestanek šestih organov: skupščine, izvršnega sveta, republiške izobraževalne skupnosti, zavoda za šolstvo, pedagoškega inštituta in fakulteto. Na tem sestanku naj razpravljajo o:

- izvajanju zveznih in republiških ustavnih dopolnil (funkcija interesnih skupnosti)

- izvajanju zapovrstnih nalog načrta vzgoje in izobraževanja. Ta sestanek naj bo konec junija, naloge pa naj bi usklajeno obravnavali jeseni.

- določiti, kakšno znanstveno delo je potrebno (ne moremo prepustiti vsega raziskovalcem, ampak moramo pridobiti tu to delo vse zainteresirane institucije in visoke šole).

V razpravi je bila poudarjena še potreba po vrednotenju učiteljevega dela (zaradi motivacije, osebnega interesa, angažiranosti) ne le s finančne plati, temveč tudi z moralne — s priznanjem in zahvalo.

TEA DOMINKO

Pričakoval sem, da bo nevihta pojenjala, pa ni. Nenadoma se je oče spomnil, da sem poba na mile viže premlatil.

— Ves križast je bil, tako ste ga skrišpali. Tako sem raztogoten, da vam vse to kar takoj povem. Pojdite h kmetu za hlapca in mlatite po konjih, po mojem pobu ne boš!

Tako. Kar tika. Grozi mi vpricho nepravilno ocenjenega sinka, ki se skrivaj posmiha. Lanska učiteljica je bila pri njih na stanovanju, skupaj so se vozili na nedeljske izlete, skupaj hodili na veselice. Morda je to vplivalo na odlični uspeh? Na srečo pred njima nisem ostal popolna fizična šleva in le na tak način je ostala moja koža nedotaknjena; malo pa sem se bal, kako bo mož vso stvar pri naših instancah razpihljal, zakaj zvez tudi takrat ni manjkalo; še pred takimi grožnjami nisem klonil: popravil nisem ene same ocene!

In kdo je imel pri vsem tem svoj prav? Res je, fantu sem primahal dve zaušnici. Zakaj? Revno in bolešno učenko je tako nesrečno spodbil, da je morala k zdravniku. In ne samo to. V razredu je bilo petintrideset učencev. S štirintridesetimi nisem imel nobenih težav. Starši se niso pritoževali. Nasprotno. Na vsakem roditeljskem sestanku so trdili, da sem prebлаг, premil učitelj. Boris pa je bil izjema. Na besedo se niti niti ni zmenil. Kje pa! In je bil fant takrat star dvanaest let! Enkrat sem ga pridržal po pouku. Tudi sam sem ostal v razredu. Domačih vaj sploh ni delal in bi jih moral zdaj, po pouku. Ni jih hotel. Ko sem mu po dolgem prigovarjanju zagrozil, da ga bom dal čez koleno, mi je zabrusil.

— Vi tako niste „taprav“ učitelj!

Vedel sem, od kod to izvira. Njegov oče je bil v podjetju kar viden funkcionar, vendar brez vsakih šol — pa je sovražil vse, kar je dišalo po knjigah. Toda fant je takrat vajo napisal. Res je: ko ni nobena stvar zalegla, sem ga pač malo „pobožal“. Toda že naslednjega dne so mi učenci povedali, kako se je pred vsemi ustil:

— To klofuto mu bom trikrat vrniti!

Leta so tekla in jaz sem zamenjal službeno mesto. Toda prejšnjega nisem pozabil. Rad sem ugibal, kako so se fantje in dekleta znašli v življenju. Mnogi so se, večina. Boris pa je šel po očetovi poti: na lahek način do denarja. Začel je menda kar pri treh mojih; vsi so ga čez čas odslavili. Končno je prijel pri podjetju, in sicer po očetovi zaslugi. Pol leta, več ne — je bil pri strojih, potem je prišel v skladišče. Enkrat je naneslo, da sem vprašal, kako se mu godi in če se je znašel. In se je. Prav tisti čas je „sužil“ v zaporu. Nisem bil presenečen. Ko pa sem lani, prav ta čas je bilo, taval po našem malem mestu, naletim nanj. Ni me prepoznal. Bil sem mu nekam „simpatičen“ in me je povabil na dva deci. Kar kmalu mi je začel razlagati, kako se mu je v osnovni šoli godilo in tudi nekega „debeluha“ je imel v želodcu. In ga še vedno ima.

— V zemljo bi ga zabil! je udaril po mizi, da sta kozarca kar poskočila. Res je, trda bi mi predla, zakaj mlada pest, pa četudi ni z žulji preprekna, dobro zadene in zaleže! Jaz pa bi v trenutku zaživel popolnoma drugačno življenje: ne bi bil več učitelj, temveč čisto navadna fiziologka, v zemljo zabita...

Pa naj se kdo poreče, da učiteljski poklic ni lep in brez mikavni presenečenj!

- dk

ANTIBUM

Dr. Anion je izumil sredstvo proti agresivnosti. Če zaužije človek le pet gramov tega belega praška, ne bo nikoli več želel napadati, osvajat, ugrabljati in se polasčati tuje zemlje. Novinarji so pridržali kandidatu za Nobelovo nagrado. „Epohalni izum! Človeštvo je rešeno tretje apokaliptične poštasti“. Izumitelja sta sprejeli častni akademiji Oxford in Cambridge. Lomonosov inštitut mu je pripel red zvez za narod prve stopnje. Potem se je začelo. V javnosti je moral zagovarjati svoje teorije.

Zgodovinarji so bili odločno proti temu prašku: „Vojne so gonilna sila človeštva. Samo o vladarjih, revolucijah in velikih junastvih lahko piše zgodovina. Kako naj pišemo zgodovino, če ne bo več nobene bitke? To sredstvo raje uporabite za poklicne morilce in biki, zgodovina pa potrebuje svoja obdobja, svoje junake, svoje revolucije!“

Krojaško združenje UNIFORM je pisalo: „Zamislite si, da ostanemo naše armade gole, da se srečujejo vojaki, oblečeni kot civilisti. Nihče ne bi vedel, za koga in proti komu se bojuje. Če bodo bodoči vojaki uživali prašek ANTIBUM, bomo postali prekrotek narod in sosedje, ki tega praška ne bodo uživali, nas bodo napadali. Zato je potrebno še nadalje izdelovati milijone uniform za parade, za vsak dan, za bojišče, poletje in zimo. Z našega stališča je ta izum zabloda!“

Psihologi so skočili iz eksperimentalno-statističnih lupin in se začudili, kako je mogoče pradačne strasti, ki so v človeku spale že od praopci — zamoriti s tako preprostim praškom. Tako so poslali izumitelju šopek nageljnove in brzojavko: „Mi

smo z vami! Uničujemo prana-gone! Prišel je čas, da se te ogromne energije sprostijo na ustvarjalnem polju!“

Oglasilo se je zdravstvo in klinična terapija: „Genij ste, dr. Anion! Zmanjšali ste nam število pacientov na polovico. Ker smo pa že začeli graditi novo bolnišnico, je vaša ideja za nas uničujoča. Pomislite samo na neskončne vrste diplomiranih zdravnikov, ki bodo ostali brez službe... Mi računamo na povečanje števila pacientov, vzporedno z naraščanjem standarda. Zato vam svetujemo, da ne zavirate naravnega razvoja medicine! Kdo ve, če ta vaš prašek delovanja nizkih, napadalnih nagonov samo ne zavre za kratek čas... da se potem zbuje še hujši?“

Živnorojska zadruga Plemen-ski bik je protestirala, češ da je zdaj napadalnost bikov ogrožena in s tem niso več biki. Osnovna lastnost bikov je in bo — napasti!

Materi in otroci pa so bili za to genialno idejo. Očetje bodo tako več doma in vrtovi obdelani.

Izdelovalci medalj so bili v dno duše preplašeni. Če ni napadalnosti, ni junakov. Kaj bi pa svet brez vojakov? O čem pa naj pišejo čitanke?

Izumitelj Dr. Anion je bil zelo prileten človek in to je bilo njegovo življenjsko delo. Poslušal je glas javnosti in legel k oporoki. Ko je umrl za srčno kapjo, so brali njegovo poslednjo voljo: „Prašek in elaborat spraviti in poslati z raketo v vesolje. Raketa naj bo urejena tako, da lahko pade na katerokoli zvezdo v vesolju, le na Zemljo ne. Verjamem, da so nekje bitja, ki ga bodo lahko uporabljala!“

IVAN CIMERMAN

Učitelj, zvest kakor igralec

Kakor je razveseljivo, da se pri nas dolga desetletja ni toliko govorilo in pisalo o šolstvu kakor v zadnjih nekaj letih (kar je dokaz premika k višjerednemu pojmovanju tega prepomembnega življenjskega področja v naši javnosti), tako je v isti sapi res, da se nam z dosedanjim prizadevanjem ni posrečilo zagotoviti zadostnega dotoka mladih kadrov. Upravičeno se sprašujemo, kaj storiti?

Kakor v preteklosti se tudi danes veliko mladih ljudi, ob izbiri poklica, še vedno ozira predvsem po gnotni donosnosti. Razmeroma malo se jih odloča za poklic po notranjem nagnjenju oziroma sposobnosti, kajti geslo „čim manj delati in čim več zaslužiti“ je ta čas vse preveč razširjeno v svetu, da ne bi njegove pogubnosti bridko doživljali tudi v učiteljskem poklicu.

Posledice takega gledanja na izbiro poklica so v šolstvu dovolj občutne: lepo število darjenih ljudi s pedagoškimi dispozicijami se zaradi znane eksistenčne neprilичnosti sploh ne ozre po učiteljskih šolah. Od tistih, ki le zajadrajajo v ta poklic, jih kar čeden odstotek pozneje zbeži, tako da sestavljajo ostanek maloštevilni idealisti in pa tisti, ki jim nič drugega ne preostane, ker vidijo v učiteljskem kraju kruha skoraj edini vir svojega obstoja.

Reformni učnovzgojni sistem je z zapletenimi učnimi procesi in zahtevno po nenehnem angažiranju ter strokovnemu izpolnjevanju postavil na glavo staro predstavo o lagodnosti učiteljske službe.

Zdi se mi, da bi se bilo vredno zamisliti, ali je tržno načelo ponudbe in popraševanja, če že nastopa kot poglavitni stimulator, tudi edini moment, ki lahko poveča zanimanje za učiteljski poklic. Mislim namreč, da bi lahko učitelji sami največ pripomogli k večjemu dotoku mladih kadrov, in sicer z zelo

kakovostnim pedagoškim delom.

Kot realisti smemo verjeti, da bo relativna večina učiteljev tudi v prihodnje (kakor v drugih poklicih) ostala na ravni delovne poprečnosti. Toda če bi se z notranjo selekcijo dokopali do tega, da bi na vsaki šoli vsaj manjša polovica, zasijala v toliko usvarjalni popolnosti, ko postane učna ura „pesem“, bi bil s tem že do kraja razvit notranji stimulans, da bi pred očmi mladih ljudi razkril tisti čar pedagoškega dela, ki se mu danes le redki odzovejo.

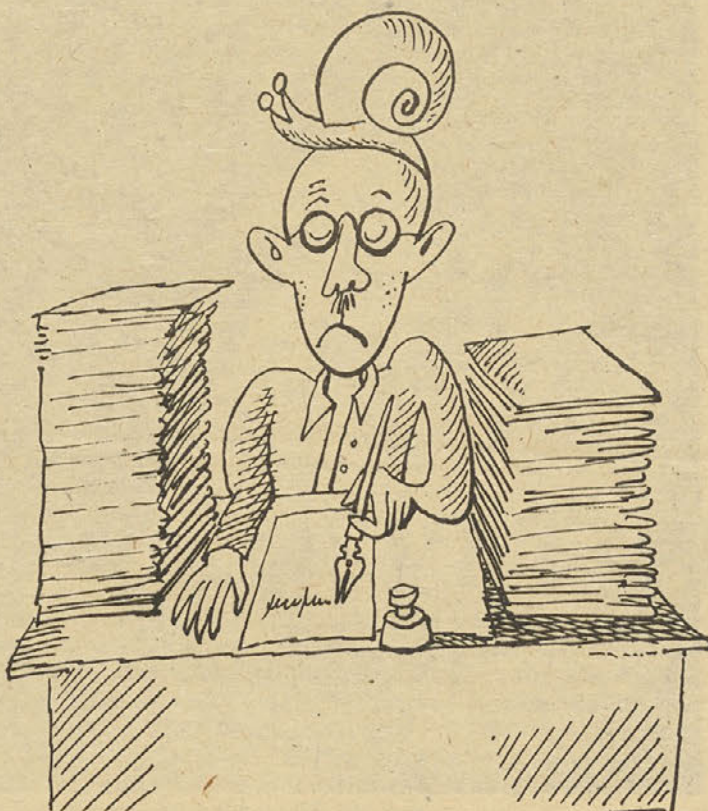
Želim poudariti še neko precej pomembno razliko, ki bistveno loči pedagoški poklic od drugovrstnih strok. Naj uporabim za ilustracijo le en zgled. V modernem urejenem zavodu za statistiko se je delavcu treba le seznaniti z elektronsko obdelavo podatkov (nekdanje oblike dela ga ne zanimajo), vse ostalo je praksa „tekočega traku“. Ali si je kaj podobnega mogoče zamisljati v pedagoškem delu? V učiteljski zavesti morajo neprestano živeti in se spoprijemati vsi delovni sistemi, vsa zgodovina pedagoških načel, zakaj otrok, ki ga oblikuje, je tako rezultat preteklosti in zamisel prihodnosti.

Ob takem gledanju na težo in odgovornost pedagoškega poklica imajo tedaj učitelji sami ob svojem uveljavljanju veliko lepšo in sugestivnejšo priložnost za privabljanje poklicnega naraščanja kot pa strokovne službe za poklicno usmerjanje. Tako bi se ustvarjalnost učiteljevega dela izkazovala v dveh smereh: v neposrednem oblikovanju in samoohranjanju tega poklica.

Ob tako intenzivnem in res „posvečenem“ delu bi mladi ljudje spoznali ne le čar, temveč tudi vso težavnost učiteljskega poklica. Kdor bi se odločil zanj, bi mu najbrž ostal zvest kakor igralec gledališkemu odru, pa naj bo dohodek še tako nespodbuden.

JANEZ LAMPIC

KISLE RESNICE

Mozaik pričevanj in mnenj

Kdor je pošten, lahko pošteno dela, drugi ovinkari

Ravnateljica osnovne šole Vransko Jožica Dimec je poverila milijon osemsto starih dinarjev. Nepravilno si je prilaščal tujo lastnino tudi vodja podružnične šole Tabor Branko Pepel. To nas je neprijetno presenetilo. Marsikdo pa je ob tem dejal: „Saj se mi je kar zdelo, da tu nekaj ni v redu.“

Ker so se začela po pisanju v časopisih pojavljati različna mnenja, gledanja, in ker si je stvar vsak po svoje razlagal, smo se odločili, da povprašamo za mnenje njene sodelavce, podpredsednika temeljne izobraževalne skupščine Žalec in samostojnega svetovalca enote zavoda za šolstvo v Celju.

ZANIMALA NAS JE TUDI ŠOLA VRANSKO

Osnovna šola Viktorja Šosterja — narodnega heroja prvo-borca na Vranskem spada v občino Žalec. Vransko leži na zahodnem robu Spodnje Savinjske doline, kjer se svet že dviga: na eni strani v Dobrovolje, na zahodni ga omejuje prostrana Menina planina, a na južni Posavsko hribovje. Lep kraj. Ko smo prišli na vransko šolo, je bilo šolsko dvorišče polno otrok. Že na prvi pogled opazi človek, da je ta stavba ena tistih šol, ki je potrebna popravila. Kot smo zvedeli, ima občina Žalec to v načrtu.

Mirko Gorišek, ki začasno vodi šolo, in je tudi sekretar osnovne organizacije, je povedal, da obiskuje šolo 520 otrok v 19 oddelkih na Vranskem in 5 oddelkih v Taboru.

Otroci prihajajo iz različnih krajev: Motnika, Trojan, s Črete na Dobrovoljah, s Črnega vrha nad Taborom (2–3 ure peš in 1/2 ure z avtobusom — poleti, pozimi pa še več). Pouk je v dveh izmenah: dopoldne obiskujejo pouk otroci, ki so dlje od šole, popoldne pa tisti, ki stanujejo bliže. Popoldne imajo pouk večini otroci nižjih razredov. Učni uspeh je razmeroma dober, saj je lani izdelalo (po popravni izpitih) od 529 kar 491 otrok, to je 92,8 %. Dopolnilni pouk imajo iz matematike, nemščine in slovenščine. Vsako leto konča šolanje 60–70 otrok. Dobro je tudi poskrbljeno za poklicno usmerjanje. Večkrat jih obišče socialna delavka z zavoda za zaposlovanje v Žalcu in pomaga mladim pri odločitvi za poklic. Zanimivo in hkrati posnemanja vredno pa je sodelovanje tekstilne tovarne Prebold z okoliškimi šolami. Tudi s šolo na Vranskem sodelujejo. Predstavniki tovarne obiščejo šolo vsako leto in skušajo pridobiti osmošolce za uk ali nadaljnje šolanje, sedmošolce pa za priučitev; izje-

moma vzamejo v priučitev tudi tiste, ki imajo končanih samo šest razredov osnovne šole.

TUDI VEČ KOT TRI URE HODA

V vranski šoli imajo več krožkov: fizikalnega, fotografskega, krožek OZN, biološkega, prometnega idr. Na prireditvah se izkaže plesna skupina, veliko članov imata tudi taborniška organizacija in športno društvo. Prizadevanja, da bi se otroci kar največ naučili, ovira marsikaj. Eden od nerešljivih problemov je prevelika oddaljenost od šole, saj potrebujejo otroci z vrh Dobrovolj poleti do tri ure hoda, pozimi pa še toliko več. Otroci iz Motnika se sicer vozijo z avtobusom, tako kot Taborčani, vendar so skoraj vsi precej oddaljeni od avtobusne postaje. Poleti že lahko počakajo. Pozimi, ko imajo avtobusi zamudo, pa otroci vsi premraženi, mokri in utrujeni čakajo na prevoz. Prav tako je pri odhodu domov, ker imajo različni razredi različno število ur. Kljub vsem tem tegobam pa so pridni, se učijo in sodelujejo pri izvenskolskih dejavnostih. Učitelji si želijo, da bi otrokom lahko nudili hrano (malico in kosilo), da bi se otroci laže učili. To se jim zdi zelo važno, je dejal Mirko Gorišek, saj je to edini izhod v boljše razmere. K rešitvi jim bo pomagala prenovljena šola, ki bo večja,

RAVNATELJICA

Začeli smo se pogovarjati o delu ravnateljice Jožice Dimec. Na željo Mirka Goriška so sodelovali v pogovoru tudi ostali učitelji.

Povedali so, da je bilo ravnateljico poslovanje že dalj časa sumljivo, vendar ji na šoli nihče ni mogel „stopiti na prste“. Ni bila samo ravnateljica, temveč tudi znana osebnost, aktivna družbenopolitična delavka ter osebna znanka odločujočih in vodilnih v občini, menda pa tudi nekaterih v republiki. Bila

MATIČNI LISTI

Predpisi nas tepejo na več načinov. Poseben bič so matični listi. Ne mislim, da niso potrebni. Ob njih se učitelji pisateljsko izživljajo. Obležijo v arhivu, in še sreča, da ne pridejo mnogokrat v rabo. Navadno namreč niso za rabo.

Prva stvar, ki jo učitelj ugotovi, je ta, da ne ve, kako bi se lotil posla. Kako bi sploh pisal? Nazadnje spozna, da ne ve, kaj bi napisal. Potem se pogumno loti dela. Po abecedi, vsak dan pet, v enem tednu bom ravno pri kraju.

Učenci drse skozi filter. Ta je vihrav, oni prihaja v šolo zanemaren, tretjega doma „pravilno“ vzgajajo. Tinče ima mlajšo sestrico, Tonče samotari. En oče pije, drugi se vozi z žabo. Te mame nikoli ni v šolo, ona opleta z jezikom po vseh sejah in sestankih. Fifica je zdaj stara osem let in že rada pogleduje za fanti.

Tudi druge stvari so zapisane. Natančno po rubrikah in postavkah. Užitek je ugotavljati, kdo se je v osmih letih ob matičnih listih najbolj nagaral.

Klobuk dol. Elementarka (ne vem, ali kje v domovini se kak možak uči v prvem razredu). Popisala je svoje črvičke kar se da natančno. Črviči pa so odrasčali in postajali čmrlji, ose, sršeni, nadležne uši in prave strupenjače. Dva, trije razredniki so to opazili in zapisali. Učenec da se je letos popolnoma predruščil. Nobena beseda mu mu ne zaleže.

Dobro, se vsaj razvija! Saj je vse preveč zakrnelcev. Po pet let skupaj se niso spremenili. Rubrike teži ena sama ugotovitev: isto, isto, isto. Otroci niti rasti niso. To klavirno životarjenje bi vendar lahko pomladil takle stavek: Miha se je letos zares potegnil. Ali: Peterček se pri učenju ni pretegnil. Ali: Vili je postal baraba in je vsak odmor koga pritegnil. Tudi tisti ata, ki se je v prvem razredu vozil z žabo, še ni ničesar ukrenil. V matičnih listih piše, da je vse isto. Samo razrednik je drug.

Kljun je otesala
BERTA GOLOB

je tako rekoč „dobro zavarovana“.

Delati z njo pa ni bilo lahko, saj pedagogov-učiteljev ni upoštevala. Na kratko: učiteljski kolektiv je bil vseh 8 let njenega ravnateljstva brez vpogleda v vodenje šolskih poslov, kaj šele, da bi vplival in usmerjal delo in gospodarjenje na šoli. Kolektiv je kljub samovoljnemu ravnateljstvu delal. Zavedal se je svoje naloge, četudi je bil ravnateljčin vpliv čisto vse prej kot vzgojen.

In kako so odkrili, da je denar zmanjkal?

Franc Golavšek je povedal: „Občina je ugotovila, da so nepravilnosti v finančnem poslovanju. Prvi kamenček plaz se je sprožil tedaj, ko je prevzel vodstvo podružnične šole Tabor novi vodja. Dotedanji vodja Branko Pepel ni imel urejenega finančnega poslovanja. Začel se je natančnejši nadzor; mi tedaj nismo vedeli ničesar. Kolektiv je najbolj motila neurejenost točkovanja in pa dejstvo, da so bili sklepi naših sestankov vselej izoblikovani po ravnateljčinih zahtevah. Nepravilnosti so se nabirale in zahtevali smo sestanek delovne skupnosti. Ravnateljica je nasprotovala in sklicali smo ga šele 23. maja — tedaj pa so nam bili na voljo tudi že izsledki uprave javne varnosti. Razpravljali smo o njenem delu in o prestopkih ter sklenili, da mora odstopiti.“

Kaj več o samem postopku in o ugotovitvah denarnih primanjkljajev lahko pove Jože Jan, podpredsednik občine in temeljne izobraževalne skupnosti Žalec. On vodi preiskavo.“

NA TEMELJNI IZOBRAŽEVALNI SKUPNOSTI ŽALEC

Vprašali smo podpredsednika žalske temeljne izobraževalne skupnosti Jožeta Jana, kaj so storili v zvezi s poverbo na Vranskem.

Takole nam je odgovoril: „Razprave na seji delavskega sveta osnovne šole Vransko, na sestanku s starši ter na osnovni organizaciji ZK Vransko, so pokazale, da smo enotnega mnenja, da moramo škodo, ki jo je Dimčeva naredila, s skupnimi močmi odpraviti. Menili smo, da škoda, ki jo je ravnateljica povzročila z okoriščanjem, ni samo finančna, večja je zato, ker zadeva ugled šole! Dogovorili smo se, da člani kolektiva vložijo vse moči, da bo potekal

pouk do konca šolskega leta normalno. Krajevne oblasti bodo pri tem pomagale. Hkrati redno teče postopek za izvolitev novega ravnatelja šole, kajti razkritje je prišlo v času reelekcije.“

— Kaj je bil vzrok za prisvajanje tuje lastnine: neobvladane novih finančnih predpisov ali zavestno odtujevanje družbene premoženja? Čigav denar si je ravnateljica prisvajala?

„Gre za okoriščanje s tistim denarjem, ki doteka v šolsko blagajno od otrok: šolska kuhinja, vpisnina in izkoriščanje uskladiščenega blaga. Res je tudi, da v zvezi s tem ni urejene dokumentacije.“

— Kako je prišlo do jemanja tega denarja? Če je trajalo več let, kako da niste ali niso tega že prej izsledili?

„To se je dogajalo že štiri leta; brez dvoma je tudi posledica nerazvitih samoupravnih odnosov — a razvoj teh je ona sama dušila. Vsakoletne revizije ni bilo.“

— Ali se ni morda okoriščala z denarjem za samoprispevek ali iz proračunskih sredstev?

„Ne. S proračunskimi sredstvi se ni mogla okoriščati, ker so ta vodena prek skupnega računovodstva šol v okviru občine. Tudi z denarjem za samoprispevek se ni mogla okoriščati, ker ji niso bila dosegljiva.“

— Kaj pa v Taboru, kakšen je tam položaj in zakaj je Branko Pepel odstopil že januarja?

„Zamenjava Pepela je bila potrebna zaradi neurejenih odnosov na podružnični šoli, kar je bilo najbrž posledica premajhnega zanimanja za delo šole. Sicer pa je primer podoben onemu na Vranskem.“

— In kaj ste storili, ko ste odkrili poverbo?

„Menili smo, da je osnovno, da staršem povemo resnico, saj je interes vseh nas, da zavladajo v šoli samoupravni odnosi in da se s prizadevnim delom učiteljev šoli čimprej povrne ugled. To je želja učiteljskega kolektiva, staršev in nas vseh, ki delamo na področju šolstva.“

STARŠI

Med starši so se razširile različne govorice. Zato so se na šoli odločili sklicati razširjeni roditeljski sestanek. Prisostvoval je tudi Jože Jan. Starše je seznanil s finančnimi prekrškli.

(Nadaljevanje na 5. strani)

ČIM BOLJE SE BOMO POZNALI

Denar že priteka

Sklad ljubljanskih občin za gradnjo osnovnih šol in vzgojnovarstvenih zavodov pri temeljni izobraževalni skupnosti v Ljubljani je pred dnevi izdal obširnejše poročilo o delu upravnega odbora sklada od januarja pa do konca letošnjega maja.

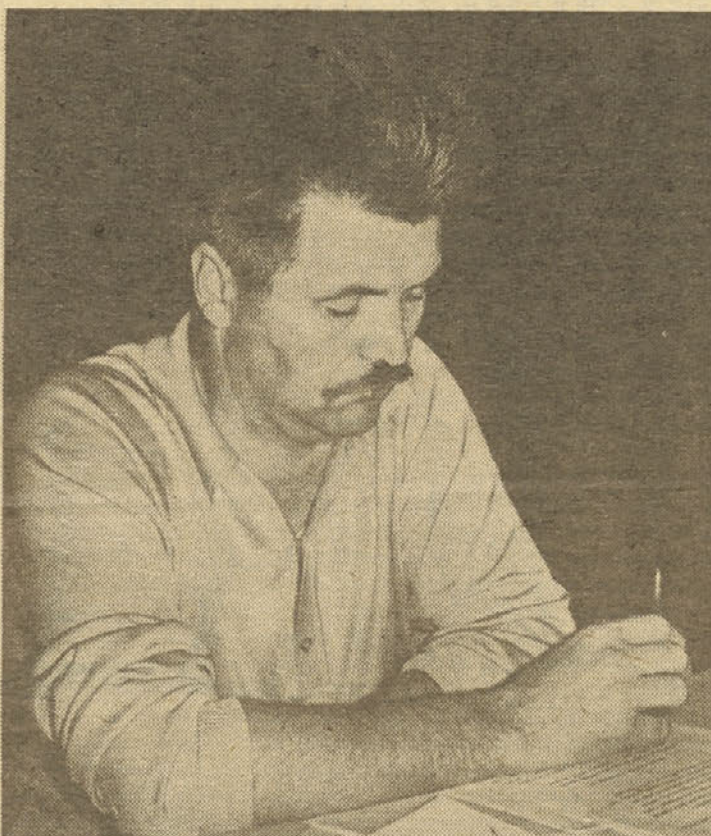
Na račun sklada ljubljanskih občin za gradnjo osnovnih šol in vzgojnovarstvenih zavodov pri temeljni izobraževalni skupnosti Ljubljana se je do konca maja zbralo 12.957.664,00 din. Od tega je bilo do sedaj porabljenih le 26.000,00 din za izdelavo načrtov za vzgojnovarstvene zavode, ki jih bodo začeli graditi že letos. 19-članski upravni odbor sklada sestavljajo po trije izvoljeni občani v vsaki izmed petih ljubljanskih občin, ljubljansko mestno skupščino pa predstavljajo štirje voljeni člani, in sicer podpredsednik Tone Florjančič s člani: Milojem Lapuhom, Milanom Osojnikom in Tino Tomlje. 19-članskemu upravnemu odboru sklada predseduje Natan Bernot. Upravni odbor je zaradi uspešnejšega dela iz svojih članov ustanovil še šest komisij. Odlok o ustanovitvi sklada ljubljanskih občin pri temeljni izobraževalni skupnosti Ljubljana za gradnjo osnovnih šol in

vzgojnovarstvenih zavodov pa predvideva, predvsem v tistih krajevnih skupnostih, kjer bodo prihodnje leto začeli z gradnjo, čimprejšnjo ustanovitev gradbenih odborov. V tistih krajevnih skupnostih, kjer so ali pa bodo še letos začeli z gradnjo posameznih objektov, so ti gradbeni odbori že ustanovljeni.

Člani upravnega odbora sklada se v nekaterih krajevnih skupnostih, kjer naj bi gradili objekte po sprejetem programu, srečujejo s številnimi težavami. Mnogi namreč želijo spremeniti program, upravni odbor sklada pa je ob tem brez moči. Tudi v prihodnje bo vse delo upravnega odbora sklada usmerjeno v to, da bo sprejeti program povsem upoštevan pri gradnji.

Naj povemo še to, da sta bila za celotni investitorski inženiring izbrana v ljubljanski investicijski zavod za gradnjo osnovnih šol in telovadnic, za gradnjo vzgojnovarstvenih zavodov pa IB Elektroprojekt. Posebne skupine strokovnjakov obeh delovnih organizacij se že pripravljajo, da bodo zbrale dokončno investitorsko dokumentacijo. Upajo, da bodo zasadili prve lopate že julija oziroma jeseni, katerih pričetek gradnje sodi v letošnje leto.

-tu-

„Trdno smo prepričani, da bi tisti otroci z našega območja, ki v dokaj slabih pogojih dosegajo dober uspeh, pri tem pa še trdo delajo na kmetijah svojih staršev, dosegali ob boljših pogojih šolanja, prav dobre in tudi odlične uspehe,“ je v nedavnem pogovoru še posebej poudaril tajnik temeljne izobraževalne skupnosti v Metliki ZVONKO RUS.

MORDA ŠE NISTE VEDELI

— da je TEMELJNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST OBALNIH OBČIN V KOPRU sprejela sklep, da bo letos podelila 12 nagrad po 2.000 novih din za izredno prizadevanje in uspešno delo v vzgojnoizobraževalnih zavodih, kakor tudi v vzgojnoizobraževalnem procesu;

— da dobijo nagrade učiteljski zbori ali delovne skupnosti;

— da nagrade podeli skupščina temeljne izobraževalne skupnosti na predlog izvršnega odbora in posebne komisije;

— da sestavljajo komisijo štirje člani in predsednik;

— da je predsednik te komisije tudi predsednik izvršnega odbora temeljne izobraževalne skupnosti Darko Opara, člani pa Ciril Čelhar, Danica Blažila, Raul Šiško in inž. Dušan Kernež;

— da mora predlagatelj nagrade svoj predlog obširno pisмено obrazložiti, zavod za šolstvo SR Slovenije, organizacijska enota Koper, pa lahko

sama pripravi predlog za nagrade;

— da je skupščina izobraževalne skupnosti na seji konec letošnjega leta sprejela program financiranja temeljne izobraževalne skupnosti obalnih občin Koper za letošnje leto;

— da je tudi letos skupščina temeljne izobraževalne skupnosti namenila predšolskemu in šolskemu varstvu, podaljšanemu bivanju otrok, osnovnim in malim šolam, dopolnilnemu izobraževanju itd. kar 34.353.291 din ali skoraj 26 odstotkov več kot lani;

— da je sprejela tudi merila za financiranje vzgoje in izobraževanja na območju obalnih občin, ki so skupek programskih in obračunskih osnov meril ter skupnih in posebnih določil;

— da je osnova za izračun osebnega dohodka učnega osebja pedagoška ura;

— da se predvideva za učitelje razrednega pouka s srednjo izobrazbo 1.514 din mesečnega dohodka, za učitelje razrednega ali predmetnega pouka z višjo izobrazbo 1.720 din, za profesorje z visoko izobrazbo 2.150 din in za učitelja, ki poučuje na predmetni stopnji od petega do osmega razreda s srednjo strokovno izobrazbo, 1.548 din mesečnih dohodkov;

— da je pri tem izračunu upoštevana 770-urna letna učna obveznost, h kateri se prištejejo še dodatki od 10 do 25 odstotkov glede na delovne izkušnje, za razredništvo po 70 din, za kombinirani pouk po 155 din in za pouk italijanske in slovenskih šol od prvega do četrtega razreda 35 din na mesec;

— da prizna temeljna izobraževalna skupnost za dežurstvo nad vozači po 10 din na uro;

— da znaša sklad temeljne izobraževalne skupnosti skupaj s skladom za otroško varstvo 47.347.788,85 din, kolikor znašajo tudi predvideni izdatki.

Šmarje pri Jelšah

Skoraj 1000 otrok na morju

V prvih junijskih dneh je odšlo iz obeh šmarskih osnovnih šol kar 960 učencev in učenk na Debeli rtič, kjer so imeli desetdnevno šolo v naravi. Stroške za prehrano vseh otrok je plačala šmarska temeljna izobraževalna skupnost, republiški sekretariat za notranje zadeve pa je dal svoj tabor brezplačno na voljo in s tem skoraj tisoč šmarskim otrokom omogočil šolo v naravi.

TEŽAVE SO, KJE PA JIH NI

Temeljna izobraževalna skupnost v Metliki pokriva območje metliške občine, ki spada sicer med manjše slovenske občine, pa se kljub temu srečuje s številnimi težavami kot v drugih, po obsegu, velikih občinah. Razlika pa je le, da se v Metliki vseh večjih težav lotijo z veliko zagnanostjo, tako občinski dejavniki kot tudi posamezniki, ki jim je mar gospodarski in kulturni napredek občine.

O delu, težavah in načrtih v prihodnje sem se pred dnevi pogovarjal s tajnikom temeljne izobraževalne skupnosti v Metliki ZVONKOM RUSOM. O šolstvu na njihovem območju je povedal tole:

„Na območju naše občine imamo samo v Metliki in Podzemlju popolni osemletni šoli. Metliška osnovna šola ima še štiri podružnične šole. V šoli na Suhorju so štirje razredi brez kombiniranega pouka, v Radovici, Draščih in Božakovem pa sta po dva oddelka s kombiniranim poukom.“

— Je morda zahteva po večji strokovni ravni učnega osebja tudi na vaše šole prinesla težave?

„Seveda jih je. In na to smo tudi računali. Moram pa poudariti, da je takih in podobnih težav v metliški osnovni šoli in njenih podružničnih šolah zelo malo. Največ jih je na šoli v Podzemlju, tako da že resno razmišljamo, da bi šolo v Podzemlju priključili šoli v Metliki. Drugačnih rešitev trenutno ne vidimo.“

— Prevozi otrok od doma v šolo in nazaj delajo preglavice marsikateri temeljni izobraževalni skupnosti v Sloveniji...

„Res je! Večkrat beremo in tudi slišimo o tem, vendar moram takoj povedati, da s prevozi otrok v šolo in nazaj na našem območju nimamo posebnih težav. Bolj kot prevozi nam povzročajo težave tiste ure, ko morajo otroci čakati na prevoze. No, pa tudi tega problema smo se že lotili in upam, da se nam ga bo posrečilo kmalu in kar najbolje urediti.“

— Tudi učni uspehi učencev so precej odvisni od prevozov, posebno še, če so ti neprimerni. Marsikje, posebno pa še na srednjih šolah, ko sprejemajo otroke s takih območij, tega sploh ne upoštevajo. Tudi nekateri internati sprejemajo učence samo z odličnim in prav dobrim uspehom. Kaj meni o tem?

„S temi težavami se že dolgo srečujemo in opozarjamo „pristojne forume“. Trdno smo namreč prepričani, da bi tisti otroci z našega območja, ki v dokaj slabih razmerah dosegajo dober uspeh, pri tem pa še trdo delajo na kmetijah svojih staršev, dosegali v drugačnih okoliščinah šolanja prav dobre in tudi odlične uspehe. Zato menim, da bi morali imeti pri sprejemanju teh otrok v srednje šole in internate le nekoliko drugačna merila.“

— Kako je z učnimi uspehi in šolanjem tistih učencev, katerih starši so zaposleni v tujini?

„Res je, da odhaja z naše ob-

čine precej ljudi na delo v tujino, vendar je sorazmerno malo takih primerov, kjer bi bila na delu v tujini oče in mati. Več je primerov, ko je v tujini zaposlen samo oče našega učenca, vendar pri teh učencih, razen v nekaterih izjemnih primerih, nisimo opazili slabih učnih uspehov.“

— Je morda v sosedni črnomošjski občini več takih primerov?

„Ne vem, morda jih je več tudi zato, ker je več prebivalcev. V naši, metliški občini je namreč le okrog 7000 prebivalcev in približno 900 šolobveznih otrok. Samo metliška osnovna šola jih lahko sprejme okrog 600. Približno 200 učencev obiskuje šolo v Podzemlju, ostali pa so v podružničnih šolah.“

— Kako pri vaši temeljni izobraževalni skupnosti usklajujete izdatke z dohodki?

„To se nam letos ni najboljši posrečilo, kljub temu da je občinska skupščina v Metliki prispevala precej več denarja, kot je bilo določeno v proračunu.“

— Ali lahko vsaj približno poveste, koliko je bilo tega denarja „več“?

„Kar 40 milijonov starih dinarjev!“

— In koliko, menite, vam ga bo letos še primanjkovalo?

„Okrog 20 milijonov starih dinarjev.“

— Morda veste, kje ste se učili, ko ste delali finančni načrt?

„Vzrokov za ta primanjkljaj je sicer več, eden izmed mnogih pa je tudi prehod na 92-urno malo šolo, ki je zahtevala precej več denarja kot smo ga predvideli v finančnem načrtu.“

— Samo še to. Kje menite, da boste dobili teh 20 milijonov starih dinarjev?

„Nekaj morda s tem, če nam bo uspelo povišati ceno varstva otrok v otroškem vrtcu, tako da bi podjetja v občini prispevala za varstvo otrok, katerih starši so zaposleni. Nekaj denarja bo morda prispevala še občinska skupščina, če se bo seveda v predračunu zbralo več denarja kot je bilo v začetku leta predvideno.“

URAN

Iz drugih republik

Cetinje

Prejšnji teden je doslej še neznan zlikovec izstrelil iz malokalibrske puške v okna šolske zbornice, v kateri je bilo takrat pet učiteljev, kar osem krogel. Prosvetni delavci osnovne šole „Vuk Karadžić“ v Cetinju, so po tem dogodku prekinili pouk. Tudi naslednji dan ni bilo pouka. Sklicali so roditeljski sestanek, na katerega so povabili tudi predstavnike mestne oblasti ter sklenili, da s poukom ne bodo nadaljevali vse dotlej, dokler jim ne bodo obljubili, da bodo v mestu poskrbeli za red in mir.

Ljubljana

Premalo zanimanja

Se preden se je večina prebivalcev petih ljubljanskih občin na referendumu odločila za samoprispevek, je bilo slišati več pripomb staršev, češ da v popoldanskih urah ne vedo kam z otroki. Ljubljanska temeljna izobraževalna skupnost je z dokajšnjimi stroški napravila program za popoldansko varstvo otrok. Kljub sorazmerno dobri obveščenosti, pa je prijavilo svoje otroke za popoldansko varstvo le dvanajst staršev.

Tržič

Slovesen začetek gradnje

S slavnostnim sprevedom učencev in učenk tržiških osnovnih šol se je začela konec maja slovesna gradnja nove osnovne šole v Bistrici pri Trziču. Osnovna šola heroja Bračiča, tako se bo nova šola imenovala, bo zgrajena z denarjem iz samoprispevka občanov tržiške občine. Za ta samoprispevek so se odločili že na referendumu leta 1969, vendar je bila s samoprispevkom v tem času že zgrajena nova osnovna šola Kokrškega odreda v Križah.

Predvidevajo, da bo stala nova šola v Bistrici pri Trziču brez opreme okoli 950 milijonov starih dinarjev, zgrajena pa naj bi bila do 29. novembra prihodnje leto. Že naslednje leto pa nameravajo v Bistrici začeti z gradnjo otroškega vrtca, seveda, če se jim bo posrečilo zbrati dovolj denarja. Najbolj verjetno pa je, da se bodo občani še enkrat odločili, da bodo podaljšali plačevanje samoprispevka. S tem denarjem nameravajo urediti še dve podružnični šoli.

Ob koncu šolskega leta se šolarji poizkušajo tako v teoretičnem znanju kot tudi v praktičnih vajah priljubljenih telovadnih iger.

Lendava

Največ denarja osnovnim šolam

Na nedavni razširjeni seji temeljne izobraževalne skupnosti v Lendavi so razpravljali med drugim tudi o merilih za financiranje dejavnosti vzgojnoizobraževalnih zavodov. Letošnji finančni načrt so sicer nekoliko pozno sprejeli, vendar pa imajo na voljo več denarja kot lani. Finančni načrt predvideva, da bodo tudi letos izdali največ denarja za osnovno dejavnost osnovnih šol na njihovem območju; za to so namenili 1,4 milijarde starih dinarjev.

Postojna

Učenci in knjige

Učenci postojnskih osnovnih šol imajo na voljo okrog 12.000 knjig. V šolskem letu 1970/71 si je le nekaj manj ko 28.000 knjig sposodilo 1286 učencev. Bralne značke je osvojilo 833 učencev, med katerimi jih je bilo največ (406) iz osnovne šole v Pivki.

Obisk v Laškem

Pred dnevi je prišla v Laško skupina prosvetnih delavcev osnovne šole heroja Čajka iz Trstenika, ki je obiskovala osnovne šole v laški občini. Tu so se predstavniki Trstenika in Laškega pogovarjali o uspehih, delu in težavah na šolah, hkrati pa so ob tej priložnosti poglobili sodelovanje in utrdili prijateljske vezi.

Jesenice

Več kot 200 brezplačnih malic

Posebna komisija pri temeljni izobraževalni skupnosti na Jesenicah je ob upoštevanju predlogov na osnovi socialnih razmer v družinah, podaljšane bivanja v šoli itd., sklenila, da bo do konca letošnjega šolskega leta prejemale brezplačne malice na jeseniških šolah kar 209 učencev. Po polovični ceni bosta prejemale malico 102 učenca, 13 učencev pa bo prejemale brezplačna kosila. Vse te brezplačne malice in kosila bodo stala jeseniško temeljno izobraževalno skupnost več kot 3.260.000 starih dinarjev.

O brezplačnih malicah in kosilih bo komisija pri Temeljni izobraževalni skupnosti za prihodnje šolsko leto odločala na eni prihodnjih sej. Prej bo izdelala posebna merila, po katerih naj bi dodeljevali otrokom brezplačne malice in kosila.

Po podatkih temeljne izobraževalne skupnosti Jesenice razdelijo največ brezplačnih malic na obeh jeseniških osnovnih šolah, pa tudi na osnovni šoli na Koroški Beli in na posebni jeseniški osnovni šoli.

Kdor je pošten, lahko pošteno dela, drugi ovinkari

(Nadaljevanje s 3. strani)

Resnica, četudi težka, je prinesla nekakšno olajšanje. Zdaj je bilo vsaj jasno, kdo je krivec in kam je šel denar. Starši so odkrito povedali svoje mnenje in izrekli podporo učiteljskemu kolektivu.

MNENJE ORGANIZACIJSKE ENOTE ZAVODA ZA ŠOLSTVO CELJE

Samostojni pedagoški svetovalec Franc Sedmak iz Celja je obiskoval tudi šoli na Vranskem in v Taboru. Opažal je, da je ravnateljica Jožica Dimec zelo samostojna, a tudi naklonjena novostim pri pedagoškem delu. Učitelji te šole so dobro delali, o čemer pričča šolski uspeh. Bil o čemer tudi ob prevzemu in predaji poslov v Taboru. „Mišlim, da Branko Pepel ni kradel — v resnici je bil pri finančnem poslovanju skrajno malomaren. Sam je dejal, da mu službenih potovanj za šole niso obračunavali — tako si jih je obračunal sam, seveda brez dokumentacije. Primanjkljaj je danes 700.000 S-din. Ob predaji poslov se je tudi začelo raziskovanje. Zadevo je dobila v roke Služba družbenega knjigovodstva. O številkah na Vranskem je zdaj v glavnem znano: milijon osemsto S-din je priznanih, milijon S-din še manjka — a dokazov ni. Prej ali slej bo znano tudi to. Organizacijska enota zavoda za šolstvo, predsedstvo izvršnega odbora TIS Žalec, sekretar občinske konference SZDL in predsednik občine Žalec smo skupno predlagali, da Dimec ne sme več pred otroke.“

— Koliko so kriva navodila za finančno poslovanje ter samoupravljanje — in kolikšna je osebna krivda?

„Za tistega, ki je do kraja pošten, ni pomanjkljivih finančnih

navodil. Lahko se z njimi bolj ali manj muči — a to še ne pomeni, da bo zavoljo njih poneverjal. Res je, da družbeni nadzor ni povsem izveden; tisti, ki nima osebne kontrole, to izkoristi.“

Kar zadeva samoupravljanje, pa ga je na vsaki šoli pravzaprav toliko, kolikor prostora zanj ravnatelj odstopi. Šola je majhen kolektiv in med ravnateljem ter učiteljem ni posrednikov. Vračanje ali maščevanje je lahko takojšnje. Šele zdaj slišimo, kakšna diktatura je vladala na vranski šoli — priznam, da tega prej nisem opazil. Sicer pa ravnatelj mora biti včasih ukazujoč v interesih družbe in napredka; drugič spet mora biti razumevajoč, tolerant. Najti pravo mero ni vsakemu lahko.

Ob vranskem primeru se nam bolee zastavlja vprašanje: Kako usmeriti samoupravljanje na šolah, da ne bo prišlo do reševanja šele takrat, ko je vrč že razbit? Posamezni člani učiteljskih kolektivov ali celotni kolektivi, ki si modro in zavestno prizadevajo za pravično stvar, bi morali imeti trden občutek, da jih družba podpira. V resničnem — ne papirnatem — samoupravljanju na šolah vidimo zagotovilo za strokovno-pedagoški napredek kot tudi za pošteno in čim bolj smotno gospodarjenje.“

UREDNIŠKI ODBOR PROSVETNEGA DELAVCA JE NAČELNO O TEM DOGODKU MENIL NASLEDNJE:

Treba je obsoditi to lumparijo — kot tudi vse ostale lumparije v naši družbi, mimo katerih često gremo in se niti ne ozremo. Otroci ne vzgajajo samo šola, vzgajata jih tudi dom in naša potrošniška družba kot celota. Naš čas prečesto vzgaja mlade ljudi v prepričanju, da je

za denar možno vse dobiti in da je za denar tudi vse dovoljeno — dokler ti ne pridejo na sled.

Zakaj je naše razočaranje ob tem prvem primeru poneverbe v prosvetnih vrstah tolikšno? Predpostavljamo, da so prosvetni delavci boljši, naše zaupanje do njih je veliko — zato je tudi naše razočaranje veliko.

Ne, zaradi same vseote ne treba delati javnega preplaha — če ga zaradi zavoženih milijard nismo. Jožica Dimec naj bo kaznovana kot so vsi drugi kriminalci v naši družbi. Med 418

ravnatelji osemletk v Sloveniji se je — žal — znašel en tak, ki poneverja. Zato ne more in ne sme pasti senca na vse ostale prosvetne delavce. Zavedamo pa se, da je moralna škoda ob tem primeru ogromna.

NAJ NAROD ŽE BOLJ ALI MANJ LASKAVO GOVORI O PROSVETNIH DELAVCIH — JIM Vendarle BREZMEJNO ZAUPA. TO ZAUPANJE JE BILO ZLORABLJENO.

Zbrala in zapisala: NEŽA MAURER in JANEZ TOPOVŠEK

PROSVETA IN TURIZEM

Posvetovanja, ki je bilo 1. junija 1972 v zavodu za šolstvo SR Slovenije v Ljubljani, so se udeležili predstavniki naslednjih organov in zavodov: republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, republiškega sekretariata za gospodarstvo, gospodarske zbornice SR Slovenije, izobraževalne skupnosti SR Slovenije, gostinskih šolskih centrov Ljubljana, Maribor, Izola in Novo mesto, gostinske šole Bled, Zagorje, Celje in Radenci, ekonomskega šolskega centra iz Celja ter zavoda za šolstvo SR Slovenije.

Sprejeti so bili naslednji sklepi, stališča in ugotovitve:

— Hotelska šola nadaljuje z delom tako, da bo zadnja generacija njenih učencev končala šolanje leto dni prej kot prva generacija gostinskih tehnikov.

— Na osnovi potrjenega profila poklica „gostinski tehnik“ je treba pripraviti predmetnik in učni načrt ter organizirati šolo za gostinske tehnike tako, da bo odprta mladini s končano osnovno

Notranje rezerve v izboljšanju metode dela — ne v podaljšanju šolanja

Strokovni svet zavoda za šolstvo je na svoji seji 12. junija razpravljal o informaciji o priporočilih na vsebinsko izboljšavo dela gimnazij v SR Sloveniji. Gre namreč za to, da ne bi vsebinske spremembe ostale zgolj načelne, temveč da bi bile uresničene v učnih področjih. Do konca junija bodo sestavili učne načrte hkrati s predlogom števila učnih ur za vsako stroko. O vsebini bodo določali učbeniki, ki bodo nastajali sproti, pri njih pa bodo sodelovali tudi sestavljenci učnih načrtov. Pri vsebinski izboljšavi bo poudarek na individualizaciji pouka, ki je bila doslej zanemarjena, na izboljšavi motivacije študija, ne da bi zoževali izobrazbo, ampak omogočili dijakom tudi individualni interes. Dijak bo lahko sam izbral v obveznem številu ur, določenih za predmet, ki ga bolj zanima. (Intenzivni pouk — doslej le pri matematiki in jezikih na nekaterih gimnazijah.) Ustanove, odgovorne za zdravje gimnazijske mladine, se proučujejo, kolikšen naj bi bil največji obseg učnih ur in bodo odločale pri morebitnem skrajšanju dijaških obveznosti. Izodišče bo gotovo redukcija učne snovi in gimnazijah zaradi dosežanja preobremenjenosti. Pri izdelavi učnih načrtov sodeluje več kot 100 strokovnjakov, v centralni komisiji pa kar 10 univerzitetnih profesorjev. Preučili bodo smer pedagoških gimnazij v okviru nalog za okrepitev kadrovskega šolstva znotraj sistema izobraževanja. Nerešena so še vprašanja tehničnega pouka s proizvodnim delom in praktična znanja. (Tehnični pouk kot praktična aplikacija v tovarnah.)

Strokovni svet je podprl v osnovi tip gimnazije s smernicami splošne izobraževalne šole in kot pripravljalnica za visoko šolo. Gimnazija naj skrbi za individualnost dijakov, pripravlja naj jih za poklic in življenje (tehnični pouk). Podprli so hitro uvajanje nujnih sprememb, pri katerih niso potrebne preverjanja in raziskave. Na seji so podprli raziskave, animiranje za pripravo in delo komisij za reformo gimnazijskega pouka, usposabljanje učiteljev na gimnazijah in usmerjanje v gimnazijsko šolanje (osnovna šola naj bo nosilec tega).

Sprejeli so tudi temeljne zasnove osnov predmetnika in

osnov učnih načrtov za poklice: pek, gumar — izdelovalec tehničnih izdelkov in gumar — izdelovalec pnevmatik in za vse elektrikerske poklice šibkega toka. Podaljšanje šolanja za te šole ne bo, ker ni dovolj argumentirano. Notranje rezerve so v izboljšanju metode dela, ne pa v podaljšanju šolanja. Sklepanje o predlogu osnov predmetnika in učnega načrta za poklic kmetovalec so odložili, dokler ne bo strokovna služba ustrezno popravila predloga.

Strokovni svet je ostro obsodil akcijo zavoda za zaposlovanje o testiranju absolventov osnovne šole in pošiljanja rezultatov testiranja na srednje šole, ki jo je začel ta zavod mimo strokovnega sveta. Pred nedavnim sta jo prav tako ostro obsodila tudi Društvo psihologov in pedagoški inštitut. Kandidate za srednje šole je treba študijsko spremljati, to naj bo preučevalna naloga — ne pa praktičen ukrep, ki bi lahko imel škodljive posledice. Ne kaže pozabiti, da je selekcija tudi kompleksno sociološko vprašanje. Tudi zavod za zaposlovanje mora to upoštevati. Strokovni svet je sprejel sklep, ki velja za vse: podatke o kandidatih za srednje šole naj prejmejo samo strokovne službe. Nujni so psihologi na gimnazijah in drugih srednjih šolah. Osnovna šola naj usmerja učence v nadaljnje šolanje, gimnazija pa naj jih pri tem podpira.

Sprejet je sklep, da bo Miro Lužnik, namestnik direktorja zavoda za šolstvo, poslal v ime strokovnega sveta sekretariatu za prosveto in kulturo pismo z naslednjo vsebino: — Strokovni svet zavoda za šolstvo naj usklajuje vse akcije pristojnih institucij (nestrokovne institucije nimajo pravice začenjati akcij). Razvijal bo poklicne svetovalne službe na osnovnih in srednjih šolah. Te naj postanejo stalne in pomagajo z nasveti staršem in kandidatom, ne smejo pa vplivati na sprejem v šole. Posamezne akcije naj bodo konkretne in usklajene.

Razpravljali so tudi o zahtevi skupnosti ekonomskih srednjih šol glede počitniške prakse v proizvodnem delu ter o gimnazijski praksi. Do skupnih stališč niso prišli, zato bodo o tem sklepali na prihodnji seji.

TEA DOMINKO

Člani dramskega krožka jeseniške gimnazije s prof. Cili Kodričevo (druga v drugi vrsti od leve). Zelo so prizadevni in so letos nastopili že na številnih prireditvah tako na Jesenicah, sodelovali pa so tudi v Ljubljani. Posebej naj omenimo njihov nastop pod naslovom „Mladi razmišljajo in ustvarjajo“, kjer so v smiselno celoto zbrali pesmi in črtice mladih, svojih sošolcev. (Foto: Branko Blenkuš)

šolo. Ob izdelavi učnih načrtov je treba izoblikovati tudi sistem pospešenega vertikalnega napredovanja za absolvente gostinskih poklicnih šol, ki mora zagotavljati enakovrednost končne izobrazbe pri mladini in odraslih.

— Zamisel o šolanju turističnih tehnikov, ki jo bo izoblikoval ekonomski šolski center v Celju, ne zahteva modifikacije profila gostinskih tehnikov, saj gre pri njej le za posebno študijsko usmeritev ekonomske šole (ekonomski tehnik turistične smeri).

— Pri ustanavljanju poslovodskih šol (za poslovodje strežbe in poslovodje kuhinje) morajo šole upoštevati določila 49., 50. in 51. člena zakona o srednjem šolstvu. O mreži teh šol in dislociranih enot naj razpravlja skupnost gostinskih šol.

— Pri izdelavi predmetnikov in učnih načrtov za nove profile gostinskih poklicev je treba zagotoviti ustrezno snovno korelacijo. Zavod za šolstvo SR Slovenije bo pravočasno pripravil osnove predmetnikov in učnih načrtov za vse te poklice le pod pogojem, da bodo šole in njihovi učitelji nudili potrebno strokovno pomoč in sodelovanje.

— Čimprej je treba izdelati učne načrte za gostilničarja, sobarico in hotelskega vratarja. Ni razlogov, da bi modificirali že potrjene profile teh poklicev ter odlagali izdelavo učnih načrtov. V kratkem bo gospodarska zbornica SR Slovenije potrdila še nekatere druge profile, kot so pomožni kuhar in pomožni natakhar. Za te bo organizirano izobraževanje po zakonu o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij.

— Pri ustanavljanju navedenih poklicnih šol bodo morali šolski centri oz. šole upoštevati določila 8., 14. in 15. člena zakona o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij.

Stanovskim tovarišem

Ko beremo članke in člančice v našem listu, se večkrat spomnimo preproste ljudske modrosti: Če hočeš imeti mir pred sitnimi kokošmi, jim vrzi nekaj drobtin. Same bodo imele dovolj dela s pririvanjem za večji zalogaj!

Dodala bi še pregovor: Če stopiš mački na rep, zacvili!

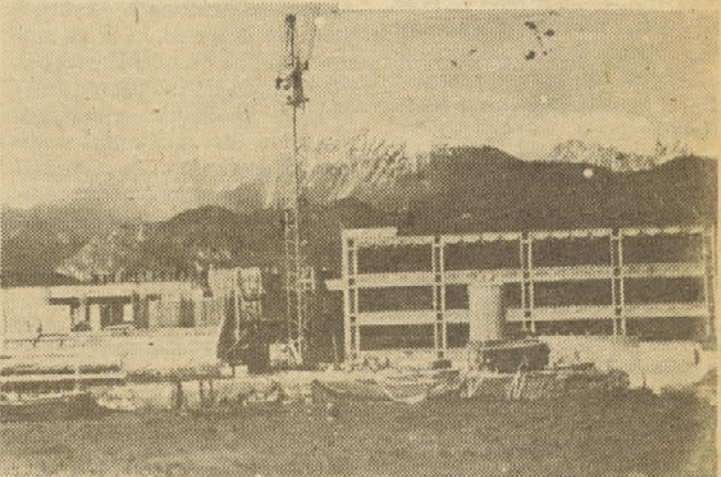
Ne nameravam nadaljevati besednega boja o vrednosti predmetnih učiteljev, učiteljev in tečajnikov (za katere vem šele sedaj), ki se je pričel po samoupravnem sporazumu. Rada bi le potrkala na srce tovarišem in tovarišicam, ki se pridružujejo mnenju, napisanemu v različnih člankih in jim priporočila, naj se vprašajo, če vodijo takšna besedna očitavanja do skupnih koristi. Da sem se oglašala, sta me spodbudila predvsem dva članka tovarišice Pavle Jakomini (10. št. PD) in anonimne „Tečajnice“ (11. št. PD).

Mislím, da bi skoraj vsi prosvetni delavci iz različnih generacij lahko napisali težave, ki smo jih imeli med šolanjem ali po njem. Le redki so tisti (ali pa jih do sedaj še ni) iz „srečnejšega obdobja“. Vsaka generacija se spopriema s težavami, ki iz-

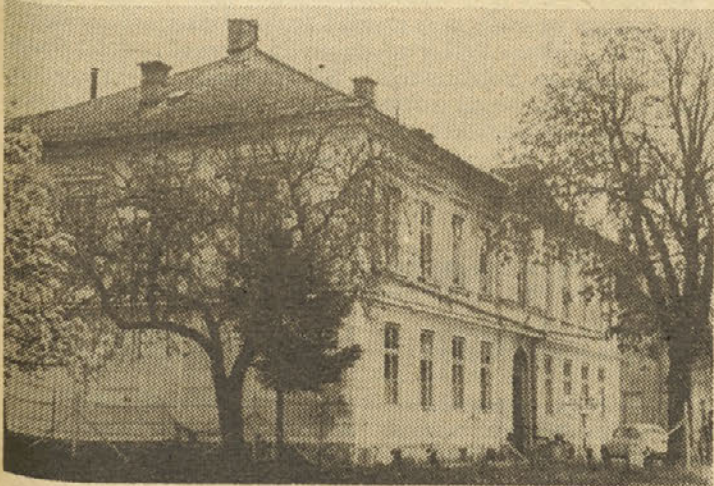
virajo iz njenega časa. To moramo vedeti in priznati, saj delamo z mladimi ljudmi. Res je, da si nihče ne more izbiti „pravega časa“ za svoje rojstvo. Nismo pa tako odmaknjeni od vojne in težkih povojnih dni, da ne bi tudi mlajše generacije čutile posledice, ki so lahko različne: poklicne ali osebne.

Velika večina molčečih stanovskih tovarišev na podcenjuje in ne preceňuje dela enih in drugih prosvetnih delavcev, zato so očitavanja z obeh strani neupravičena. Pridružujem se mnenju tistih, ki želijo rešiti nastale probleme okrog delitve osebnih dohodkov tako, da s tem ne oškodujejo nikogar od učiteljev z različno izobrazbo. S pametnimi predlogi na pristojnih mestih bomo pokazali največ izobrazbe, do katere smo prišli prek rednega ali izrednega študija, ki je bil kronan z diplomami ali ne. Tako bomo stanovski tovariši, ki težijo k čim boljši kakovosti svojega dela, ga plemenitijo s teorijo in prakso, ne pa dajejo pobude za različna besedila radijskim in časopisnim feljtonom.

MIJA ŠTUKELJ

S samoprispevkom so v radovljjski občini obnovili in povečali zgradbo osemletke v Lescach, zdaj pa gradijo nova šolska poslopja v Bohinjski Bistrici, na Bledu in v Radovljici. Zgradba v Radovljici je pod streho. Urejšajo še notranjost, nato pride na vrsto okolica. Računajo, da bo šola gotova do začetka novega šolskega leta. (Foto: Branko Blenkuš)

Prostorna zgradba osnovne šole v Iga vasi

PRIZNANJE AGICI JELENKO

Osnovna šola Šmarje pri Jelajah je postala središče pozornosti letošnjega 10. jan., ko se je med prvo učno uro v učilnici osmega razreda zrušil del stropne konstrukcije. V učilnico, tik ob prvi vrsti učencev, je zgrmel pet tramov z ometom in zgornjim električnim slojem. Pretrgana električna napeljava, zastrpan izhod iz razreda in prah... Vse okoliščine za ustvarjanje ozračja, ki mu pravimo „panika“. Prisebna učiteljica Anica Jelenko je otroke umirila in vzpostavila red: skozi odprtino v stropu so se rešili na podstrešje.

Učiteljsčin pogum je premagal strah otrok in preprečil nesrečo.

V zahvalo za prisebnost in pogum je izročil republiški sekretar za prosveto in kulturo Tomaž Bizajl 6. junija učiteljici matematike Agici Jelenko odlikovanje: red zasluge za narod s srebrno zvezdo, s katerim jo je odlikoval predsednik republike Josip Broz — Tito.

Potem ko je učiteljica čestitala, je Tomaž Bizajl dejal: „Z veseljem vam izročam to pri-

znanje, hkrati pa se vendarle ne morem otresti grenke misli: oba bi bila bolj zadovoljna, če bi vi lahko pokazali ta pogum ob drugačni priložnosti. Sam dogodek nam prav gotovo ni v čast, saj nas opozarja, da bi morali vlagati v naše šole veliko več. Potem se seveda kaj takega ne bi moglo zgoditi. Jasno je, da več kot sto let starih stavb ne moremo zgolj popravljati, da sprotne popravila ne morejo preprečevati takih ali podobnih nesreč. Bolj odločno bi morali uresničevati naše programe, saj natanko vemo, kaj hočemo. Gre le za to, da bi se naša prizadevanja uresničevala hitreje, da bi obrodila več uspehov ne le na področju osnovnega, temveč tudi srednjega šolstva. Prepričan sem, da boste pri delu dosegli še lepe uspehe in da našnje priznanje ne bo vaše zadnje.“

Pri tem je mislil republiški sekretar na dosežanje uspešno delo Agice Jelenko v njenem učiteljevanju, pa tudi pri nadaljnjem študiju — programiranega pouka.

Iskreno čestitamo!

MARJANA KUNEJ

Tilka Zupan (levo) in Maja Kreuzer iz Koroške Bele bosta na svoje liste ujeli Škofjo Loko

Če ni denarja, še pamet ne pomaga

(Nadaljevanje s 1. strani)

za samoprispevek in razvijali predšolske vzgojno-varstvene zavode. Vzgoje in varstva naj bi bili deležni vsi otroci, predvsem pa otroci zaposlenih staršev. Pripravili in sprejeli bodo družbeni dogovor o diferencirani oskrbnini v vzgojnovarstvenih zavodih, tako da bodo strokovne vzgoje in varstva deležni tudi otroci iz veččlanskih družin in tisti, katerih starši imajo nizke osebne dohodke.

V vzgojnovarstvenih zavodih bodo vodili načrtno kadrovske politiko, vsi otroci bodo obiskovali malo šolo, pa tudi v podaljšano bivanje bodo zajeli vse, ki imajo prezaposlene starše, ali take, ki jim pri učenju ne morejo dovolj pomagati.

Obeti, da bo podaljšano bivanje reševalo problem osipa, so se delno uresničili: od 26.171 otrok ljubljanskih šol jih je bilo deležnih te oblike pomoči le 18 %. Podatki povedo, da v letu 1970/71 od 4715 učencev, ko-likor jih je bilo vključenih v podaljšano bivanje, ne bi brez tovrstne pomoči izdelalo 1073 učencev in da bi bil potemtakem osip še veliko večji.

Pristojne republiške institucije morajo čimprej zagotoviti sodobnejši vzgojnovarstveni sistem. Mestni sindikati posebej poudarjajo, da je treba uresničiti načelo o brezplačnem šolanju, predvsem za otroke iz revnejših družin. To željo ponavljamo že vrsto let, toda žal, vse doslej še ni bila uresničena.

Tudi izobraževanje v šolah osnovnega dopolnilnega izobraževanja naj bo brezplačno. Podprli so pobudo uredništva časopisa Delavska enotnost, naj ustavno sodišče začne postopek za presojo ustavnosti zakona o osnovni šoli ter zakona o izobraževalnih skupnostih in financiranju vzgoje in izobraževanja; odloči naj, kako bo s šolnino.

SODOBNE TOVARNE IN NEKVALIFICIRANI DELAVCI

Podatki so že zdavnaj pokazali, da si pridobivajo osnovnošolsko izobrazbo na delavskih univerzah predvsem tisti, ki so v mladosti živeli v težkih razmerah; v takih, ki jih niso spodbujale k učenju. To niso torej nenadarni ali neprizadevni, temveč tisti, katerih starši niso imeli dovolj debele listnice ali pa interesa, da bi lahko razmišljali o nadaljnjem otrokovem šolanju.

V Ljubljani skrbi za načrtno osnovno in splošno izobraževanje odraslih predvsem delavska univerza „Boris Kidrič“ in nekatere gospodarske organizacije. Ugotavljajo pa, da je marsikje še vedno kaj slabo poskrbljeno za izobraževanje delavcev. Delo ne poteka načrtno, po izobraževalnem programu, ponekod pa tudi za izpopolnjevanje pri delavski univerzi ni dovolj zanimanja. Delavcev ne znajo spodbujati k izobraževanju, premalo je upoštevana želja in prizadevanje posameznika po pridobivanju znanja. Mestni sindikalni svet zahteva, naj izde-

lajo v takih organizacijah določene programe in storitve vse, da bodo delavci imeli možnost za učenje. Denar, ki se nabira v skladih temeljne izobraževalne skupnosti, in ga te vračajo gospodarstvu, naj namenijo gospodarske organizacije za izobraževanje delavcev in ne samo za razširjeno reprodukcijo. Ne pomaga nova tovarna in sodobni stroji, če imamo v teh tovarnah vse več nekvalificiranih delavcev!

In kako je z družbenim dogovorom o štipendiranju in kreditiranju učencev? Premalo je spoštovan in upoštevan, ugotavljajo mestni sindikati in opozarjajo tiste delovne organizacije, ki k temu dogovoru še niso pristopile, naj to store takoj. Kadrovska služba skupščine mesta Ljubljane naj spremlja in analizira izvajanje družbenega dogovora o kreditiranju in štipendiranju učencev, družbenopolitične skupnosti in družbenopolitične organizacije v Ljubljani pa naj bi izdelale skupen akcijski načrt.

DRUŽBENOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE — IMPERATIV NAŠEGA ČASA

Načrtnost in ustrezna finančna pomoč naj bi omogočila delavcem, da bi bili deležni družbenopolitičnega izobraževanja. Ljubljanski sindikati so že pred leti začeli s tovrstnim izobraževanjem prek delavske univerze „Boris Kidrič“ v Ljubljani. Pri tej delavski univerzi je izšla v ta namen tudi vrsta publikacij.

Zanimanje za družbenopolitično izobraževanje upada: v letu 1967/68 je bilo pri delavski univerzi „Boris Kidrič“ 83 tečajev in seminarjev s tega področja, v letu 1970/71 pa le 63. Od 29.015 ur, opravljenih na različnih tečajih, odpade na družbenopolitično izobraževanje le 1238 ur ali 4,26 % (od tega je bilo največ seminarjev za sindikalne delavce).

Ugotovitev: družbenopolitičnega izobraževanja ni mogoče prepuščati zgolj ponudbi in povpraševanju; delavcem ga je treba načrtno omogočiti, pomagati pa mora tudi družba. K temu naj bi pripomogel družbeni dogovor o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju delavcev, ki bi ga morale skleniti vse družbenopolitične skupnosti in delovne organizacije. Spodbudo za ta dogovor bodo dali ljubljanski sindikati, ki poudarjajo, da mora biti sistem družbenopolitičnega izobraževanja zasnovan na množičnosti.

MARJANA KUNEJ

STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?

Položaj slavista na osnovnih in srednjih šolah

Slavistično društvo, kranjska podružnica, je anketiralo slaviste, ki uče v treh gorenjskih občinah: kranjski, škofjeloški in tržiški, in sicer v višjih razredih osnovnih šol, na poklicnih in štiriletnih srednjih šolah ter na gimnazijah (skupno na 29 šolah).

Prejelo je odgovore 56 anketirancev in analiziralo kadrovske strukture slavistov na šolah, tedensko učno obveznost, od tega stanja je nadaljevalo poizvedovanje po specifičnih dejavnostih slavistov na šolah in po vrednotenju njihovega dela.

Struktura anketiranih po spolu je naslednja:

moških	12	21,4 %
žensk	44	78,6 %
Skupaj	56	100,0 %

Po letih službovanja so razvrščeni anketiranci v tri razrede:

od 0 do 5 let službovanja	10	17,9 %
od 5 do 15 let službovanja	29	51,8 %
nad 15 let službovanja	17	30,3 %
Skupaj	56	100,0 %

Anketirancev iz razreda od 5 do 15 let je največ in po določilih samoupravnega sporazuma jim pripada šele prvo povišanje osebnega dohodka.

Po izobrazbi je ločitev takale:

visoka izobrazba	25	44,7 %
višja izobrazba	23	41,1 %
srednja izobrazba	8	14,2 %
Skupaj	56	100,0 %

Ločitev po študijskih skupinah:

slovenščina — srbohrvaščina	28	50,0 %
slovenščina — ruščina	11	19,7 %
slovenščina — nemščina	5	8,9 %
slovenščina — knjižničarstvo	7	12,5 %
angleščina — slovenščina	5	8,9 %
Skupaj	56	100,0 %

Le nekaj več kot 10 odstotkov je anketirancev, ki imajo skupino slovenščina — knjižničarstvo, kar kaže, da slavisti niso strokovno usposobljeni za vodenje knjižnic.

ANALIZA TEDENSKE UČNE OBVEZNOSTI

Analiza tedenske učne obveznosti slavistov ter dodatno, iz narave učnega predmeta izvirajoče tedenske obveznosti je pokazala neenotnost:

obveznost 20 ur tedensko	23	41,1 %
obveznost 19 ur tedensko	3	5,4 %
obveznost 18 ur tedensko	30	53,5 %
Skupaj	56	100,0 %

Anketiranca z obveznostjo 19,7 sta šteta v razred z 20 urami.

Dodatno opravljeno število ur na teden zaradi korektur slovenskih pismenih izdelkov, vključno spisov, ki jih razpisujejo izvenšolske organizacije, je naslednje:

Obveznost pouka ted.	0	0-5	5-10	10-20	Skupaj
20 ur	—	8	11	4	23
19 ur	—	—	—	3	3
18 ur	3	5	12	10	30
Skupaj	3	13	23	17	56

Trije anketiranci ne poučujejo v razredu, zato nimajo korektur. Ta dodatna tedenska obveznost znesi v poprečju:

za slaviste z 20 urami	7 ur tedensko
za slaviste z 19 urami	15 ur tedensko
za slaviste z 18 urami	9,3 ur tedensko

Tako je skupno poprečje dodatnih, na teden opravljenih ur: 8,7.

Tehnika v svetu in pri nas

Delovno ozračje na 2. konferenci Ljudske tehnike Slovenije (16. aprila letos v Trbovljah), je bilo znova dokaz trdnih zasnov že iz NOB! Ob prisotnosti 130 delegatov, aktivistov in gostov našega družbenopolitičnega življenja so bili ocenjeni uspehi, doseženi v obdobju od 1. konference do danes, hkrati pa sprejeti novi sklepi.

V razpravi so vsi poudarjali enotno misel: Ljudsko tehniko že v osnovne šole, zlasti še sedaj, ko je zašel pouk tehnične vzgoje na skrajni rob šolskega predmetnika! Kjerkoli so v razpravah govorili o interesnih dejavnostih med mladino vseh starosti, so poudarjali, kako pomemben oblikovalec mlade osebnosti je prav raznovrstno amatersko delo pod strokovnim usmerjanjem! Ljudska tehnika je pomemben soustvarjalec tudi v načelih vseljudskega odpora, v prizadevanjih, da bi povečali obrambno moč. Naše gospodarstvo zahteva v vsem svojem razvoju od vsakega posameznika čim več znanja o sodobnih tehnoloških dosežkih v svetu.

Predstavniki Združenja učiteljev tehnične vzgoje Slovenije je na 2. konferenci odločno vprašal: „Kako naj potekajo tehnične dejavnosti kot nadomestilo tehničnega pouka, če je

ta že povsem črtan iz šolskega predmetnika? Kje je zagotovilo učiteljem tehničnega pouka za življenjski obstoj? “ ter nadaljeval z zahtevo: „Tehnični pouk se ne sme okrciti in še manj črtati iz šolskih predmetnikov!“

V razpravi je govoril tudi predsednik republiške izobraževalne skupnosti dr. Avgustin Lah in med drugim dejal: „Priznati moramo, da pomeni danes 108.000 delovnih članov Ljudske tehnike, v skupno 992 organizacijskih enotah, za življenjski prostor kot je Slovenija, že pravo znanstveno-tehnološko revolucijo! Ljudska tehnika torej je in ostaja resničen revolucionarni premik našega srednjoročnega — in dolgoročnega koncepta znanosti. Pri vsem tem pa ne moramo pozabiti, da sega s svojim delom Ljudska tehnika v del naše obrambe in varnosti. Žal je nerazumevanje množičnega gibanja, kot je Ljudska tehnika, pri nas le dokaz, da so mnogi ostali ob strani, brez zanimanja.“

Na 2. konferenci Ljudske tehnike Slovenije v Trbovljah so udeleženci dali svoj dokončni odgovor: vsestransko vzgojno-izobraževalno gibanje za širjenje tehnične kulture med narodom!

BOŠTJAN NOVŠAK

Slavisti v podružničnem odboru so analizirali tudi odgovore, ki so jih anketiranci napisali v zvezi s plačevanjem korektur. Od 53 anketirancev (trije brez pouka) nima plačanih korektur 54 % anketirancev, in to

pri 20 urah	43,5 % vseh, ki imajo tako štev. ur
pri 19 urah	—
pri 18 urah	89 % vseh, ki imajo tako štev. ur

Tisti, ki dobe korekture honorirane, so izračunali tudi odstotek od osebnih dohodkov, izplačan za korekture. Ta odstotek je v razponu od 2,8 % do 60 % mesečnega osebnega dohodka.

STIMULACIJA ZA DELO SLAVISTOV

Dosedanji rezultati anketnih odgovorov dokazujejo v prvi vrsti neenotno, v drugi vrsti pa dokaj pičlo stimulacijo za delo v zvezi z učnim predmetom, ki zahteva toliko več poprav kot ostali učni predmeti. Zanimalo nas je torej, kako so vrednotene dejavnosti, ki jih morejo opravljati na šolah tudi diplomanti drugih strok, pa jih opravljajo po tradiciji našega šolstva slavisti. Te dejavnosti so: vodenje in urejanje knjižnic na šolah, mentorstvo šolskih glasil (in literarnih krožkov), organizacija proslav in prireditev ter — na našem območju — organiziranje tekmovanja za Prešernove bralne značke. Odgovori so bili porazni.

Od vseh anketirancev jih je le 7,14 % odgovorilo, da so pri znižanju tedenske učne obveznosti upošteevane, enak odstotek anketirancev pa je odgovorilo, da so delno upošteevane te dejavnosti. Podatki so na voljo:

Šolska knjižnica

Vodi in ureja jo od vseh anketirancev le 15 oseb, ti pa opravijo tedensko 77 ur (skupaj), od tega imajo 4 delno plačano delo.

Mentorstvo šolskih glasil (in krožkov)

Zanj je zadolženih 28 anketirancev in ti opravijo na leto 36 ur popr. (od tega trije po 100 ur).

Organizacija proslav in prireditev

je naložena 38 anketirancem in delajo poprečno 30 ur (od tega 6 po 60 ur letno).

Organizacija tekmovanja za bralno značko je doslej le na osnovnih šolah. Tisti anketiranci, ki tekmovanja pripravljajo, porabijo poprečno na leto 22 ur, in to 28 anketirancev, kar znesi 622,5 ur (od tega 2 izpraševalca po 100 ur).

Začudilo nas je upadanje teh dejavnosti na strokovnih šolah (16 šol). Slavisti na strokovnih šolah opravljajo le še delo v knjižnicah (12 ljudi opravi letno 105 ur skupaj), kar nas lahko prepriča, da stimulacija v negativnem pomenu že opravlja škodljivo delo. Iz teh šol pride izšolan tehničen, administrativen kader. Izšolani poklicni kadri so torej prikrajšani za mnoge interese, ki bi jih lahko dober slavist — pedagog med njimi razvil. Na strokovnih šolah je namreč majhna možnost, da te kulturne dejavnosti opravljajo diplomanti drugih strok. Če jih, bi bilo zanimivo raziskati, kako so stimulirani.

Rezultati ankete kažejo, da stimulacija slavistov na šolah ni v sorazmerju s stimulacijo pedagoških delavcev ostalih strok, če upoštevamo obseg dela pri pouku slovenskega jezika. Smotri pouka slovenskega jezika, kot jih naštevajo učni načrti, so namreč ne le izobraževalni, ampak tudi vzgojni in kulturni.

Ker naša anketa ni raziskovala kvalitete pouka in ostalih dejavnosti slavistov na šolah, bi se morda kdo drug lahko lotil vprašanja, če ne pada kvaliteta dela v odvisnosti od priznanj za delo. Načrt razvoja vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji v uvodu imenuje nekatere defekte znotraj izobraževalnega sistema, kot npr. „nizko učinkovitost izobraževalnih institucij ob neustreznem vrednotenju in nagrajevanju dela pedagoških delavcev“ (cit. iz objave v Prosvetnem delavcu z dne 17. 3. 1972).

BREDA RANT

Še vedno preveč neustrezno izobraženih

Že desetletja stare so ugotovitve, da morajo biti učitelji, profesorji in vzgojitelji ter vsi, ki delajo z mladino, za svoje delovno mesto ustrezno izobraženi. Pridobiti si morajo določeno izobrazbo! Žal, pa mnogi, ki so celo na vodilnih delovnih mestih v naših šolah vseh stopenj, tega niso bili sposobni doseči, pa vendar učijo druge!

Mar ni pomankljivo ali celo neprimerno in nezadostno izobraženo učiteljsko osebje vzrok premnogih prikritih pomankljivosti na posameznih učnih zavodih? Čemu tudi ne bi prikimali svojim nadrejenim, ko pa drugje ne bo tako lahko sesti na mesto učitelja ali celo profesorja, morda celo na mesto socialnega delavca ali psihologa! Tako malo je potrebno, da prikrijejo vodstva nekaterih učnih zavodov „svoje neizobražence“, ki poučujejo celo v srednjih šolah! Tudi ocene mladini so „usklajene“ s takimi učnimi kadri. Vse po vetru, ki prija nekaterim vodilnim v šolah. In kam plovejo pravzaprav tiste srednje šole, ki niti do danes niso verificirane, pa si zlahka zagotavljajo denar za ob- stoj? Kaj bo s to mladino, ki vse povojno obdobje obiskuje in tudi končuje tiste srednje šole, „ki jih ni“! Smo se morda že kdaj poglobili v dejstva, ki nam dokazujejo, da je vrsta srednjih šol v tridesetih letih razvoja naše domovine ostala na

repu naše ureditve? In vendar so v našem javnem življenju na odgovornih mestih tudi visoko izobraženi državljani. Mar resnično ni bilo mogoče izobraziti učiteljev, primernih za našo mladino?

Tudi mnogi učitelji, ki poučujejo na vseh stopnjah našega šolstva, nimajo ustrezne izobrazbe. Neurejen pouk, zanebranje odnos do dela in hkrati do mladine ter tudi nesposobnost, nam potrjujejo izjave mladit: „V 2. in 3. letniku nismo predelali niti učbenika za 2. letnik, čeprav je ta predmet med sprejemnimi izpiti za visoke šole.“ Učna snov ni bila predelana zato, ker je veliko učnih ur potonilo v besedičenju. Nekateri tako „ubrani in izobraženi“ učitelji ter profesorji krojijo tudi ocene po „liniji vodilnih uslužbencev na posameznih šolah vseh stopenj“. Čemu tudi ne, če je to najlažje.

Časopisni stolpci pišejo: Nič več ponavljajcev! Naj uči, kdor hoče, ko učiteljev manjka! Vse one ocene, ki niso vsaj v grobem skladne s predelano in osvojeno učno snovjo katerekoli stopnje našega šolstva, so osebnotni odsev želje po moči nekaterih posameznikov, mar ne? Saj smo vsi o tem prepričani, in tako se trudimo, da po „liniji najmanjšega odpora“ živimo po želji onih, ki pretirano, prav bolešno hrepenijo po moči!

KA

Ob poklicnih namenih šolarjev

Za mladega človeka je značilno, da začne že zgodaj razmišljati o prihodnosti in povezovali smisel svojih naporov tudi s predstavo o poklicu. Kolikokrat slišimo že v osnovni šoli, otrok ponerga proti kakšnem učnem predmetu, ker meni, da ga v življenju ne bo potreboval. Identifikacija s prihodnjim poklicnim delom je včasih lahko celo tako močna, da posameznika prav odtegne od določenega učnega predmeta.

Pri roki imam podatke o poklicnih željah in namenih mariborskih šolarjev, kakor so jih izpovedali ob koncu predlanskega šolskega leta v mestnih in podeželskih šolah mariborske občine. Namenili so se kar v 58 različnih poklicev, med temi pa prevladujejo: trgovski, avtomobilski, šiviljski, zdravniški, frizerski in učiteljski poklic, poklic medicinske sestre, pilota, šoferja, vzgojiteljice, stewardese, gradbenika, kuharice, električarja itd. Mlajši učenci so pokazali pri izbiri poklicev bujnejšo domišljijo, izbirali so bolj nekritično in romantično.

Poklice sem razvrstil v določene skupine, ki so dale sliko o poklicnih namenih mariborskih osnovnošolcev. Med 800 šolarji od 5. do 8. razreda se jih je za tehniške poklice odločilo 29,83 %, za trgovino in druge uslužnostne poklice 21,97 %, za prosvetno-pedagoške 9,37 %, za

zdravstvene 8,49 %, za poklice v prometu 5,50 %, za administrativno-upravne 4,24 %, za gostinstvo in turizem 3,37 %, za umetniške poklice 3,12 % in za kmetijski poklic 1,25 %. Junjski podatki za učence 8. razreda pa kažejo že drugačno strukturo poklicnih namenov. Med 204 osmošolci se je za tehniške poklice odločilo 40,18 % šolarjev, za trgovino in druge uslužnostne dejavnosti 17,75 %, za prosvetne in zdravstvene poklice 7,90 %, za administrativno-upravne 9,82 %, za gostinstvo in turizem 3,74 %, za umetniške poklice 3,28 %, za kmetijski poklic 1,87 % in za šoferskega 0,4 %. Od vseh šolarjev se jih še ni moglo odločiti 12,86 %, v 8. razredu pa 7,09 %.

Pri učencih osmega razreda so odgovorili bolj premišljeni. Zanimanje za tehniške poklice se je povečalo, za poklice v prometu pa zelo zmanjšalo. Avto bo lahko vozil marsikdo, ne da bi to moralo biti že poklicno delo. Odgovori so jasno pokazali, da se poklicni nameni osnovnošolcev spreminjajo glede na značilne spremembe v družbeni proizvodnji; potrjujejo, da si otroci že zelo kmalu žele pomoči pri usmerjanju v poklice. Identifikacija z učitelji je tudi v 8. razredu še precej močna in kaže, da se ideali za vzgojno delo razblijajo pozne-

je v srednji šoli. Pri mlajših otrocih poklicni cilji največkrat niso usmerjeni po njihovih sposobnostih in po stvarnostnih potrebah, razmerah in zmogljivostih. Zato je naloga osnovne šole, da pomaga otroku ujeti stik s tistim delom, ki je zanj najustrenejše in preprečuje preveč nestvarne odločitve, še posebno pomembna. Otroci pa ne more pokazati zanimanja za delo, ki ga ne pozna. Prav šola bi morala omogočiti otrokom aktiven stik z najširšo množico poklicnih dejavnosti. S tem bi v njih prebujala ustrezna nagnjenja in interese tudi za manj znane poklice. Posebno pozornost bi kazalo posvečati zlasti šolam, ki imajo v okolici tistim mladim ljudem, ki kažejo nagnjenje za pedagoški poklic, da ne bi izgubljali zaupanja vanj in bi se lahko razvijali v osebnosti, kakršne potrebuje vzgojno delo.

Podatki tudi potrjujejo, da so razlike v poklicnih namenih še vedno najbolj odvisne od spola, medtem ko že močno zbledajo razlike med poklicnimi nameni osnovnošolcev v različnih okoljih. To lahko pripisemo velikim strukturnim spremembam v delitvi dela v razvoju agrarne skupnosti v industrijsko in potrošniško družbo. Zanimanja za poklic kmetovalca tudi v izrazito vaških okoljih skoraj ni več.

Tako osvetljeni podatki sicer ne dopuščajo splošno veljavnih sklepanj, so pa dovolj indikativni, da lahko slutimo, kako so poklicne odločitve odvisne od določenega neposrednega doživljanja in stika s stvarnostjo. Odvisne so torej lahko od kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa, zlasti še v osnovnošolskem obdobju. Poklicni nameni šolarjev so nedvomno tudi rezultat vzgoje in resnega ter širšega družbenega odnosa do določenega poklica in vsakega posameznika. Pri tem gre hkrati za zadovoljevanje nekaterih najbolj bistvenih socialnih potreb vsakega človeka.

Tehniški poklici in poklici v različnih uslužnostnih dejavnostih, trgovini, so najbolj množično zastopani med poklicnimi nameni mariborskih šolarjev, so pa hkrati tudi značilni za industrijsko in potrošniško družbo. Posebno skrb bi morali posvečati tistim poklicnim namenom, ki vodijo v deficitarna področja, zlasti še v vzgojo, znanost in kulturo. Od kreativnosti na teh področjih bo odvisno, koliko se bo celotna nacionalna skupnost lahko uveljavljala enakovredno v mednarodni delitvi dela.

RUDI LEŠNIK

Šentjur

V šentjurski občini se na temeljni izobraževalni skupnosti dobro zavedajo kadrovske težave, ki jih povzročajo predvsem nerazvitost njihovega območja. Da bi to stanje vsaj nekoliko izboljšali, so si pomagali z razpisni štipendij. Temeljna izobraževalna skupnost v Šentjurju študentov sedaj 10 študentov na pedagoški akademiji, 7 na ostalih šolskih radija, 33 pa na srednjih šolah. V preteklem letu so porabili za štipendije skoraj 14 starih milijonov dinarjev. (z)

Po deževnem jutru je ob koncu tekmovanja modelarjev motornih čolnov posijalo sonce. Tekmovalci počivajo in čakajo na razglasitev doseženih mest. (Foto: Boštjan Novšak)

K predvideni spremembi določb o ponavljanju na osnovnih šolah

Redko se zgodi, da bi imela vest v dnevnem časopisu tak odmev, kot ga ima objava o sprejetem sklepu izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti: ta bo namreč predlagal skupščini SRS spremembo

Tekmovanja prihodnjih lesnih tehnikov

Maja je bilo v Beogradu tekmovanje bodočih lesnih tehnikov — učencev tretjih in četrtyh razredov lesnih tehniških šol iz vse Jugoslavije v znanju s področij tehnologije lesa. Potekalo je v dveh smereh: v finalni in primarni. Udeležile so se ga vse šole, ki so usmerjene k finalni (9) ali k primarni (6) obdelavi lesa.

Tekmovanje je obsegalo več področij. Finalna smer: sušenje lesa, mikroskopsko razpoznavanje drevesnih vrst, delo na lesno-obdelovalnih strojih, projektiranje tehnoloških procesov v finalni predelavi lesa in streljanje z zračno puško. V primarni obdelavi so tekmovali na tistih področjih kot v finalni, namesto projektiranja tehnoloških procesov v finalni predelavi lesa so preskusili svoje znanje v izračunu izkoristka žaganega lesa. Tehniška šola za kemijo, metalurgijo, rudarstvo, les, papir (TS za KMRLP) — lesni oddelek iz Ljubljane se je udeležil tekmovanja z dvema ekipama.

V finalni smeri so dosegli drugo mesto, v primarni pa tretje. Smola je imela ekipa, ki je nastopala v tekmovanju finalne smeri, saj je bila v vseh strokovnih področjih najvišje ocenjena, edino v streljanju so dobili minimalno število točk. Tako so morali prepustiti prvo mesto tehniški šoli iz Nove Gorice. Zelo izenačene pa so bile ekipe v primarni smeri. Z malenkostno prednostjo je zmaga ekipa lesne tehniške šole iz Sarajeva. Učenci tehniške šole za KMRLP iz Ljubljane pa so bili tretji. Organizator tekmovanja, Združenje lesnih tehniških šol Jugoslavije, je za vse tekmovalce organiziralo ogled Beograda, Avale in kulturnih znamenitosti našega glavnega mesta. JANEZ TOPOVŠEK

V Dolenjskih Toplicah so začeli graditi novo šolo

Pred kratkim smo v našem listu objavili članek, da so Dolenjske Toplice izpadle iz 10-letnega programa gradnje šol. Med občani je nastalo hudo razburjanje, saj so šole nadvse potrebne. Prvi uspehi referenduma so imeli že leta 1967 (za 4 leta), letos, 14. maja, so ga podaljšali še za tri leta. V Dolenjskih Toplicah je referendum uspel s 97 %, uspešen pa je bil tudi v ostalih šestih krajevnih skupnostih novomeške občine. Tako bo Novo mesto lahko izvedlo svoj načrt gradnje in dozidav šolskih poslopj. Vrstni red del je naslednji: osnovna šola Dolenjske Toplice (novo poslopje), osn. šola Brusnice (preureditev in dozidava), osn. šola Sentjerne (dozidava), osn. šola „Katja Rupena“ Novo mesto (preureditev za kabinetni pouk), osn. šola „Milka Šobar-Nataša“ Novo mesto (dozidava in preureditev za kabinetni pouk), posebna osnovna šola Novo mesto (novo poslopje), osn. šola Bršlin (dozidava), osn. šola Stopiče (dozidava), osn. šola Vavta vas (dozidava), osn. šola Žužemberk (dozidava) in osn. šola Otočec (dozidava).

Za 30-letnico osvoboditve Dolenjskih Toplic, 28. maja, in hkrati za Titov rojstni dan, so imeli občani veliko zborovanje na lepem prostoru kraj gozda, kjer naj bi zrasla nova šola. Predsednik občine tovariš Avbar je povedal, da začnemo z združenimi močmi gradnjo nove šole. Gradbeni odbor je takoj po končanem zborovanju začel prevzemati les, ki so ga pripeljali kmetje iz raznih vasi. Bilo je več kot 20 voznikov, ki so razkladali debele hlode. Celotno vožnjo so jih pripeljali in harmonikar jih je spremljal. Gozdna uprava je darovala kamion lesa.

Če bo šlo vse po sreči, bo do jeseni šola pod streho, drugo jesen pa bo v njej že pouk.

ANICA BRKIČ

Celje

Premalo kadrov

V vzgojno-varstvenih zavodih v celjski občini je bilo v preteklem letu več kot 1400 otrok. Med njimi je bilo tudi nekaj več kot 50 otrok, mlajših od dveh let. Potrebe po razširitvi kapacitet so velike, saj so delovne razmere v sedanjih prenatrpanih prostorih izredno slabe. Računajo, da bo, ko bodo odprli novi vrtec na Hudinji in oddelek na Teharjih, nekoliko bolje. Ob tem pa se že odpira pereče vprašanje kadrov, saj tega trenutno ni mogoče rešiti z razpisni štipendij niti z ustanovitvijo šole za te kadre v Celju. V Celju vidijo izhod samo v boljšem nagrajevanju tega kadra ter da dajo učiteljem vsaj nekaj stanovanj. Kako bodo reagirali starši ob spoznanju, da je prostor na voljo, ni pa vzgojiteljic, si težko predstavljamo. (z)

ANTON ŠLIBAR

Po naših šolah so povsod radijski sprejemniki, žal pa nimamo podatkov, ki bi govorili, koliko ur in katere so otroci poslušali. Tudi nimamo podatkov, ki bi govorili o tem, ali so bili učenci za oddajo pripravljeni, ali so po oddaji dobili določene naloge, vprašanja, ali so morali pripovedovati, si zapisovati ipd.

Vloga učitelja je tu zelo pomembna. Prav od njega, od njegovih metodično-didaktičnih sposobnosti je odvisno, koliko bodo učenci pri takih učnih urah aktivni. Informacije, ki jih o posameznih oddajah prebere učitelj v Prosvetnem delavcu, v posebni prilogi, so bolj skope (kratka vsebina) in povedo premalo. Radijski delavci oblikujejo obsežnejše informacije, ki bodo učitelju zares v pomoč in bodo vodilo pri celotnem delu. Uredništvo radijskih šolskih ur RTV Ljubljana pripravlja tudi posnetke učnih ur (kasete), ki bodo dobrodošli posebno učiteljem na predmetni stopnji.

Mislím, da je bilo ohridsko posvetovanje zelo pomembno. Njegova vrednost pa bo potrjena šele takrat, ko bodo vrednost radijskih šolskih ur spoznali vsi, ki so jim namenjene. In prav zato bi bilo prav, da bi se v okviru strokovnega izpopolnjevanja po naših šolah, na raznih seminarjih večkrat pogovorili tudi o uspešnem vključevanju radijskih šolskih ur v pouk in o metodiki takega dela. Tudi radijske šolske ure bi morale imeti svoje mesto v učnem načrtu.

O svojih vtisih pri poslušanju, ob uspešni izvedbi učne ure s pomočjo radija naj bi več napisali tudi naši prosvetni delavci. Prepričan sem, da bi bili na uredništvu radijskih šolskih ur naših pripomb veseli, saj si tudi radijski delavci z urednico mladinske redakcije Božo Novakovo in urednikom šolskih radijskih oddaj Janezom Doklerjem prav gotovo želijo takega sodelovanja.

MILOŠ DJUKIČ

Radio v šoli

Nekaj misli ob posvetovanju o radijskih šolskih urah

Od 5. do 11. maja, ob festivalu radija na Ohridu, je bilo tudi dvodnevno posvetovanje o radijskih šolskih urah.

Tega posvetovanja, prvega take vrste, so se poleg predstavnikov jugoslovanskih radijskih postaj, ki skrbijo za šolski program, udeležili tudi predstavniki vzgojno-izobraževalnih institucij iz vse Jugoslavije. Na posvetovanju so govorili o mestu radijskih šolskih ur v sistemu izobraževanja, o perspektivah šolskega radija, o možnostih radija pri sodobnem pouku, o načrtovanju radijskih šolskih ur, o mestu učnih ur v razredu, o usposabljanju učiteljev ter o načrtih.

Ob razpravljanju in razgovorih se mi je večkrat porodilo vprašanje: Ali prosvetni delavci vemo, koliko truda in denarja je potrebno, da nastane šolska radijska oddaja in koliko za to, da imamo tak program vsak dan, leto za letom že celih 25 let? V glavnem je namenjen mlademu poslušalcu, šolarju. Ta pa ga posluša ali pa tudi ne. Odvisno je od šole, ki jo obiskuje, od učitelja, ki ga poučuje in tudi od njega samega, če prisluhne radijski šolski oddaji doma. Šola pa ga mora znati naučiti poslušati take izobraževalne oddaje.

Največ je vredno poslušanje pod strokovnim učiteljevim vodstvom. Takega vodenja pa si verjetno želijo sestavljalec radijskih šolskih ur, njihovi oblikovalci in vsi, ki si prizadevajo, da bi bil naš pouk boljši, sodobnejši.

Komisija za volitve in imenovanja pri SKUPŠČINI OBČINE RADOVLJICA

razpisuje

na podlagi 12. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 14-108/69) naslednja delovna mesta ravnateljev spodaj navedenih osnovnih šol:

- ravnatelja osnovne šole „A. T. Linhart“ v Radovljici
- ravnatelja osnovne šole „prof. dr. Josipa Plemelj“ na Bledu
- ravnatelja osnovne šole „Stane Žagar“ v Lipnici
- ravnatelja osnovne šole v Gorjah pri Bledu
- ravnatelja osnovne šole v Bohinjski Bistrici

Pogoji: Kandidati morajo izpolnjevati pogoje za učitelja osnovne šole, določene z zakonom o osnovnih šolah in da imajo vsaj 5 let vzgojno-izobraževalne prakse.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

Ponudbe z življenjepisom, dokazilom o strokovnosti in vzgojno-izobraževalni praksi naj pošljejo kandidati na naslov: „Komisija za volitve in imenovanje skupščine občine Radovljica“.

JOŽE AŽMAN

PROGRAMIRAN POUK

NEDOLOČNIK IN NAMENILNIK

DANES SE BOŠ UČIL SAMOSTOJNO. SKRBNÓ BERI RAZLAGO IN NATANČNO REŠUJ NALOGE V SVOJ ZVEZEK! ČE PRI PREVERJANJU UGOTOVIŠ, DA SI SE ZMOTIL, PREBERI RAZLAGO ŠE ENKRAT! NA KONCU BOŠ REŠIL NEKAJ NALOG SAMOSTOJNO, DA BOŠ DOKAZAL, KAJ SI SE NAUČIL.

1.

Glagolom znaš določiti os., št., čas in naklon.
— Izpiši torej v zvezek povedek naslednjega stavka in mu določi vse navedeno:
Krpan je živel na Vrhu pri Sveti Trojici.

Odg. 1:

je živel — 3. os., edn., pret. č., pov. naklon

2.

Take glagole imenujemo osebne glagolske oblike, ker jim lahko določimo osebo, število...

DANES BOMO SPOZNALI DVE NEOSEBNI GLAGOLSKI OBLIKI. Tako jih imenujemo zato, ker pri njih ne moremo določiti osebe... Poglejmo prvega: Močilarju ni bilo treba dvakrat reči, da je začel pripovedovati zgodbo.

— Napiši obrazila, s katerima se končujeta podčrtana glagola!

Odg. 2:

-či, -ti (re-či, pripovedova-ti)

3.

Glagoli z obrazilom -ti, -či se imenujejo NEDOLOČNIKI. Glagolska lastnost se kaže v izražanju dejanja.

— Izpiši nedoločnike iz naslednjega stavka:

Govoriti je srebro, molčati pa zlato.

Odg. 3:

govoriti, molčati

4.

Nedoločnike lahko včasih nadomestimo s samostalniki. Stavke 3. vaje bi se lahko glasil takole:

Govor je srebro, molk pa zlato.

— Spremeni nedoločnik v samostalnik: Delati je dolžnost.

Odg. 4:

Delo je dolžnost.

5.

Pri nedoločniku ne smemo uporabljati predloga z a.

NE: Veliko mu je imel za povedati.

PRAV: Veliko mu je imel povedati.

— Popravi stavek: Imaš kaj za pokazati?

Odg. 5:

Imaš kaj pokazati?

6.

Namesto nedoločnika lahko napišemo odvisnik:

Imel je veselje trgovati s soljo.

Imel je veselje, da je trgoval s soljo.

— Nedoločnik spremeni v odvisnik: Pokazal je sposobnost predstaviti kobilico.

Odg. 6:

Pokazal je sposobnost, da prestavi kobilico.

7.

Če si stavek rešil pravilno, lahko preideš na reševanje 8. vaje!

— Sicer pa spremeni nedoločnik v odvisnik še v tem stavku:

Hotel se je umakniti s poti.

Odg. 7:

Hotel je, da se umakne s poti.

8.

Lahko pa spremenimo tudi odvisni stavek v nedoločnik.

Krpan ni hotel, da bi se prepiral zaradi soli.

Krpan se ni hotel prepirati zaradi soli.

— Spremeni odvisni stavek v nedoločnik!

Sklenil je, da se bo zlagal.

Odg. 8:

Sklenil se je zlagati.

9.

Zdaj bomo spoznali drugo neosebno glagolsko obliko. Na zunaj se loči od nedoločnika po tem, da mu manjka končni -i.

— Izpiši novo neosebno glagolsko obliko iz stavka:

Na Dunaj je prišel razsajat Brdavs.

Odg. 9:

razsajat

10.

To neosebno glagolsko obliko imenujemo NAMENILNIK, ker dejanje izraža namen. V stavkih z namenilnikom imamo vedno tudi glagole premikanja: hodi, gre, pošilja, teče, ... Tudi stavek 9. vaje ima glagol premikanja. Prepričaj se!

— Iz naslednjega stavka izpiši glagol premikanja in namenilnik:

Tudi cesarjev sin se je šel skusit z njim.

Odg. 10:

je šel, skusit

11.

Zdaj se prepričaj, če ločiš namenilnik od nedoločnika.

— Napiši, katera neosebna glagolska oblika je v 1., 2. in 3. st.

1. st. — Cesar je dal poklicati Krpana.

2. st. — Takoj so se morali odpraviti ponj.

3. st. — Ob prihodu ga je peljal cesar izbirat orožje.

Zadnje čase večkrat slišimo po radiu neko prav zabavno reklamo, ki se glasi približno takole:

Neka mati pripoveduje svoji prijateljici, kako da zadnje čase doma živijo brez skrbi. Njen sin je namreč v kratkem razbil že devet okenskih stekel, vendar jih to nič več ne muči, ker bo vso škodo povrnila zavarovalnica, saj je družina tudi proti takšnim škodam zavarovana.

Kako je to na videz res vse ugodno in prav. Ob takšnem zavarovanju bodo vsi prizadeti zadovoljni: zavarovalnica, ker na ta način dobiva nove odjemalce, starši, ki se jim ne bo treba več jeziti in ki zaradi sinove živahnosti ne bodo materialno prikrasili, sosedje, ki bodo takoj in brez prepričev s sosedji dobili škodo povrnjeno, najbolj pa seveda sin, ki bo odslej lahko brez pridržkov razbijal okenska stekla.

In zaradi te vsesplošne zadovoljnosti nimam prav nobenega namena, da bi komu, v našem primeru zavarovalnici, branil takšne in podobne reklame, rad bi le izrazil nekatere misli ob njih. Tudi že vnaprej prosim prizadeto zavarovalnico, da mi velikodušno oprostí tole pisanje, zakaj z njim zares nimam namena blatiti njihovega podjetja, ki ima kot vsa naša podjetja z reklamami najboljše namene; s tem primerom želim samo pokazati na neko značilno miselnost, ki je na videz dobro namerna, humana in družbeno koristna, v bistvu pa prav tako slaba, nehumana in družbeno škodljiva.

Že dalj časa postaja v naši družbi denar tista kategorija, ki na eni strani povzroča velike skrbi, sitnosti, težave in slabe odnose med ljudmi, na drugi strani pa spet poravnava vse težave, odpira vrata do najbolj donosnih kupčij, izravna nasprotja med ljudmi, omogoča dobivanje parcel, celo šolskih spricval, zakriva prekrške najrazličnejših vrst, skratka, odpravlja tako uspešno, kot je le možno, prav vse tegobe in omogoča vse dobrote tega sveta. Postaja torej absolutni vladar vsega našega nehanja in vse kaže, da samo zanj še živimo, da je to edina vrednota, za katero se spleča še kaj žrtvovati.

Kostanjevica

Nov pionirski prapor

Letošnji 25. maj je bil za kostanjeviške osnovnošolce še posebno velik praznik. Praznovali so jubilej predsednika Tita, dan mladosti ter razvitje pionirskega prapora.

Osnovnošolci so tako po večletnih željah le dobili svoj prapor. Zelo bogato je okrašen, saj je spominske trakove prispevalo deset predstavnikov gospodarskih in družbenopolitičnih organizacij iz Kostanjevice in Krškega. Poleg tega ima kar 80 zlatih žebelčkov ter 10 srebrnih, akcija zbiranja žebelčkov pa se še vedno nadaljuje. Tudi vsak razred je prispeval svoje, denar pa so dale razredne skupnosti. Pokroviteljstvo nad praporom je prevzela Iskra Com-

merce iz Ljubljane. V imenu generalnega direktorja in znanega organizatorja NOB na Dolenjskem ter kostanjeviškega rojaka Jožeta Penca je prapor razvil tovariš Ivo Škof in ga predal v varstvo praporščaku pionirskega odreda „Tone Kambič“. Po tem slavnostnem obredu je bilo sprejetih v mladinsko organizacijo 40 pionirjev in pionirk, medtem ko jim je mladinka osmega razreda razložila naloge in dolžnosti mladincev.

Sledil je kulturni program šole, kjer so sodelovali vsi razredi, posebno pa so navdušili malčki iz vrta. Program je bil prežet z mladostnim poletom in je prikazal življenjsko pot tovariša Tita.

ALENKA BURJA

Odg. 11:

1. st. — nedoločnik
2. st. — nedoločnik
3. st. — namenilnik

12.

— Naslednje stavke prepisi in spremeni glagole v nedoločnik ali namenilnik:

Tu nimam kaj (izbiram). Teh igrač mi ni treba (kažem).

Peljite me (pokažem) kakšno kovačnico!

Odg. 12:

Tu nimam kaj izbirati.

Teh igrač mi ni treba kazati.

Peljite me pokazat kakšno kovačnico!

ČE SI REŠIL VSE NALOGE, VZEMI KARTON Z NALOGAMI IN JIH REŠI NA LIST ALI V ZVEZEK. KAKOR SE BOMO DOGOVORILI. ČE TI JE KAKŠNA NALOGA DELALA PREGLAVICE, JO PREŠTUDIRAJ ŠE ENKRAT!

Sestavila: FANČI MOLJK

Reklama, denar in vzgoja

(PONATIS IZ SODOBNOSTI)

Res, nihče, ki živi naše normalno življenje, se te dobrine in vseh drugih, ki jih denar prinaša, ne brani, vendar pa je kult te absolutistične osebnosti vendarle že prevelik in v njegovi senci ostaja vse drugo, za kar si je človeštvo v dolgih stoletjih, odkar se je začelo zavedati sebe, prizadevalo in za kar je tudi marsikaj žrtvovalo. Te druge vrednote so nam tako dostikrat samo še balast, ovira na poti do denarja in materialne blaginje, ovira, ki jo sodobni potrošniški človek jezo brne v stran in se še ozre za njo, če je zares odletela v jarek in ga tako ne bo nikdar več nadlegovala.

In od teh vrednot naj v zvezi z omenjeno reklamo in z vse-mogočnim denarjem omenim samo eno, za katero se zdi, da jo že kar predolgo zanemarjamo, tako rekoč brcamo v stran, in se skorajda bojimo, da nam ne bi pokvarila našega uspešnega bogatenja, upravičenega ali neupravičenega. To je morala in moralna vzgoja. Danes žal postaja že skoraj smešno, če mlade ljudi vzgajamo v smislu neke tradicionalne poštenosti, zvestobe samemu sebi, v altruizmu, v odpovedovanju, skromnosti in v požrtvovalnem delu za druge in za družbo. Zdi se namreč, da bodo imeli v življenju preveč težav in da ne bodo daleč prišli, če bodo takšni in če ne bodo v prvi vrsti gledali le nase in na svoj denar. Kako bridka je ta resnica, ki resda ni absolutna in vsepovsod navzoča, toda ena od naših resnic je prav gotovo! In kako so mnogi naši pedagogi širom po deželi, ki v naših mladih ljudeh vendarle še skušajo vzgajati vse te tradicionalne in malo koristne ter malo denarja prinašajoče vrednote, v očeh mnogih ljudi skorajda smešne in konservativne figure, so kot ljudje, ki se v življenju niso znašli in zdaj za mal denar počenjajo nekaj, kar ne bo nikomur nikdar nič koristilo, najmanj pa njim samim. Kako bridka je spet ta naša družbena resnica!

Danes spričo premnogih težav, ki jih seveda prinaša denar, dostikrat malomarno zamahujemo z roko, češ vse se bo že samo po sebi uredilo, samo če

bo denarja dovolj, pozabljam pa na strahotne posledice, ki jih na tem področju utegne povzročiti in jih tudi bo povzročila ta naša malomarnost in vzgojna neprizadetost. Ljudska morala je namreč kapital, ki za dolgo časa naprej začrtuje uso- do neke družbe, in ta kapital, ki smo ga prinesli iz velikih dni zadnje vojne, nam kot voda uhaja izmed prstov.

Naš živahni fantek, ki nam danes brez pridržkov razbija okenska stekla in ki se predobro zaveda, da bo vse to meni

nič tebi nič plačano z denarjem, bo razbijal tudi jutri in morda ne samo razbijal. Brez kakršnihkoli predsodkov si bo hotel pridobiti denar, čimveč denarja, zakaj potem mu ne bo treba več biti pošten, obziren do drugih, socialen in moralen. In ali ne delamo temu fantiču medvedje usluge, ko mu bomo kar takole pustili, da bo metal kamenje v sosedova okna, zakaj nekoč se bomo morda vendarle povrnili k vsemu tistemu, kar našemu življenju daje neki smisel, in takrat bo ta fantič ostal praznih rok.

JOŽE ŠIFRER

Na podlagi 24. člena zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 9-51/68 in št. 14-108/69) in v skladu s pravilnikom o postopku za potrjevanje učbenikov in priročnikov za osnovne in srednje šole (Uradni list SRS, št. 20-121/70) izdaja republiški sekretar za prosveto in kulturo

ODLOČBO

o potrditvi priročnika Likovni pouk v osnovni šoli

1

Priročnik Likovni pouk v osnovni šoli, ki ga je napisala Alenka Gerlovič, se potrdi.

2

Ta odločba velja takoj.

Št. 610-18/72

Ljubljana, dne 9. junija 1972

Član izvršnega sveta
in republiški sekretar
za prosveto in kulturo
TOMAŽ BIZAJL

Spodbude v dolini šentflorjanski

Peturni delavnik se je v svetu že krepko usidral. Pred leti so ga sprejele tudi naše delovne organizacije, in za njimi družbene službe. Dolina šentflorjanska je rada avantgarda, zato se je prijavila med prvimi za ta eksperiment.

Prišla so navodila: pet dni je pouk, šesti dan se je treba posvečati otroku, ki nima možnosti, da bi odhajal s starši na vikend. Delati so načrte: ogled muzeja, razstave, filmi, lutkovne predstave, dodatna pomoč slabšim učencem, streljanje z zračno puško, šah, izleti. Kdo se je z vsem tem začel ukvarjati? Ljudje, ki so že do sedaj svoj prosti čas med tednom ali celo ob nedeljah žrtvovali mladini. Mislili so si: „No, pa smo le dobili prost dan za take dejavnosti.“ Od tedna do tedna pa so bili sobotni programi revnejši. Otroci so rekli: „Prost dan je naš. Svoboda, to je nekaj vredno.“ Kaj je lepšega kot svobodno ubrati svoj pot ter uti vsemu, kar diši po šoli ali učitelju.

Tako je bilo ob sobotah vedno manj otrok pred šolskimi vrati. Nekatere dejavnosti so pa le vlekle. Plesne vaje ob poskočnih ritmih niso kar tako. Res bi bile privlačnejše ob večernih urah, a to se že prenese. Saj se ob nedeljah vtihtapimo med odraslo mladino in tam pridemo tudi osemletkarice na svoj račun.

Najbolj resne učence zadrži šah. Vztrajnost pedagoga pomaga, da skupina ne razpade in se tudi na tekmovanjih dobro odreže.

In izlet? Privlačni so zlasti za učence iz socialno šibkih družin. V prejšnjih letih so hodili ob nedeljah in sedaj jim sobota zelo prav pride.

Ko so naši učitelji začeli s takim uveljavljanjem, je nekdo vprašal: „Kaj pa vrednotenje vsega tega dela?“ Odgovor: „Za izvenšolske dejavnosti ni denarja. Spadajo v našo delovno obveznost.“

Čez nekaj let pa se le pojavi v pravilniku svetla točkica: Po predloženi dokumentaciji se ob koncu leta... Minilo je tisto

šolsko leto. Nihče v samostojnem odboru ne vpraša, kako bomo reševali ta paragraf našega pravilnika. Tisti, ki ga to zanima, je raje tiho, da ne bi kdo rekel: „Glej, kako se vleče zase!“

Pride tudi konec koledarskega leta. Delimo ostanke in dobičke skrbnega gospodarjenja. Zelo smo pravični: vsem enako. Naslednje leto. Nekdo lepa malo podreza. Odgovor: naša akcija so popohnoma v redu. Ko je vsako soboto prideš, vstiki vemo za to, nekateri te tudi viti, dimo, a ti nam ne oddaš nobenih prave dokumentacije. Naše rokice so čiste.

Naslednje leto: nekaj fičenkov bomo pa le dali zadnjim, najbolj trmastim pedagogom, se še hočejo ukvarjati z otroki svojem prostem času. Saj jim itak ni dosti. Pri ostalih kolegih in kolegicah so prišli kar v milost. Skoro jih imamo malo „prosvetno čudaške“. Koliko lepše se je voziti s svojimi avtomobili iz zadimljene šentflorjanske doline, se posvetiti družini, sebi, globoko zadihati misli na nekaj lepšega, kot šola! Ti, kolega, ki tega ne zumeš, si vreden vsega pomilovanja. Sicer pa, kar delaj! Govoriti ti je doma dolčas, ne čutiš se dobro v družini. Komu pa, kaj si se pa sploh drži priti med nas iz rovtarske ostalosti? Za svojo predznanost plačuj davek! Če misliš, da bo tvoja „idealizem“ povzročila ovrednotili, se zelo motiš. Kar je pozitivnega v naši šoli, rodi v glavah, ki delajo zavest in programirano.

Leta tečejo. Od vrhov prave vest, da je treba najboljše učitelje nagraditi. Težka zadolžitev, morata za ves kolektiv. Treba je sestaviti predloge. Nisi se dovolj star! Tudi nič ne veš, da se ne boš izumil. Kar potola se, na vrsto prideš kasneje. Na radijskih valovih iz našega centra slišimo oddajo „Vrednotenje požrtvovalnih pedagogov.“ Kdaj in v kateri liniji?

RUŠČINA

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Najgloblji vzrok za to temo je nerazpoloženje staršev do tega jezika. Drugi razlog je nedosledna politika do jezikov, ki so odvisni od trenutne klime. Časopisi javno tolčejo po imperialisti in jih obsojajo, učimo pa se prav jezika teh „krutih in nečloveških zahodnjakov“.

Kolikor je znanstvenih ustanov in fakultet, ki imajo sprejemne izpite, jemljejo ruščino kot enakovreden predmet, če je jezik obvezen za sprejem.

Ce že ni močnejšega razloga za učenje ruščine, pa se moramo zavedati svojega geografskega položaja, kjer so potrebni celo trije jeziki. Male države, kot Svica, Luxemburg, Holandija, imajo po tri obvezne jezike v šolah. Res je, da proti uvedbi ruščine govori tako imenovana oddaljenost in nepraktičnost. Na drugi strani pa na fakultetah zelo priporočajo ruske tehnične, matematične, medicinske knjige. Profesorji na več fakultetah jih naravnost priporočajo.

Trgovski interesi naše družbe in največje prelivanje blaga je pač med nami in našima sosedoma. To zopet kaže na zanimanje nemščine in italijanščine. Iz prakse vemo, da so marsikje ure nadomestile ruski predmet. Če bomo gledali le na trgovske koristi, pa hkrati ne bomo branili našega narodnostnega življa, je tak interes kaj kratkoviden. Trenutno bi kdo dejal, da pretiravamo. Prav, naj držil! Toda tudi prejšnji poizkus raznarodovanja in ponujanja ter dajanja neke gmotne dobrine, da so se vzgajali pristaši, ni bil tako kratkotrajen.

O tej temi bodo spregovorili tudi dijaki sami. Vendar moramo ugotoviti, da je kombinacija angleškega in ruskega jezika vsakega idealna. Unesco zelo upošteva ruščino. Noben izvedenec naše organizacije ne more v naša službeno ali za dalj časa grafično strokovnjak, če ne obvlada ruščine.

Tudi nove slovenske knjige ruščino bodo kmalu dostopne učencem. Po vojni smo imeli dobre domače knjige. Dolga leta doslej smo uporabljali domače srbske ali hrvaške učbenike, ako kar pa ni motilo, saj smo največ uporabljali tekst in te težje za našotane stvari prevajali.

Kakšno mesto bodo dobili jezikovni v novi reformirani gimnaziji, še ne vemo. Saj v vseh deželah z razvitim šolstvom dela najprej pregledav prav srednja šola.

Kako jo urediti, da zahtevnost ne trpi, a je vendar dostopna za široke množice osmošolcev, ki prihajajo. Bilo je namreč obdobje, ko so silili največ v srednje tehniške šole, vsaj najbolj bistri. Zdaj pa prihajajo prodorni in srednji, pa tudi slabši učenci zopet na gimnazije. Vsekakor bo treba premisliti, da bo program tak, da ga bo večina zmogla.

III.

Drugošolec navaja prednosti ruskega jezika in pravi: „Kljub temu pa ta slovanski jezik ni preveč priljubljen med ljudmi. To sem spoznal, ko sem se v gimnaziji odločil za učenje ruskega jezika. Mnogi so menili, da sem se odločil za ruski jezik zato, kar naj bi bil lažji kot drugi, drugi pa so bili spet prepričani, da mi ta jezik ne bo koristil. Vendar se za te besede nisem dosti zmenil, kajti vedel sem, da so plod nepoučenosti. Mnogo ljudi je še namreč danes prepričanih, da je Sovjetska zveza zaostala država. Poznaajo jo le kot vojaško silo, ki je pred leti okupirala Češkoslovaško. Ne zavedajo pa se, da Rusija na področju znanosti in kulture zlahka drži korak z vsemi zahodnoevropskimi državami in tudi z ZDA. V statistiki sem bral, da je v letu 1959 izšlo 76.064 novih knjig.“

Zopet drugi piše: „Vloga ruskega jezika pa zelo narašča v znanosti. Vedno več ruskih znanstvenikov se ukvarja z zapletenimi raziskavami na raznih pomembnih področjih. Doživeli so tudi že velike uspehe in priznava jih vsa svetovna znanstvena javnost.“

Učenka piše o ruski govorici: „Zakaj vendar nihče ne opazi lepote tega jezika? Tako rada poslušam rusko glasbo in govorico. Zdi se mi tako mehka, voljna, domača. Zakaj se torej ne bi učili tega lepega jezika?“

„Zakaj neki s posmehom gledati na ta jezik,“ nadaljuje druga.

„Gotovo ni manj vreden kot ostali, ki si jih učimo.“

Cetrtošolci pa pišejo: „Ponavljam ljudski pregovor: kolikor jezikov znaš, toliko glav veljaš. Ker sem angleščino študiral že kot malčec v zamejstvu, sem jo torej doma nadaljeval, vendar sem kot drug tuj jezik na gimnaziji izbral ruščino. Tako se mi je odprl tudi vzhod, zlasti pa bom lahko ruske književne vrhove bral v izvorniku. Pa tudi

ruska vesoljska tehnika je eden izmed upravičenih razlogov za priznanje ruščine kot svetovnega jezika.“

„Name pa ne vpliva politični veter. Na ruščino gledam kot na jezik, ki ga govori nad sto milijonov ljudi. Ruščina je za vzhod isto kot za zahod angleščina.“

„Ruskemu jeziku je treba, zlasti pri nas, dati mesto, ki mu gre. Po mojem mnenju je to mesto zelo visoko. Če mu ne damo tiste veljave kot angleškemu, ki je pri nas gotovo najbolj razširjen jezik po šolah, pa bi ga morali izenačiti vsaj z ostalimi jeziki ki se uče v šolah.“

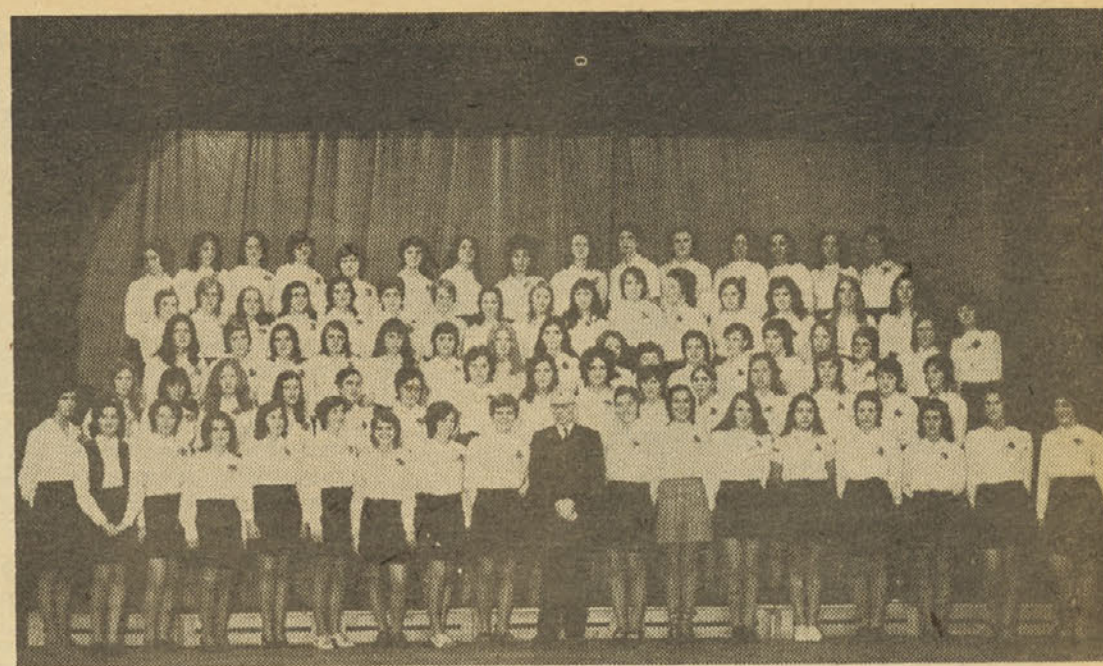
„Kakšen je danes pomen ruskega jezika? Ob tem sem se zamislil in ugotovil, da je na naši šoli kot sploh v Sloveniji vedno manj ruščine. Sicer je temu večkrat vzrok politika, prav tako pa nerazvitost turističnih zvez med narodom, saj sovjetske državljane vidimo le ob zelo redkih športnih prireditvah. Da je bil pri nas obsojen na opadanje le zaradi politike, se mi zdi velik nesmisel. Drugod pa, kot berem, ima ruščina vedno večjo veljavo, kot npr. v ZDA, kjer ga uvajajo v šole in postaja eden glavnih učnih jezikov.“

„Svet je sprejel dela nobelovcev Bunina, Solohova, Pasternaka in Solženicina z velikim občudovanjem in odobravanjem. Stavim, da ruščine ne bi toliko zapostavljali, če bi v tistem trenutku pomislili na velike umetnine, napisane v tem jeziku.“

V neki reviji sem bral, da se število znanstvenikov v zahodni Evropi podvoji vsakih petnajst let, v ZDA vsakih deset let, v SZ pa vsakih osem let. Danes živi 90 procentov teh znanstvenikov, ki so sploh kdaj živeli. Rezultat vsega tega je pretresljiv. Po zadnjih podatkih UNESCO se svetovno znanje podvoji vsakih osem do deset let. Pri vsem tem imajo ogromen delež prav ruski znanstveniki.“

V. MERC

RAZŠIRJAJTE
SVOJ LIST!

Gimnazijski pevski zbor pod vodstvom prof. Miloša Humeke uspešno nastopa na proslavah in prireditvah v domačem kraju. Maja pa so šli nastopat tudi v Borovlje na Koroško in tako vrnili obisk delavskemu zboru iz Borovelj. (Foto: France Brus)

Književno srečanje v Nikšiču

26. maja so v zgradbi Doma sindikatov v Nikšiču odprli razstavo likovnih ustvarjalcev Bosenske krajine. To je bilo četrto nikšičko književno srečanje, posvečeno 80-letnici rojstva tovariša Tita.

Popoldne je bilo srečanje delavske mladine šolskega centra „Tvrto Bijelič“ v novih delavnicah, z nastopom sodelujočih pisateljev.

Na kosu zemlje, ki je del naše skupne domovine, so se zbrali kulturni delavci — pisatelji in pesniki iz vseh naših republik. Vsak s svojo željo in hotenjem, vsi z istim pričakovanjem v srcu. Nihče ni mogel pričakovati več, kot mu je v resnici nudilo gostoljubje prirediteljev festivala v Nikšiču. Saj je vsakdo želel, da izpolni pričakovanja udeležencev slavlja in onih, ki so zanj odgovorni.

Zvečer so v veliki dvorani Doma sindikatov svečano odprli nikšičko srečanje. Pevski zbor Kuda iz Zahomlja je zapel svečano Pesem o svobodi. Predsednik občinske skupščine Nikšič Dordije-Bato Grujić je pozdravil množico zbranih občanov in gostov. Nato so s filmi prikazali zgodovinski, kulturni in gospodarski razvoj Nikšiča in okolice. Nastopili so jugoslovanski književniki.

Tokrat smo tudi Slovenci prvič nastopili na festivalu jugoslovanske književnosti. Prireditelji so poudarili, da si želijo še več takih srečanj s Slovenci. Z mladim kolegom iz Kranja tov. Pavlom Lužanom sva se vključila v ciklus večera.

Enkratno doživetje pomeni srečanje s šolskim kolektivom osemletke Brača Ribara, v čisti, svetli zgradbi, odmaknjeni od ceste. Bil sem sprejet z vso iskrenostjo in ljubeznivo pozornostjo. Ne bom pozabil teh lepih in bistrih otrok, njihovega izrednega daru za estetsko in miselno doživljanje, njihovih drobnih in čistih stvaritev. Ob tem se vsakdo lahko zamisli — in zaželi tej nadarjeni mladosti vso srečo.

Šola skrbi tudi za Zbornik literarnih del svojih učencev, ki povezuje šole od Brezic do Skopja.

Nastopili smo še v gimnaziji Stojan Cerović v Nikšiču, v domu JNA, v bolnišnici v Brezoviku.

Istega dne so bili še razgovori na pedagoški akademiji in sklepni večer v dvorani doma JNA.

Dobro je, da je Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije, s posredovanjem tov. Mihe Mateta, omogočila to našo prvo udeležbo na črnogorskem kulturnem festivalu.

RUDI MIŠKOT

Celje

AKCIJA PODPORNIH KNJIŽNIC

Na številnih osnovnih šolah so že pred dvema letoma pričeli ustanavljati tako imenovane šolske knjižnice. Namen teh knjižnic je, da bi ob koncu šolskega leta z zbirno akcijo zbrali učbenike najrazličnejših predmetov, ki bi jih potem razdelili med tiste učence, ki imajo socialno šibkejšo starše, ali pa tudi ostalim, tako da šolanje le ne bi bilo tako zelo drago. V preteklem letu so na celjskih šolah zbrali že več kakor 4000 učbenikov, kar je izredno lepo število, saj pride tako na posameznega učenca že skoraj ena knjiga.

V letošnjem šolskem letu bodo s to akcijo po šolah nadaljevali. Tem prizadevanjem se je aktivno pridružila tudi izobraževalna skupnost v Celju, saj podpira predvsem nakup učbenikov za prvošolce. Ob tem pa je seveda še vedno vprašanje, kdaj bo pri nas toliko denarja, da bo osnovnošolsko šolanje brezplačno, tako kot ga zagotavlja ustava, in če bomo toliko sposobni, da bi vsaj v začetni fazi pomagali predvsem tistim, ki za učbenike nimajo denarja. V Celju želijo že v letošnjem letu z najrazličnejšimi akcijami — ob sodelovanju izobraževalne skupnosti, sveta za šolstvo in vseh šol v Celju poskrbeti, da bodo dobili revnejši učenci učbenike zastonj.

Z.

NI ZVEZE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Dati učitelju navodilo: „Od konkretnega k abstraktnemu!“ — to je podoben, kot da bi v teoriji kralja napisal: „Kralj naj bo vedno pred kraljico.“ Matematiki so že davno napisali teorijo iger in sociologijo že s pridom uporabljajo. Pedagogi pa imajo še vedno raje staro dobro statično gankarstvo. Učitelji pa si z našim ne vedo kaj pomagati.

8. Tiha predpostavka teoretičnih pedagogov je še domneva, da je mogoče „spnati ali vedeti, da je tako“ sprenati v „znati, kako.“ v tem so malo podobni starim učiteljem tujih jezikov. Ti so domnevali, da bo potem, ko se bo otrok naučil poslednjega časa in konstrukcij z intuitivnim že kar znal golčati po latinsko ali angleško. Najbrž bi tudi smučanje poučevali tako, da bi se otroci naučili, da pri zavoju treba upogniti komolce, pa zapiti palico, pa... Epistemologi pa so napisali delo, v katerih dokazujejo, da sta „vedeti, da je tako“ in „znati, kako“ dve čisto različni stvari, ki se ju ne da stlačiti v eno. No, pa to vemo tudi iz vsakdanjih izkušenj. Vzgoja je praktična dejavnost in človek, ki se ni nikoli ukvarjal z teorijo, bo imel kaj malo svetovati

tistemu, ki mu je to vsakdanji kruh.

9. Zelo pogost način pedagoških razlag je takle: „Zakaj otrok moti pouk?“ „Zato ker je družbeno neprilagojen.“ Ali pa morda celo: „Zato ker je vedenjsko moten.“

„Ja, bog in svet božji križ,“ bi dejala naša mama. „In kako naj iz te „razlage“ dobim kako navodilo za akcijo?“ Na temle mestu je dobro malo poropotati s pragmatizmom: „O neki reči veš in znaš samo toliko, kolikor ti tvoje znanje omogoča tisto reči sprenati.“ Torej so zgornje razlage figo vredne. Lahko bi še rekli po freudovsko, da je fant preveč srborit zaradi tega, ker njegov „superego“ še ni spravljal pod komando otrokovega „id“. Razlage so skrite v fantičevi dušici. In tale dušica ni neka preprosta stvar, kot je bila včasih narisana v Angelčku. To je prava družba malih demončkov, peklenskih v dobrih duhov. Kar naprej se tam nekje v našem Frančku ravsa jo in kavsajo, in če Franček moti pouk, so gotovo spet zmagali peklenski. Tako stanje v pedagogiki seveda podpira psihologija in tudi učitelji. Prav zanimivo je, da v tem primeru teoretični pedagogi in učitelji trobijo v isti rog.

Ravno v času, ko Skinner ukinja dušo, jo naši psihologi na novo odkrivajo. Človek razume, da bi Amerikanci dušo kravo rabili. Samo pogledaj! Če imajo onstran luže težave z mladinskim prestopništvom in ga hočejo odpraviti, potem rečejo, da temle mladeničem superego še ni zrastle. Malo jih je treba vtakniti v tako ali drugačno luknjo in poskrbeti, da se bodo mladeniči spremenili. Mladeniči pa trdijo, da nočejo delati v tej gnili družbi in s svojim delom podpirati bogatcev. Oni torej pravijo, da je krivda za njihove grehe v družbi in da je treba družbo spremeniti. Cisto podobno rabi duša učiteljem. Če učenci nič ne znajo, je to zato, ker so leni. Učenci sicer pravijo, da je učitelj zanič, toda ve se, kdo ima prav. Duša in animistična razlaga omogočata torej, da pri neprijetnih pojavih v družbi usmerimo pozornost na posameznika. To učiteljem zelo prav pride in Amerikancem tudi. Za uganko naj pa ostane, kaj bodo z dušo naši psihologi.

POVZETEK:

Da bi „razložili“, zakaj pedagoška teorija tako malo vpliva na učiteljevo delo, sem našel nekaj delnih odgovorov:

1) teoretičnih spoznanj je malo,

2) izraženi so v statistični terminologiji,

3) jezik je zapleten in neprecizen,

4) medosebni stiki med učitelji in pedagogi niso najboljši,

5) pedagogi so vzgojeni docela drugače kot učitelji (zlasti predmetni),

6) pri reformah se ne upošteva celotnega družbenega okolja šole in učitelja,

7) pedagogika je brez enotne teorije in sledi modelu reševanja ugank namesto modelu iger,

8) pedagogika pogosto poskuša zreducirati „znati, kako“ na „vedeti, da“, kar pa je nemogoče in

9) kljub deklariranemu materializmu so pedagoške razlage pogosto animistično idealistične in ne morejo biti vodilo za akcijo.

Iz same ljube hudobije pozivam vse učitelje, naj se nikar nič ne menijo za pisanje pedagogov, ker tako ali tako ni nič vredno. Podpiram torej hudičke v njihovih dušah (mislim: učiteljskih).

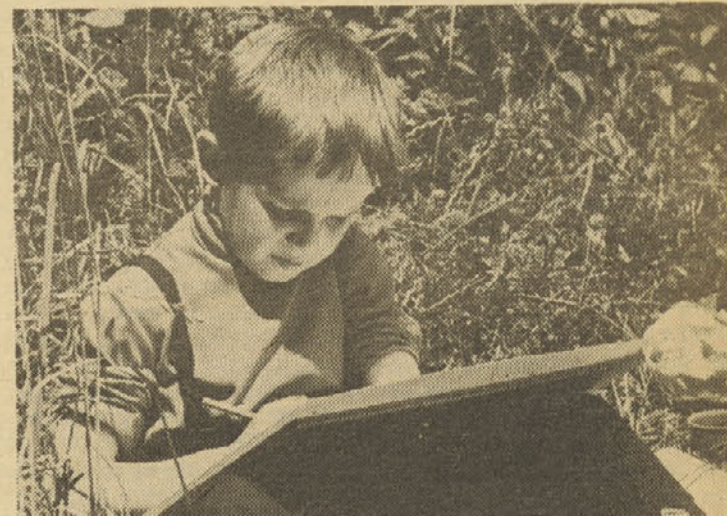
Poskušajmo ugotoviti reakcijo na moj poziv. Možnosti so te:

1) Reakcije ne bo.

2) Udarec po mojem piskru.

3) Poziv angelčku v vaši dušici, ki mu je ime „pedagoški eros“, da me ne poslušajte.

JANEZ FERBAR

Najmlajši udeleženec Peter Kavčič iz Škofje Loke

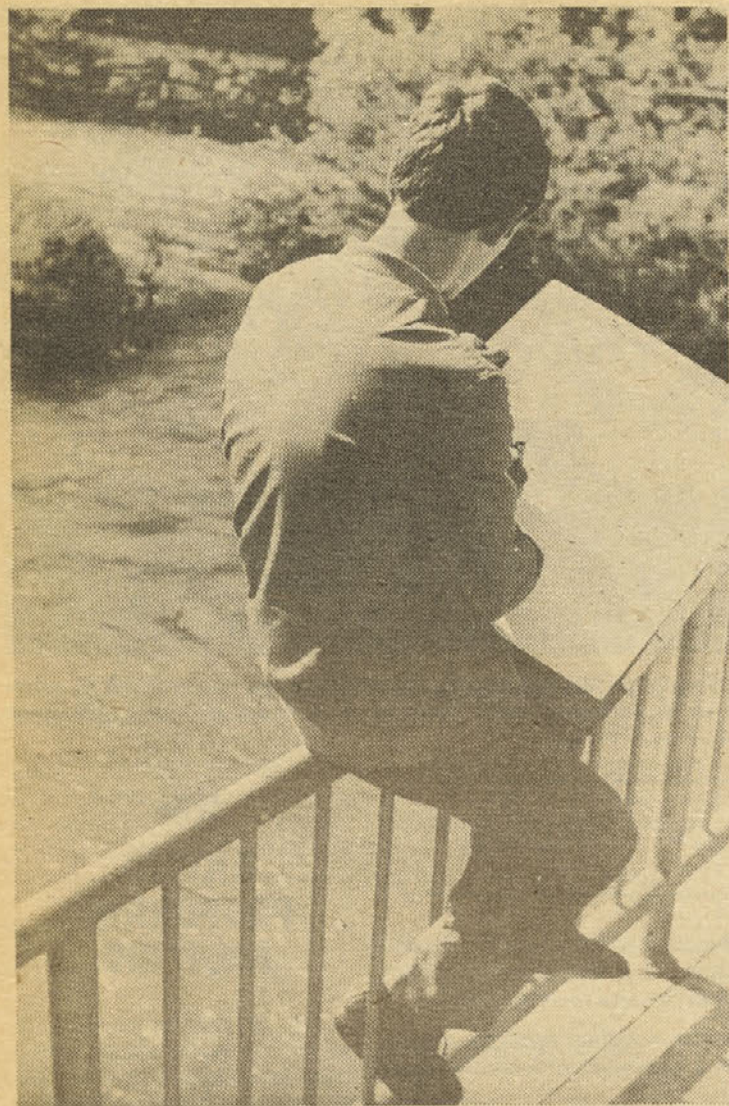
Štore

ŠOLA V NARAVI

Ob koncu šolskega leta so na osnovni šoli Štore organizirali sedemdnevno šolo v naravi za učence četrtilih razredov v počitniškem domu Železarne Štore na Rabu. V dveh skupinah po dva razreda skupaj je organizirano preživel to nad vse koristno obliko šole v naravi 85 otrok. Vsaka skupina se je delila na dva oddelka. V dopoldanskem času so imeli najprej v prvem oddelku tri ure pouka, zatem pa do kosila organizirano

solo plavanje. V drugem oddelku je bilo nasprotno: najprej plavanje, potem pa pouk. Popoldne je bilo plavanje za vse pod nadzorstvom plavalnih učiteljev. Temeljiti program in delovna disciplina sta dala nadvse lepe rezultate. Bridko je le to, da ta pouk posamezne starše preveč stane in bo zato treba dobro premisliti, kako zmanjšati stroške na posameznega otroka.

(Z)

Za uspeh je treba tudi kaj tvegati!

Knjižna zbirka za prosvetne delavce »Pota do učenca«

Sodobni, sveži in pogumni pogledi na vzgojo in izobraževanje

Ob začetku letošnjega šolskega leta — se pravi lanske jeseni — se je v naših knjigarnah pojavila drobna knjižica z naslovom NEMIRNI UČENEC (Otroci z blažimi motnjami ali posebnostmi možganskega delovanja). Napisala sta jo pediater in psihiater Anica Kos-Mikuš in pa psiholog Janez Svetina. Ta knjižica je bila prva v novi zbirki Pota do učenca, ki sta jo skupaj zasnovali Vzgojna posvetovalnica v Ljubljani in Mladinska knjiga. Žal moramo ugotoviti, da je šla praktičnim rešitvam v učiteljevem delu namenjena knjižica preveč neopazno mimo nas, tako da marsikateri učitelj niti ne ve zanjo, prav tako pa tudi ne starši, katerim bi lahko bila v pomoč.

Pravkar je izšla druga knjižica te zbirke: OTROK, KI SE TEŽKO UČI. (Avtorici sta Anica Uranjek in Marjanca Lovšin.) Ob tej priložnosti smo prosili direktorja Vzgojne posvetovalnice tov. Zorana Jelenc, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

Zanimala nas je naprej zamisel nove zbirke, namenjene prosvetnim delavcem, saj se take knjige ne pojavljajo na Slovenskem preveč pogosto.

Zbirka, ki ji vsebino in namen zelo lepo označuje naslov POTA DO UČENCA, je nastala iz spontanе potrebe, da ne rečem celo nuje, ki jo čutijo strokovni delavci vzgojne posvetovalnice ob svojem delu. Praktično delo in študij, ki je potreben za uspešno reševanje zahtevnejših vzgojnih in mentalno-higienskih vprašanj otrokovega razvoja, polnita zakladnico znanja naših delavcev. Človek želi to znanje in te izkušnje nekemu posredovati. Mora pa posredovati. In zakaj bi ga posredoval le posameznikom, ki pridejo v posvetovalnico po pomoč? V tiskani besedi so ta spoznanja dostopna širokemu krogu ljudi, različnim pedagoškim, socialnim in zdravstvenim delavcem, ki se ukvarjajo z otroki in mladino. Učitelji in vzgojitelji v šolah in vzgojnoizobraževalnih ustanovah preživijo velik del svojega časa v pedagoškem procesu z otroki. Žal so za svoje delo čisto premalo usposobljeni. Manjka jim zlasti psihološkega in pedagoškega znanja o otrocih z motnjami, posebnostmi in odkloni v osebnostnem razvoju. Vsak dan potrebujejo sveto-

valca, da bi znali pravilno ravnati v tem ali onem primeru. Tak svetovalec naj bi bila — med drugimi — tudi naša zbirka POTA DO UČENCA.

Izšli sta dve knjižici, kaj bi rekli o njih?

Posamezne knjižice naj bi ne bile obsežne. Vsaka naj na primerni strokovni ravni, vendar dovolj poljudno obravnava neko ožje psihološko oziroma pedagoško vprašanje. Prvi dve knjižici obravnavata dve zelo aktualni vprašanji naše vzgojnoizobraževalne prakse: kako pravilno ravnati z nemirnimi otroki in z otroki, ki imajo nekoliko slabše sposobnosti za učenje, in, seveda, kakšne so značilnosti teh dveh skupin otrok. Rekel sem že, da nas je k pisanju knjižic navedla občutena potreba in nuja. Zato smo začeli s temami, ki so najbolj aktualne; vsak učitelj ima v svojem razredu vsaj tri zelo nemirne otroke in sedem manj sposobnih. Gotovo je vredno o njih kaj več vedeti.

Kako so knjižici sprejeli prosvetni delavci, katerim je namenjena?

Žal imamo o tem premalo informacij. Stalni kritik v Prosvetnem delavcu (VIATOR) je zbirko zelo ugodno ocenil, pa tudi posamezne ocene, ki sem jih slišal, so ugodne. Menim tudi, da kažejo prosvetni delavci za zbirko veliko zanimanje, pač pa so o izidu knjižic premalo obveščeni. (Ali se tudi za to zbirko založbi ne bo splačala večja reklama, kot se je zgodilo pri knjižici za starše Cankarjeve založbe?) Povem naj še to, da že rokopise knjižic pregledajo posamezni učitelji — praktiki in nam povedo svoje pripombe o njih. S tem se želimo izogniti nevarnosti, da bi pisali knjižice le po svojem okusu in ne glede na to, kaj potrebuje učitelj.

Uredniški odbor zbirke Pota do učenca ima v programu več naslovov; nam jih lahko nekaj poveste?

Tem in tudi avtorjev za zbirko nam ne manjka. Še v tem letu bosta izšli dve knjižici, ki obravnavata zakonitosti in skrivnosti individualnega občenja z ljudmi — odnose med učiteljem in starši ter med učiteljem in učencem, tretja pa bo prikazala značilnosti bistrih otrok in napotke za ravnanje z njimi. Nato predvidevamo še naslednje teme: otroci z mot-

Osrednji problem, s katerim se srečujejo visoke šole pri reševanju kadrovske politike, je stanovanje. Izbira kandidata je namreč odvisna od stanovanja, to pa zmanjšuje možnosti za kakovosten kadrovske izbor. Socialna diferenciacija pride tu še bolj do izraza kot pri selekciji študentov. S temi besedami je končal svojo razpravo eden od članov izvršnega odbora za znanost in visoko šolstvo pri RO Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Ta odbor je namreč pred dnevi razpravljal o stanovanjskih vprašanjih v višjih in visokih šolah pri nas in podprl akcijo, ki so jo ti zavodi začeli lani za to, da bi kar najhitreje in čimbolj učinkovito rešili to problematiko.

Teze za javno razpravo o stanovanjski politiki v visokem šolstvu sta izdelala univerzitetni komite ZKS v Ljubljani in konferenca ZK visokošolskih zavodov v Mariboru. O tej zadevi so poslale tudi spomence skupščini SR Slovenije oziroma njenemu izvršnemu svetu, vendar do sedaj še ni odgovora na te dokumente. Kljub temu pa v visokošolskih zavodih upajo, da bo izvršni svet obravnaval problem s polnim razumevanjem in

ga bo skušal rešiti kar najbolj zadovoljivo.

Iz omenjenih spomenic so razvidni podatki, koliko stanovanj potrebujemo v petletnem obdobju do leta 1975, nakazane so tudi potrebe po posojilih, drugi finančni viri itd. Naj iz tega naštejemo le nekaj podatkov:

Upoštevač potrebe sedanjih in predvidenih prosilcev glede na potrebno sistemizacijo v tem obdobju (kot osnova za izračun je vzeta cena 4.000 din na kv. meter, velikost enote 6 kv. metra površine v Ljubljani ter 3.100 v letu 1972 oziroma 3.900 v letu 1975 in površine 65 kv. metra v Mariboru) potrebujejo visokošolski zavodi 621 enot raznih velikosti v vrednosti 148.571.000 din. Bančna sredstva v obliki kredita na osnovi pologa izvršnega sveta banki (44.450.000 din) bi bila v tem obdobju 33.337.250 din, finančni viri, ki jih predvidevajo visoke šole za gradnjo stanovanj, bodo 29.804.250 din, sredstva prosilcev pa 40.979.500 din.

Ti podatki kažejo, da si visokošolski zavodi zelo prizadevajo rešiti stanovanjsko vprašanje, jasno pa je, da so njihova lastna sredstva (20,06 %) in sredstva prosilcev (27,58 %) prešibka, zato je rešitev možna le ob širši družbeni pomoči. To pomeni, da bi ob 29,92 % pologu izvršnega sveta in z 22,44 % bančnih sredstev na ta polog sedanjo situacijo bistveno popravili.

Izvršni odbor se poleg tega zavzema za združevanje sredstev stanovanjskih skladov znotraj visokih šol in znanstveno-raziskovalnih institucij ter za gradnjo cenejših namenskih stanovanj.

Poleg stanovanjske problematike je izvršni odbor raz-

Pogumna učiteljica

Vedno smo srečni, kadar odkrijemo pri sočloveku, znanecu, prijatelju, vrednote, ki jih pri njem še nismo opazili in za katere nismo vedeli. Toliko bolj pa nas prevzame, če spoznamo v kolegu človeka, ki v določnem trenutku ni pomislil nase, niti na svojo družino, ampak se je pogumno podal v nevarnost in iz nje rešil človeško življenje.

Učenci četrtih razredov osnovne šole „Boris Kidrič“ iz Maribora so se prejšnji teden pripeljali na končni šolski izlet v Rakitno ob vznožju Krma. Počivali in igrali so se v bližini jezera, v vodo pa jim tovarišice niso dovolile. Med igro pa je nenadoma nekemu izmed učen-

pravljaj še o načrtu razvoja vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji. Pri tem je ugotovil, da bi bilo potrebno v načrt vključiti še: pregled, koliko denarja bomo potrebovali, da bomo lahko uresničevali postavljene cilje, razvoj raziskovalnega dela na področju vzgoje in izobraže-

vanja, razvoj kadrovskih šol, pojasniti odnos med delavskimi univerzami in visokimi šolami, spregovoriti o racionalizaciji pouka in skrajšanem študiju ter o nastajanju drugega univerzitetnega središča v Sloveniji.

A. PEVEC

SOOČENJE S STRAHOM

Soočenje s strahom in možnost telesnih poškodb je posebno vprašanje pri pouku telesne vzgoje. V učnih načrtih je predpisanih več vaj, ki so v zvezi z nevarnostjo in pri katerih so možne poškodbe. Tako doživljajo učenci strah, zaskrbljenost in bojazen že pred začetkom vaje, negotovi pa postajajo med vajo, posebno pred izvedbo tiste, je še ne obvladajo dovolj.

Če se učenci pri vadbi bojijo, dobe do pouka odpor, skušajo se ga izogniti, postajajo nemirni, osebno moteni, obremenjuje pa jih tudi prikrit občutek manjvrednosti. „Saj sem tako najbolj neroden med vsemi, vaje ne znam, ne upam, ne zmorem!“

Strah se najpogosteje pojavlja pred preskokom prek orodja, pri akrobatiki, vajah na orodju, pri smučanju, pred startnim skokom pri plavanju, torej pri vajah, ki zahtevajo odločnost, orientacijo, pri vajah, pri katerih se spreminja položaj telesa in se učenci ne znajo orientirati, npr. pri točih in pred seskoki z orodja. Pogost je tudi strah pred višino ali globino.

Vsak pedagog ve, da so učenke bolj boječe kot učenci, to predvsem zaradi razlike v gibatnih sposobnostih. Učenci zmorejo več kakor učenke, so hitrejši, močnejši in že po telesni zgradbi bolj pripravljeni na boj s strahom. Seveda pa ne smemo trditi, da tudi med učenkami ni pogumnih.

Strah zavira in hromi učenje novih vaj, povzroča zastoj pred vajo in med njo, notranje krize, boj s samim seboj — kaj storiti, odločiti za vajo ali se trenutno skriti pred očmi učitelja in sošolcev. Če strahu pri učencih sproti ne zatremo, bodo nastajale vedno večje težave pri učenju zahtevnejših vaj.

Zgodi se, da se nekateri učenci radi lotijo težkih vaj, ljubijo nevarnost, toda manjka jim izkušnje. Niso sposobni predvideti različne nevarnosti in se ji zato izpostavljajo.

In kako se pri vadbi izognemo strahu? Naloga pedagogov je naučiti učence, da pravilno ocenijo nevarnost, zagotoviti varnost pri vadbi in izbrati najbolj primerne vaje za oblikovanje odločnosti in poguma. Ko bodo učenci pridobili telesne sposobnosti in bodo vaje postopoma obvladali, ne bodo več tako strahopetni in zaskrbljeni in negotovi.

Vzgoja poguma ne sme potekati nenačrtno. V vsaki panogi potrebujemo izpopolniti metodiko vadbe nevarnih vaj. Poškodovanci in morebitne nesreče pri vadbi slabo vplivajo na njihov nadaljnji napredek. Potrebno jim je zbuditi prijetne misli in predstave in jih prepričati, da ima strah večkrat le velike oči. Tako razvijamo pri telesni vzgoji pogum in odločnost, ki sta za učencev značilni potezi.

JOŽE AŽMA

Zinka Hartman

Tekmovanje pionirjevo prometnikov v Murski Soboti

Pred nedavnim so se zbirali pionirji-prometniki na IV. republiškem srečanju v Murski Soboti. Avto-moto društvo „Srečanje fan Kovač“ je organiziralo razna tekmovanja, naloge teste ...

Najboljša mesta so v tekmovalnih disciplinah, enainpetdesetimi ekipami, osvojili domačini iz I. osnovne šole Murska Sobota, drugi so učenci Osnovne šole Beltinci, tretji iz Osnovne šole Puconci. Ljubljanci so dosegli šele četrto mesto, s tekmovalno vizualno pionirjevo-prometnikov iz osnovne šole SOSTRO. Domžalci pa so dokazali največ, kar zna, in bele prometne čelade.

Organizator je obdaril tekmovalce in goste z majicami in rdečimi nagajčami. Pionirji-prometniki so skupaj dokazali največ, kar zna. Znali pa so kar veliko.

BOŠTJAN NOVŠAK

A. PEVEC

RO O PREDLOGU SPREMEMB

(Nadaljevanje s 1. strani)

nagraduje šola iz namenskih sredstev (najmanj 2 %), sredstva za realno preseganje norm na delovnih mestih, kjer je delo normirano, pa se družbeno priznavajo že s samim sistemom obračunavanja norma ur.

Stimulacija za doseganje nadpovprečnih rezultatov praktičnega dela v šolskih delavnicah predstavlja tudi vse večja možnost modernizacije sredstev za razširjeno reprodukcijo, dosežena višja sredstva skupne porabe (šole, ki jim dohodek to omogoča, lahko namenijo za strokovno izobraževanje več kot 1 %, polne zneske za družbeno prehrano, za rekreacijo, več za stanovanjsko izgradnjo itd.). Ni mogoče prezreti tega, da bo v letošnjem letu večina šol v Sloveniji uresničila sporazume okrog 95 % medtem ko bodo šole, ki ustvarjajo sredstva tudi iz lastne dejavnosti, lažje realizirale sporazume v polni višini.

Tudi predlagane spremembe točkovnih vrednosti delovnih mest ob enem z novim sistemom napredovanja bodo precej olajšale urejanje nagajevanja po delu v srednjih šolah.

Določbe samoupravnega sporazuma o posebnih delovnih pogojih so v predlogu urejene tako, da posebej vrednotijo delo v zdravju škodljivih in življenjsko nevarnih razmerah, posebno odgovornost učiteljev na določenih mestih v delavnicah, gradbiščih, pri laboratorijskih vajah, pri terenskem nadzoru, upoštevajo posebne pogoje dela ob nedeljah in praznikih, če se tako delo opravlja redno ter delo v domovih in v oddelkih dvojzračnih šol.

Predsedstvo meni, da je treba urediti po enotnih merilih sistem nagajevanja učencev v učnih delavnicah in te nagrade vključiti v družbeno upravičena merila za delitev dohodka.

Nekaj o dijaških domovih

publika konferenca SZDL je določila v naslovu „Iz-
pogojev za vzgojo in iz-
otrok“ naslednje:

socialistična družba z ustavnimi
opredeljuje pravico obča-
enah možnosti za pridob-
znanja in izobrazbe v vzgoj-
izobraževalnih zavodih vseh vrst.
vzgojitelj mora biti vedno in na
vseh stopnjah dostopno vsem lju-
in sicer ne glede na njihov so-
in materialni položaj ter kul-
in gospodarsko razvitost oko-
kljub dosedanjim naporom
ne skupnosti, da bi ustvarili
možnosti za start v šolo in šol-
vseh otrok, so še vedno različne.
bi jih bilo hitreje odpravljati.
narekuje tudi razvoj samo-
socialistične družbe in teh-
ni razvoj v svetu, ki terjata
in razvijanje vseh poten-
in sposobnosti mladega in
socialnega rodu.“

Kadri skušamo preskočiti v naše
vsi drugi deli gornjih do-
nam še vedno preostane samo
močju Ljubljane trenutno ne-
problem skoraj povsem do-
dijaških domov. Od pet-
dijaških domov je enajst
vitalit Skupščina mesta Ljub-
medtem ko so štirje sestavni
šolskih strokovnih centrov.
na je središče republike Slo-
ter hkrati tudi središče vzgoj-
izobraževalnih šolskih centrov
in splošni solstva.

te naravni poti je torej prišla
mladine že na srednji stopnji
vzgoje v Ljubljano, in v stiski

iskala stanovanje. Zgrešeno misel-
nost iz časov Marije Terezije, da so
dijaški domovi socialne ustanove, je
bilo po končani drugi svetovni vojni
nujno povsem izkoreniniti. Od skup-
no 104 prosvetnih delavcev v ljub-
ljanskih dijaških domovih je danes
53 vzgojiteljev s priznanim srednjim,
35 vzgojiteljev s priznanim višjim in 12
vzgojiteljev s priznanim visokim iz-
obrazbo. Nekateri od teh izredno
študirajo na ustreznih učnih zavodih.
V tem prikazu, kjer so zajeti
tudi direktorji dijaških domov, zlahka
ocenimo med drugim tudi sode-
lovanje: šola-dijaški dom! Pogosto
so ta sodelovanja zgrešila svoj na-
men, saj so čisto naša skupno sta-
lišče le v enotni kazni dijakul!

Tako ne moremo več napre! Re-
šiti moramo mladino, ki med bi-
vanjem v dijaškem domu lahko spo-
znava osebnostne smerice le v urejeni
vzgoji ter domski skupnosti.

Skrb za razširitev in posodob-
ljanje dijaških domov prehaja v ši-
roko akcijo, v kateri sodelujejo
iz ružbenopolitični dejavniki ter mladi-
na. Ljubljanski dijaški domovi so
tako, da ne ustrezajo osnovnim po-
trebam mladega človeka, ki se pri-
pravlja, da v bližnji prihodnosti vstopi
v središče našega družbenega, gos-
podarskega in političnega do-
gajanja. Neprimerni, dotrajani in
celo higiensko neuporabni prostori
ljubljanskih dijaških domov morajo
po čim krajši poti do popolne sa-
nacije ali do rušenja!

Splošno poznan normativ ustre-
nega prostora spalnice na enega di-
jaka je 5 do 6 kv. metrov površine,

Franček Konjar iz osnovne šole „Stane Kosec“ v Tacnu na V. Groharjevi koloniji (Foto: Vasja Herbst)

medtem ko je površina učilnice na
enega dijaka 4,5 m². Po priloženi
tabeli pa spoznamo, kako je s tem v
ljubljanskih dijaških domovih.

Številčni pregled nam prikazuje
povsem nemogoče stanje domskih
gojencev v Ljubljani. Zanimiv je pri-
mer Dijakega doma „Anice Černe-
jeve“, kjer je sicer površina učilnice
na enega dijaka od vseh domskih
površin najvišja, a površina spalnice
pade na spodnjo enoto. Stavba je
dotrajana in neprimerna ter le zasli-
no prebivališče gojenk. V mnogih
dijaških domovih sovpadajo površi-
ne učilnic s hodniki, avlami, jedilni-
cami, šolskimi delavnicami in drugi-

mi prostori domske zgradbe. Vse-
kakor: vzrok za premajhno aktiv-
nost domskih gojencev in gojenk v
domu in v šoli je tudi v neprimernih
stanovanjskih razmerah.

V nekaterih podjetjih so začeli
skrbeti za mlade strokovne kadre in
zato tudi urejajo sodobne dijaške
domove. Gradbeno podjetje Gradis
v Ljubljani je svojim mladim, bodo-
čim strokovnjakom zagotovilo biva-
nje v najsodobnejšem dijaškem
domu. Prispevek vzgojno-izobraže-
valnemu procesu je tudi ureditev
življenjskih razmer mladim ljudem.
Mestna konferenca ZMS v Ljubljani
skuša reševati probleme dijaških do-
mov v sodelovanju z semi družbeno-
političnimi dejavniki.

DUŠAN

Mes. oskrb. din	Štev. gojen.	Celot. površ. v kv.m.	Površ. na 1 goj. v kv.m.	Celot. površ. učil.kv.m.	Površ. na 1 goj. kv.m.	
430	320	1.600	5,00	376	1,18	
480	230	687	2,49	171	0,74	
450	390	1.890	4,87	645	1,65	
480	396	ni ustreznih podatkov v anket. listu				
460	355	715	2,01	106	0,30	
380	118	452	3,83	šolske delavnice		
470	186	828	4,41	36	0,19	
460	154	490	3,18	267	1,73	
460	367	1.359	3,71	290	0,79	
450	135	380	2,82	92	0,68	
480	618	2.559	4,14	514	0,83	
500	manjkajo podatki v ustreznem anket. listu					
480	167	478	2,86	150	0,90	
480	279	911	3,27	51	0,18	

DUŠAN

»Zlate rezerve« v vzgojnih zavodih

za šolstvo SRS je organiziral v Izoli seminar o načrtovanju vzgoj-
dela v vzgojnih zavodih, ki se ga je udeležilo okrog 120 strokovnih
in vzgojnih zavodov in še nekaterih drugih vzgojnoizobraževalnih

VZGOJNI ZAVODI V SRS

vedenjsko in osebnostno motene šolobvezne otroke obravnavajo vzgojni
v Veržetu, Predvoru pri Kranju, Smledniku in Planini pri Rakeku,
estnike oziroma mladostnike pa vzgojni zavodi v Slivnici pri Mariboru,
jem Logatcu, Višnji gori in Vzgojno popoboljševalni dom v Radečah.
dini mladinski dom v Ljubljani skrbi za diagnosticiranje in razvrščanje
in mladostnikov. Vseh devet zavodov obravnava nekaj nad 700 otrok
mladostnikov, v njih pa je zaposlenih okrog 150 strokovnih delavcev, od
koraj 90 vzgojiteljev.

prav se za vzgojne zavode po vojni glede prostora ni kaj dosti spre-
malo vsi so v starih gradovih in nekdanjih kasarnah ter samostanih),
očinu obravnavanja svojih varovancev napravili velik razvoj – od maka-
rskih kolonij do terapevtskega pristopa. Medtem ko se je v prvih letih
ini ukvarjalo v vsakem zavodu z otroki le po nekaj vzgojiteljev, ki so
do tega, pedagoško zelo zahtevnega dela izredno privrženi, ljubezni,
skoraj ni več vzgojnega zavoda, ki ne bi vključeval v svoje delo celot-
strokovnega tima – posebej usposobljenih vzgojiteljev in učiteljev,
nih delavcev, psihologov, zdravnikov in psihiatrov.

OD IMPROVIZACIJ K NAČRTNEMU DELU

radi teamskega pristopa k vedenjsko in osebnostno motenemu otroku
telj svojega dela ne more več prepuščati naključju, improvizaciji. Med
strokovnjaki v zavodu je vzgojitelj najbolj neposredno odgovoren za
vseh celostni osebni razvoj.

ries prihajajo otroci v vzgojne zavode vse manj zato, da bi jim s tem
pogodili, da krajši ali daljši čas ne bi vznemirjali svoje okolice. Iz prakse
remo, da daljše zavodsko obravnavanje otroku prej škoduje kot koristi.
em ko je moral otrok še pred nedavnimi ostati v zavodu toliko časa, da
končal neko šolanje, se zavodi danes vse bolj posvečajo obravnavanju
reje vedenjske in osebnostne problematike, se pravi, odkrivanju in od-
Tak način obravnavanja pa terja umišljen, smotrni, načrtovan pristop
zavnavo.

Seg tega, da se s teamskim in načrtovanim vzgojnim delom intenzivira
obravnavanja, se s tem znitje tudi poprečje njegovega bivanja v
in cena obravnave. Misel, ki jo je na seminarju v Izoli izrazil neki
letni praktik, naj bi družba raje financirala vzgojne zavode po številu
no odpuščenih otrok, ne po številu oddelkov in zaposlenih strokov-
je zelo mikavna, čeprav vsebuje nevarnost „produkcijskih“ posledic.
voj misli sem takoj primerjal številu odpuščenih otrok dveh zavodov, ki
oraj enaki, po kapaciteti pa je prvi zavod za polovico večji od drugega.
analizi cene oskrbe v vključenimi stroški vzgoje in izobraževanja pa je
zavod zaradi določenih metodoloških preračunavanja kar za polovico
ed na večjega.

ede na to, da je po nekaterih podatkih najmanj še enkrat toliko otrok
bivanja, kot jih danes obravnavajo vsi vzgojni zavodi, ki pa bi prav
bi potrebni strokovnega vodenja in pomoči, imajo vzgojni zavodi v
zavežnejšem, še bolj smotrno načrtovanem obravnavanju precej „zlate
ve“, ne da bi bilo treba večati njihove obstoječe kapacitete.

neoliki matematična logika sicer ni skladna s trditvami nekaterih
vovnjakov, da je namreč sprejemljiva v osebnosti mogoče doseči le z dalj
trajajočim obravnavanjem. Vzgoja vedenjsko in osebnostno motenih
pa ni samo stvar ustrezne institucionalne obravnave, temveč tudi vpra-
odnosa družine, soseske, družbe. Predolga izolacija otroka ali mladi-
nika iz socialnega okolja, ki je s svojim odnosom prispevala k nastanku
nostne problematike, lahko odnese med otrokom in okoljem še bolj
di. Zaradi tega spoznanja vključujejo vzgojni zavodi v svoje delo tudi
le. Ugotovitev, da je med pomembnimi cilji dela vzgojnih zavodov –
membe doseči tudi v družini – in doseženimi rezultati še vedno velik
otrok, ne opravičuje slepe predanosti v trenutno stvarnost, ampak za-
od vzgojnih zavodov, da poleg svojega osnovnega dela z otrokom skrbijo
za zmanjševanje prepada med vedenjsko problematičnimi otroki ozi-
ma mladostniki ter družino in družbo. Zmanjševanje tega prepada se
na ciljem zavodskega obravnavanja – prosvetljenja nepoučene jav-
in osveščanja staršev in družbe k soodgovornosti za prihodnost ve-
in osebnostno motenega mladega državljana.

BOLJE KDAJKOLI KOT NIKOLI

Zavod za šolstvo SRS, ki ima nalogo, da strokovno vodi vzgojne zavode, je
imel še pred nekaj leti enega samega svetovaleca. Ta je moral poleg vzgojnih
zavodov skrbeti tudi za številne ustanove, ki obravnavajo še druge vrste
duševno in telesno prizadetih otrok. Zaradi tega zavod za šolstvo ni zmo-
systematičnega seminarskega izpolnjevanja strokovnih delavcev vzgojnih
zavodov. V tem obdobju je to vlogo v celoti prevzelo Društvo defektologov,
zlasti pa še strokovne sekcije društva, ki so organizirale vrsto koristnih se-
minarjev za svoje strokovne delavce v republiškem in celo v zveznem merilu.
Pred štirimi leti je zavod za šolstvo ustanovil strokovni team zunanjih sode-
lavcev, ki so s svojimi – čeprav zelo redkimi – obiski ugotovili resnično
strokovno raven vseh vzgojnih zavodov. Pred dobrim letom pa se mu je
posrečilo pridobiti še enega stalnega sodelavca, v glavnem za vzgojne zavode.

Izolski seminar o načrtovanju vzgojnega dela je zajel navidezno ozko, zato
pa tem bolj poglobljeno obravnavano temo.

Na seminarju sta imela uvodna referata doc. dr. MILOŠ KOBAL (Pri-
spevek k etiologiji disocialnih osebnosti) in prof. CIRIL BREZOVEC (Smer-
nice za načrtovanje vzgojnega dela). Čeprav se referata vsebinsko nista iz-
ključevala, smo ju seminaristi sprejeli v odnosu teze – antiteze. Koristnost
tako zasnovanih referatov je bila v tem, da se pri oblikovanju ugotovitev in
sklepov nismo zatekali v ekstremnosti, ampak smo ostali zmerni, realni.
Vzgojni zavodi so pripravili osem koreferatov, ki so ustvarili primerjalni
vpogled v že obstoječe načrtovanje.

NEKATERI ODNOSI MED TEORIO IN PRAKSO

Proces otrokovega učlovečenja (socializacije) poteka prek zapletenih
stopenj razvoja, ki jih v teoriji opredeljujemo z govornico simboliko odraslih.
Teoretično opredeljevanje razvojnega dogajanja poteka torej brez subjek-
tivne registracije otroka.

Ce so številni motivi otrokove aktivnosti na njegovi razvojni poti naleteli
na neprestane ovire, ker so bili v nasprotju z obstoječim socialnim okoljem
in normami, se lahko zavrejo, odrnejo, potisnejo iz trenutnega pa tudi bodo-
čega otrokovega doživljanja. To je lahko eden izmed vzrokov kasnejših
motenj vedenja in osebnosti, zlasti pri tako imenovanih hiperaktivnih
otročih, ki jim po domače rečemo sitneži. (Ena izmed ugotovitev doc. dr.
Kobala.)

Ce hoče vzgojitelj v vzgojnem zavodu vedenjsko in osebnostno motenega
(disocialnega) otroka povesti k ciljem socializacije, mora dobiti poznati
vse okoliščine, ki so povzročile njegovo družbeno nesprejemljivo vedenje.
Ko ima vzgojitelj otroka „na dlani“, pri čemer mu pomaga vrsta strokov-
njakov, mora predvideti (načrtati) niz ustreznih doživetij, ob katerih bo
otrok razrešil svojo osebnostno problematiko in zlasti prek ugodnih življenj-
skih izkušenj prišel do sprejemljivega spoznanja in stališč. Vsaka zavodska
aktivnost, ki bo predstavljala otroku določeno izkušnjo, mora biti skrbno
izbrana ter imeti ustrezen smoter in cilj. Tako zahtevnega dela pa ni mogoče
opraviti brez načrtovanja – izbiranja najustreznejših vzgojnih sredstev in
metod. (Ugotovitev prof. Brezovca.)

Koreferati, ki so jih pripravili vzgojni zavodi, so odlično povezali teorijo s
prakso. Noben vzgojni zavod ne vzgaja svojih varovancev po naključju. Nač-
rtovanje ima sicer različne obsege, ponekod se načrtuje celo tako podrobno,
da se v vzgojnih načrtih predvidijo povsem vsakdanja opravila, kot je osebna
higiena, pospravljanje, vzgoja k tovarištvu, solidarnosti in celo zavijanje zvez-
kov zaradi vzgoje estetskega čuta. Nekateri zavodi načrtujejo le okvirno,
vsakdanjosti in podrobnosti pa prepuščajo s posebnim poudarkom zaupanja
vzgojiteljevi intuiciji in osebni ustvarjalnosti. Mnogo dogodkov se ne da pred-
videti – trdijo slednji – zakaj bi jih načrtovali. Zanesemo se na vzgojiteljev
intelektualni potencial in iznajdljivost. Odstopanja ali večje napake niso
možne, saj je vsakemu dobro znan končni cilj, ki naj bi ga otrok v zavodu
dosegel.

NEKATERE UGOTOVITVE SEMINARJA

Povzetek seminarja in poenotenje nekaterih divergentnih stališč je bilo
zadnji dan za „okroglo mizo“, ki jo je vodil višji znanstveni sodelavec insti-
tuta za kriminologijo v Ljubljani dr. Bronislav Skaberne.

Noben vzgojni zavod se ne zateka k pragmatizmu, s čimer bi odklanjal
obstoječe objektivne resnice in zakonitosti razvoja vedenjsko in osebnostno
motenega otroka oziroma mladostnika. Prav tako pa se noben zavod ne
naslanja na eno samo vseživljeno teorijo. Strokovna raven delavcev v za-
vodu je danes že tolikšna, da so sposobni ustvarjati svoje strokovne koncep-
cije dela, ki upoštevajo obstoječo družbeno stvarnost in objektivne pogoje
dela.

Praksa nekaterih vzgojnih zavodov še vedno ni povsem skladna z zamišlje-
nim načrtovanjem. Določeni objektivni pogoji, kot je strokovna nedogna-

OSNOVNA ŠOLA POLJE TUDI TO POT NAJBOLJŠA

Ko se je zvrstilo na tekmoval-
ni progi mestnega tekmovalnega
brodarskih modelarjev, 10. ju-
nija 1972, na jezeru Koseze,
več kot 30 modelarjev jadric,
je dokazala skupina modelarjev
iz osnovne šole POLJE, da so to
jadralci, ki segajo na tekmo-
vanjih le po najvišjih odličjih.
Tekmovanje, ki ga je pripravlil
mestni odbor Ljudske tehnike
Ljubljana, se je končalo s podeli-
tivjo priznanj in nagrad naj-
uspešnejšim.

Tridesetčlanski modelarski
krožek na osnovni šoli Polje je
razstavil svoje modre jadricne z
belimi jadrni na lična stojala v
obliki sider, kjer so počakale
ostre sodniške ocene za este-
tiko. Najlejša je bila modra ja-
drnica z belimi jadrni, katere pa-
luba je bila pokrita s svetlimi in
temnimi eksotičnimi furnirji v
prečni legi ter položena. Izde-

lal jo je osmošolec Marko
Oblak, učenec osnovne šole
Polje ter z njo tako osvojil prvo
mesto. Za to je prejel priznanje
in pokal.

Ob razmeroma slabem in ne-
ugodnem vetru so potem hiteli
tekmovalci na start, od koder
so spuščali, na znak sodnikov,
modele jadric na tekmovalno
progo. Tekmovalna razreda
„G“ in „E“ sta končala „plov-
be“ nekaj po dvanajsti uri. Tek-
movalci pa so zopet vsa odličja,
nagrade in pokale odnesli v
Polje. Za vse to gre hvala pred-
vsem tovarišu Maksu Oblaku, ki
je modelarjem instruktor, učitelj
in vzgojitelj ter predvsem
prijatelj in svetovalec. Delo pa
uspeva tudi ob izrednem razu-
mevanju ravnatelja tovariša
Mira Žljapaha.

BOŠTJAN NOVŠAK

Razširjajte svoj list!

Dokazi v naših srcih

Slovenska srednješolska mla-
dina hoče za vsako ceno po po-
teli akcijskih dogovorov iz
oktobra 1971! Zahteva urejeno
delo pri šolskem pouku. Kdor
tega ne zmore ali noče delati,
naj odide iskat zatočišče zunaj
šole! Tja ne sodi! Na njegovo
mesto naj vstopi človek – učitelj
in vzgojitelj, ki lahko vred-
noti ideale in hotenja mladim.
Srednješolska mladina spo-
štuje svoje akcijske dogovore, ki
niso bili zaman sklenjeni in
sprejeti v prisotnosti 160 pred-
stavnikov slovenskih srednjih

šol! Od njih ne odstopi ter za-
hteva:

Vrata vseh naših šol morajo
ostati zaprta vsakemu, ki tja ne
sodi! Učitelj in vzgojitelj mora
razumeti mladi rod, in upošte-
vati, da se vsega resnično ni mo-
goče naučiti – ter pri izpitih
povedati na pamet za odlično
oceno. Mladina želi in potre-
buje vzgojitelje, psihologe in so-
cialne delavce, ki so svoje iz-
obraževanje resnično posvetili
svojemu poklicu in se izkazejo
ob vsaki priložnosti – ljudje.

DUŠAN

nost motenj vedenja in osebnosti in slabi osnovni pogoji dela, silijo vzgojne
zavode, da večkrat podredijo vzgojne smote in cilje vse preveč šolanju
oziroma poklicnemu usposabljanju, pri tem pa rahlo zanemarijo terapevtski
del obravnavanja svojih varovancev, to je, blažitev in odpravljanje motenj
vedenja in osebnosti.

Preveč podrobno, administrativno načrtovanje, ki vzame vzgojitelju
mnogo dragocene moči, je treba zamenjati z okvirnim ob katerem bo lahko
vzgojitelj osebno kreativen in kjer bosta prišla do izraza njegova strokovna
usposobljenost in izkušnje.

Zavodi načrtujejo vzgojno delo za vzgojne skupine in posameznike. Sku-
pina in posameznik predstavlja dialektično celoto. Vzgojitelj, ki pozna
dinamične zakonitosti vzgojne skupine, lahko le-te uporabi pri svojem delu
kot sredstvo, kajti posameznik je mnogo bolj dovzeten za stališča skupine
kot za stališča vzgojitelja. Metoda dela s posameznikom preko skupine terja
nedirektiven pristop in spretno vodenje skupine skozi skupinsko interakcijo,
ki nastaja, ko se skupina – pod vzgojiteljevim vodenjem – analitično in
komparativno „prebija“ od nesprejemljivih k družbeno sprejemljivim sta-
liščem do sveta in življenja.

Seminar je najbolj vznemirilo stališče nekega vzgojnega zavoda, ki je šel
pri načrtovanju individualnega vzgojnega dela celo tako daleč, da vključuje
vanj tudi mladostnika. Utemeljitev je bila po svoje sicer prepričljiva – mladi-
stnik je pri nas subjekt in ne objekt vzgoje. Gre za njegovo prihodnost.
Njegovo mnenje in pripravljenost v procesu zavodske vzgoje je treba upošte-
vati. Večje zaupanje do njega bo prineslo tudi več njegovega zaupanja do
vzgojitelja ter svojih sposobnosti. Zaradi tega pričakuje ta zavod tudi večjo
odgovornost mladostnika do lastnega vedenja in večjo pripravljenost sodele-
vanja v procesu vzgoje. Stališče je bilo ilustrirano s praktičnimi izkušnjami,
med njimi je bil zanimiv komentar nekega 17-letnega varovanca, ki je po
svoji prvi udeležbi ob načrtovanju svoje prihodnosti dejal, da je živel celih
devet let v globok. zmoti, ko je mislil, da vzgojitelji gojence le kritizirajo, še
sanjalo pa se mu ni, da govorijo o njih tudi lepe stvari in da jim je zelo
mnogo do tega, da bi v življenju uspeli.

Ta novost v obravnavanju vedenjsko in osebnostno motenih mladostnikov
je bila sicer sprejeta in podprta, vendar z določeno previdnostjo, kajti zgolj
pomenjanje brzokone ne bi obrodilo želenih rezultatov. Vsak zavod mora
priti do takih kvalitiet po svojem preudarku, da o tem sploh ne govorimo, da
obravnavajo zavodi starostni razpon od 8 do 20 let.

ORGANIZACIJSKE POSEBNOSTI SEMINARJA

Seminar je pripravil in organizacijsko vodil prof. Janez VIVOD, stalni
sodelavec zavoda za šolstvo. Pripravljal ga je več mesecev s posebnim obču-
tom odgovornosti, saj je šlo za prvi tak seminar, ki ga je organiziral zavod za
šolstvo in ki ni bil najbolj poceni.

Vsi udeleženci so stali na referat in koreferate že precej pred seminarjem.
Iz izkušenj, da ostane vnaprej pripravljeno gradivo največkrat neodprto,
je organizator obvestil vse udeležence, da bo pripravljenost na seminar ugo-
tavil s posebno, anonimno anketo. Pri tem seveda ne gre za nezaupanje,
ampak za določeno izkušnjo in željo organizatorja, da bi bil seminar na
dostojni strokovni ravni. Tega seminaristi zavodu za šolstvo niso zamerili.

Seminar je potekal v glavnem v manjših diskusijskih skupinah, ki so jih
vodili za grupno delo usposobljeni moderatorji, diplomirani psihologi: Vinko
Skalar, znanstveni sodelavec instituta za kriminologijo v Ljubljani, Branko
Martinović, direktor prehodnega mladinskega doma v Ljubljani ter Milona
Bregant, Leon Lojki in Janez Bečaj, psihologi vzgojnih zavodov.

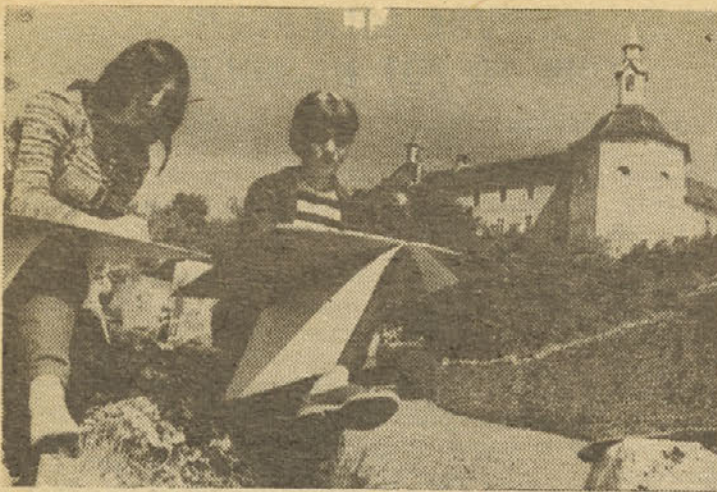
Majhne skupine so zahtevale največje sodelovanje vsakega.
Omeniti velja tudi originalno zamisel za učinkovito komunikativnost med
posameznimi grupami. Vsaka skupina je že na začetku, na primer, popold-
danskega dela dobila zapisana stališča in sklepe vseh skupin z dopoldanskega
dela seminarja, z nalogo, da jih temeljito preštudira in šele nato nadaljuje s
svojim delom. Čeprav smo bili seminaristi porazdeljeni kar v pet skupin, so
se prav zaradi te komunikativnosti vse skupine sočasno prebježevale dokaj
enotnim pogledom na načrtovanje vzgojnega dela. Divergetna stališča, ki so
prišla za „okroglo mizo“, so nastala bolj ali manj zaradi pomanjkanja časa ali
zaradi slabe izrazne sposobnosti nekaterih seminaristov.

Seminaristi smo se vrnili v svoje vzgojne zavode polni novih spoznanj in
idej. Za tako koristen in uspešen seminar smo iskreno hvaležni zavodu za
šolstvo, ki se je s tem oddolžil za dolga leta zamenarjanju vzgojiteljev. Še
posebno smo hvaležni obema referentoma, prof. Janezu Vivodu, ki smo ga
na seminarju komajda kdaj videli zato pa tem bolj čutili, vsem petim mo-
deratorjem za njihovo diskretno vodenje skupin in dr. Skabernetu, ki je s svojo
izredno pravniško natančnostjo uspešno rešil vsa nesoglasja, nastala v naglici,
in s tem dokazal, da ni samo pravnik, temveč tudi odlični poznavalec naše
vzgojne problematike.

IVAN ŠKOFLEK

Kdaj bo več posluha za rast mladih?

V. Mala Groharjeva slikarska kolonija v Škofji Loki

Pred Poljanskimi vrati; mestno obzidje Škofje Loke z gradom.

Barbara Škerl, učenka 8. razreda Ledine

Aleš Roter, učenec 8. razreda iz Grma pri Novem mestu

Moje misli o spolni vzgoji

Zakaj sem napisal te misli o spolni vzgoji? Zaradi problemov, ki jih srečujem in slišim v svojem poklicu. Pojavljajo se primeri, da je deklica osmega razreda osnovne šole noseča. Ko to zvedo, največkrat rečemo: „Ta mladina je pokvarjena. Se bolj jo moramo držati na vajetih. Mati in oče nista nič boljša itd.“ Velika večina učiteljev misli, da je tako opravila svoje delo in zadostila prosvetni etiki. Nismo se vprašali, kako se počuti naša noseča učenka in kako naj ji pomagamo v njenih težavah ter tako vzgajamo. Če bi več ur posvetili spolnosti in seznanili s tem naše otroke, ne bi bilo takih primerov.

Poučevanje mladih poteka brez učnega načrta in ustreznega znanja. Informiranje je različno prek različne pornografije, ljubzenske šund – literature, različnih domačih in tujih časopisov. Na žalost ugotavljamo, da je to osnovna literatura mladostnikov pri reševanju različnih emocionalnih problemov, ki so vezani s spolnostjo. Ugotavljamo še, da se mladina v večini primerov uči iz svojih izkušenj ali pa na izkušnjah starejših vrstnikov. Vprašamo se, zakaj mladina ne vpraša za nasvet tistih starejših, ki bi ji v resnici morali pomagati? Kdo so tisti starejši? Starši ne znajo na primeren način posredovati svojih spoznanj otrokom. Pri odgovorih na vprašanja so zelo nerodni ali pa neodgovorni. Otroci nas sprašujejo: „Mama, kako sem prišel na svet? Mama, kaj je nosečnost?“ Nekateri starši odgovarjajo zelo nerodno. Če otrok že o tem nekaj ve in mu z našim odgovorom ne ustrežemo, nas ne bo več spraševal ali pa bo celo nehal spraševati. Zakaj ne bo spraševal? Zato ker bo vse o resnici slišal na vulgaren način na ulici, v kinu, prebral v pornografskih časopisih itd.

Otroci in mladinci sprašujejo zelo radi in pogosto. Naša naloga je, da smo pri tem potrpežljivi in da na primeren način odgovarjamo na vprašanja. So tudi starši, ki na vprašanja svojih otrok ne želijo odgovarjati niti o tem kaj vedeti. To so težke vzgojiteljske napake. Otrok bo ostal za vedno zaprt v svoj svet. Vrata le-tega bo odpiral prijatelj. Takšnih mladih ljudi je veliko. Postajajo družbeni problem. V šoli govorimo o spolnosti zelo malo ali sploh nič.

Vzgojitelji – učitelji so še vedno samo predavatelji, redkokdaj učencem prijatelji in svetovalci. Problem spolnosti pa ni samo problem mladih.

DANE KATALINIČ

Komisija za volitve in imenovanja SKUPŠČINE OBČINE SLOVENSKA BISTRICA

razpisuje na podlagi 12. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 14/69) naslednja delovna mesta:

1. Ravnatelj osnovne šole „Pohorski odred“ Slov. Bistrica
2. Ravnatelj osnovne šole „Gustav Šilhi“ Laporje
3. Ravnatelj osnovne šole Sp. Polskava
4. Ravnatelj osnovne šole Tinje
5. Ravnatelj osnovne šole Črešnjevec

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje za učitelja osnovne šole, določene po zakonu o osnovni šoli in ima vsaj pet let vzgojno-izobraževalne prakse.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite na volilno komisijo v roku 15 dni od objave razpisa.

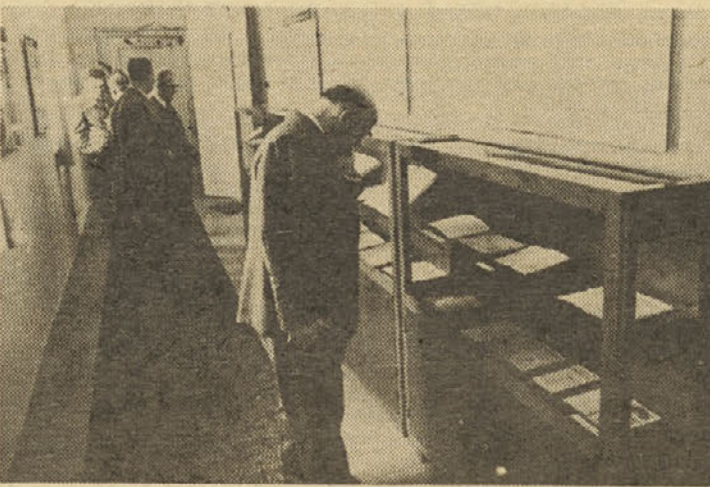
Od 2. do 4. junija je bila v Škofji Loki V. Mala Groharjeva slikarska kolonija pod pokroviteljstvom predsednika občinske skupščine Škofja Loka Toneta Polajnara. Organizirali so jo: odbor Male Groharjeve slikarske kolonije Škofja Loka, Loški muzej, Zveza prijateljev mladine Slovenije in Zveza likovnih pedagogov Jugoslavije. Namen kolonije je vključiti pionirje – likovnike v praznovanje 30-letnice Zveze pionirjev Jugoslavije in v akcijo Jugoslovanskih pionirskih iger za znak „Pionirski odred 1000 radosti“.

Za sodelovanje na koloniji so se lahko prijavili pionirji potem, ko je bil objavljen razpis. Na tej zvezni prireditvi so sodelovali 303 pionirji iz vse Jugoslavije in 80 likovnih pedagogov. (Iz drugih republik: 24 pionirjev: iz Beograda 6, iz Sarajeva 6, iz Skopja 6, iz Nove Pazove 3, iz Šabca 3.) Vsako skupino pionirjev – likovnikov je spremljal likovni pedagog – mentor. Delo Male Groharjeve kolonije je potekalo v treh skupinah oziroma krajih: v Škofji Loki, na Visokem in v Sorici. Po končanem delu so se pionirji – likovniki s svojimi mentorji zbrali ob pikniku na vrtu Loškega gradu. Za prijetno razpoloženje so jim zagrali bratje „Arnol“ iz Železnikov, zaplesala pa je šolska folklorna skupina iz Preddvora v gorenjskih narodnih nošah pod vodstvom Mirka Udrija. Uspešno delo kolonije je sklenila v nedeljo takojšnja razstava del pionirjev – likovnikov, fotografski krožek pa je poskrbel, da so bile fotografije narejene takoj. Prav gotovo predstavlja oboje za udeležence izjemno doživetje.

TU SE POKAŽE NADARJENOST IN SPROŠČENOST

Stara mesta so kot stari obrazi: dragi so nam, ker so slikoviti in bogati. Tak prisrčen, sončen obraz je imela Škofja Loka, gostiteljica pionirjev – likovnikov v dneh Male Groharjeve kolonije. Zazdela se nam je kot stara mati, ki je ujela otroke v svoje zeleno naročje. Tokrat so ji oni narisali pravljico – njihovo resnico o njej. S svojimi drobnimi prsti so ujeli svoja iskrena doživetja, svoje vtise in jih enako neposredno izrazili v temperi, akvarelu, tušu ali svinčniku. Marljivo so delali, nekateri stoje, drugi kleče ali sede – vsi enako zavzeto. Obiskali smo jih, jih zmotili pri delu in vprašali za vtise.

Učenka 8. razr. iz Ledine Barbara Škerl je klečala ob svoji živahni temperi. Dejala nam je:

Z razstave v šolskem muzeju v Ljubljani „Slovenska šolska knjiga ob 200-letnici uradnih šolskih tiskov“

Ljubezen do ljudi

V galeriji Mestne hiše v Kranju se nam je 9. junija predstavil Stojan Kerbler z razstavo fotografij. Njegove fotografije so realistične, kompozicijsko čiste, nekatere na umetniški ravni. Velika prednost fotografa-umetnika je njegovo poglobljeno upodabljanje ljudi, vedno prisotno čustvo do človeka in njegovega doživljanja bolečine. Dela zajemajo motive iz okolice Pruja, katerim ostaja zvest.

Konkretna umetnost

Hkrati razstavlja v galeriji Prešernove hiše v Kranju mladi akademski slikar Jože Gorinšek. Njegov umetniški ciklus bi lahko imenovali konkretna, geometrijska umetnost.

S kombinacijo barve, linije in polkroga nam prikaže naravo kot seštevek geometrijskih zakonitosti. O prisotnosti ploskve ni dvoma, o prisotnosti prostora pri njegovih delih pa se nam ta nehoti poraja.

TEA DOMINKO

čopič.“ Povedal nam je še, da so likovni pedagogi mnogo pripomogli k uspehu kolonije. Veliko jih je iz Gorenjske, ki pripeljejo otroke jutraj na delo in jih zvečer spet odpeljejo. Opaža se vzpon pri likovnih izdelkih, saj je veliko pionirjev, ki so že sodelovali na prejšnjih kolonijah. „Lahko bi jih bilo še več, če...“ Lahko kar sami nadaljujemo: če bi imeli republiški organi več posluha za rast mlade ustvarjalnosti, če bi pomagali pri financiranju take zvezne manifestacije.

Neodpušljivo je, da je Ljubljana tako zelo zaposlena z Jakopičevim pavilijonom (čast in hvala mrtvim), da ne utegne misliti na živo, mlado ustvarjalno rast. Do kdaj bo še tako?

Kot vemo, je Mala Groharjeva kolonija edina kolonija tovrstne dejavnosti. Likovniki so se nedavno pogovarjali o predlogu, naj bi se ta kolonija selila po Sloveniji. Letošnjo jesen bo prva taka poizkusna vmesna kolonija v Trzinu.

ČIM VEČ PRIJATELJSTVA

V Škofji Loki smo poiskali še likovnega pedagoga na osn. šoli Vladimir Nazor iz Skopja, Božina Barutovskega. Pohvalil je izreden sprejem in organizacijo, se skupaj s svojimi otroki navduševal nad motivi. Vredno je opozoriti na njegov predlog: dobro bi bilo ujeti otroško likovno impresijo o folklori, nošah, reliefih in lesenih izdelkih in na naslednji mali koloniji usmeriti skupino pionirjev v to. Škoda bi bilo ostajati le pri arhitekturi in pokrajini, pri tem pa preskočiti drugo narodno bogastvo Gorenjske.

Zaprosili smo za kratek govor še predsednika odbora Male Groharjeve kolonije in nega pobudnika Lojzeta Malovrh.

Pohvalil je vse občine, organe za njihovo prizadevanje aktivno vključevanje mladosti, ki se je letos izredno izkazal pri pripravi programa kolonije. Prav posebna pohvala pade vsem občanom za trud, s gostom čim bolj ustregli. Kjel je priznanje republiški prijateljem mladine, ki je finansirala kolonijo s 300.000 S-din.

Nadaljeval je: „Vsako sem prosil in prosil republiko, kulturno skupnost za finančno pomoč, sedaj ne prosim več...“

Omenil nam je, da bodo dili pionirjem – likovnikom ugotavljali njihove poklice, bi ugotovili, ali jih je to usmerjalo, ali pa je bilo le trenutne dejavnosti. Imajo pionirjev spravljajo v arhiv, kasneje jih bodo pozvali na anketo.

Predsednik Lojze Malovrh sklenil: „Moja osebna težnja vedno bila, da pokažemo mladi svojo ustvarjalnost, svoje izvirne v tej obliki likovnega ustvarjanja, s kakršno so se ukvarjali tukajšnji ustvarjalci – naši pionirji. Želim, da bi si pionirji njihovi mentorji nabrali nekaj zamisli, predvsem pa, da bi pri nas dobro počutili. Gostje drugih republik so nam še dobrodošli kot domači, ker nam limo navezati čim več prijateljskih stikov.“

TEA DOMINKO

Razpisna komisija OSREDNJE KNJIŽNICE KRANJ Kranj, Tavčarjeva 41

ponovno razpisuje po 66. členu statuta zavoda prosto delovno mesto

UPRAVNIKA KNJIŽNICE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še tele:

- visoka strokovna izobrazba, bibliotekar ali profesor filozofske smeri; vsaj 8 let delovnih izkušenj;
- 5-letna praksa na odgovornih delovnih mestih v kulturni ali prosvetnih delovnih organizacijah.

Poleg vloge morajo kandidati predložiti dokazila o strokovni izobrazbi, opis dosedanjih zaposlitev in kratek življenjepis. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Prijave sprejema razpisna komisija zavoda.

OTROŠKI VRTEC TEZNO

razpisuje prosto delovno mesto pomočnika ravnatelja.

Pogoj: končana srednja vzgojiteljska šola z večletno prakso. Nastop službe 1. 8. 1972

RAZSTAVE

Šolska glasila in mladinski listi

V stebriščni dvorani gorenjskega muzeja v Kranju so 6. junija odprli razstavo ob mednarodnem letu knjige. Pripravila jo je knjižnica v Kranju s sodelovanjem slovenskega šolskega muzeja v Ljubljani pod naslovom šolska glasila in mladinski listi.

Na pregledni in lepo urejeni razstavi, osveženi tu in tam z obliko risbo, se zvrstijo rokopisi, faksimile šolskih tiskov, mladinskih listov in revij od leta 1848 do današnjih dni. Prek njihovih strani menih strani potujemo skozi čas in spoznavamo prizadevanja ohranjanju in bogatenju naše besede. Ustavimo se ob reviji Vite (sodelovali so: Fran Levstik, Gustav Strniša, France Bevk in drugi). Pred nami se zvrstijo listi in revije, najboljši predvojni mladinski listi Naš rod (1926–1944 – urednik Josip Ribičič) in veliko drugih. Najpomembnejši šolski list te dobe so bile Vaje, Partizanski mladinski tisk in revije, ki so bile namenjene otrokom (Pionir, Mladinski rod in druge) nas spominjajo na čas partizanskih šol. Ta tisk je takrat nadomestil slovenska berila, njegovi sodelavci pa so bili otroci. Pred vojno so izhajali literarni listi največ na gimnazijah, po vojni pa tudi na osnovnih šolah. Ko se je v kroških rodila zahteva po izdajanju glasila, so za osnovno šolo skrbeli mentorji. Leposlovnost glasla so se sčasoma spremenila v literarno-novinarska. Uredili so uredniški odbor z mentorjem. Večina glasil je ciklostiranih, neredno so tiskana, manj pa jih je v rokopisu. Za njihovo financiranje skrbijo šole. Razstavo sklenejo splojni zborniki gimnazij (Plamen, Zvezda) – Kranj, Dijaški mozaik – Škofja Loka in drugi, ogledamo lahko tudi Galebo iz Trsta, Pionirja, Cicibana, Kurirčka in nove mladinske glasila. Med temi so bila nagajena naslednja: Steziček – osn. šola heroja Bračiča iz Trzica, Naše poti – iz Železnice, Brstje – osn. šola Lucijan Seljak Kranj, Trate – osn. šola Črna vas, Golar Trata, Odmevi izpod Krvavca – osn. šola Davorin Jenko, Cerklje. Podelili so tudi šest nagrad posameznikom.

TEA DOMINKO

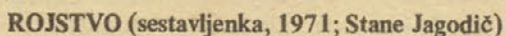
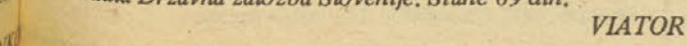
METAMORFOZA

MILKA KOVIČ*

Kit je dokaz, da velike ribe
žive od majhnih.

Ivan Cimerman

Ivan Cimerman

VIATOR

Pogovor z urednikom »Obrazov«

Pri mariborskem študentskem listu KATEDRA izhaja literarna priloga OBRAZI, ki opravlja pomembno kulturno poslanstvo med študenti mariborskih visokošolskih zavodov. Urednika literarne priloge Leona SENERJA smo prosili, naj nam odgovori na nekaj vprašanj.

— Katedra ima svojo literarno prilogo OBRAZI, ki jo vi urejate. Kaj bi lahko povedali o svojem delu in kakšna je vloga te literarne priloge v študentskem kulturnem življenju?

„Pobudo za ponovno izdajanje literarne priloge je dal nekdanji glavni in odgovorni urednik lista Katedre Slavko GERIČ, sedaj pomočnik sekretarja konference ZK mariborskih visokošolskih zavodov. Rad sem se odzval temu povabilu, da bi prevzel urejanje take priloge.

Težko bi ocenil ves odziv oziroma sprejem te priloge pri študentski in mariborski kulturni javnosti. Zavedati se moramo, da živimo v dobi izredno hitrega komuniciranja in da se revija ali podobna literarna priloga obdrži le, če upošteva želje bralcev. Pojav študentske kulture je v resnici izredno težko pojasniti, ker ima svojo posebno družbeno usmeritev. Vemo, da se študentje zavzemajo za takšno tologo, ki bodo lahko uresničili dolgoročne kulturne črte. Na taki osnovi ureja kulturo stran KATEDRE tudi Vladimir Gajšek, in tako je načrtovana tudi vsebinska in oblikovna podoba literarne priloge, vendar predvsem na literarni izpovedi.“

— Prva številka OBRAZOV je marsikoga presenetila, saj je prinesla v svojem konceptu nekatere nove elemente, zaradi katerih je nedvomno še bolj privlačna. Prilogo so študentje lepo sprejeli.

„Priloga je namenjena oziroma odprta vsem in vsakomur, mladim literatom in to ne samo v študentskih vrstah. V koncept smo zapisali, naj bi opravljala tudi določeno vzgojno izobraževalno funkcijo in bila hkrati spodbuda za nadaljnje literarno snovanje mladim avtorjem. O vsebinski zasnovi lahko rečem tole: priloga zajema štiri strani, ki so deljene tako po namenu kot po likovni ureditvi. Prva stran je namenjena aktualnim člankom uredništva (pojasnila, razpisi itd.), na preostalem prostoru pa je objavljen daljši literarni tekst. Druga in tretja stran nosita naslov „IZBRALI SMO“. Namenjena je objavi poezije in proznih sestavkov. Zadnja stran pod naslovom „IZ NAŠE SREDINE“ predstavlja znane velike duha v našem prostoru in času. Tako je ta stran v prvi prilogi prinesla izbor nekaterih pesmi iz nove knjige DALJNA TEŽIŠČA pesnika Vladimira Gajška, v tretji številki pa bo objavljen razgovor s pesnikom in TV urednikom Cirilom ZLOBCEM ob poudarku na nedavnem izidu njegove antologije „Čudna pustolovščina“, ki je bila v javnosti in pri kritiki ugodno sprejeta. Priloga ima precej sodelavcev, v vsaki se predstavi šest ali sedem avtorjev, kriterij objave je strog. V izboru sodelujeta kulturni in odgovorni urednik Katedre.

Druga številka objavlja v celoti izbor mednarodne sodobne poezije, celo tja do indo-hinduske in kitajske. Tu so prevajalci dr. Mate Simundič, Vladimir Gajšek, Leopold Petrovič in Zlatka Krašovec opravili pomembno prevajalsko delo. To vrstna objava take antologije je pravzaprav doslej edina; s tem se je priloga uvrstila v krog priznanih revij.“

— Kako pa je s povezavo priloge OBRAZI in katedre za slovenski jezik na mariborski pedagoški akademiji?

„Na to vprašanje žal ne morem najbolj ugodno odgovoriti. Pričakoval sem precej večje zanimanje študentov s PA, ki študirajo slovenski jezik. Odziva, vsaj večjega, pa ni bilo niti ob prvem razpisu OBRAZOV za uspele pesniške ali prozne sestavke. To me je precej začudilo, saj je z druge strani znana literarna ustvarjalnost slovenskih pedagogov in so verjetno tudi ti študentje bodoči predavatelji našega jezika.

Tekst in slika: FRANKI KRŽAN

Leon Senger

Podružnične šole — šiba božja

S podružničnimi šolami sem se „mučil“ na Notranjskem, v Zasavju in zdaj me je prijel, da bi se lotil enkrat za spremembo še „zloglasne“ Kozjanske. Izbral sem Planino pri Sevnici, prijeten kraj, skoraj na 600 m nadmorske višine. Njega dni se je Planina že ponasala s tem, da je turistični kraj, zlasti Zagrebčani so bili pred drugo svetovno vojno izredno navdušeni nad njeno zares idilično lepoto. Zdaj ni več tega in Planina, na skrajnem koncu Kozjanske žitotari svoje žalostno življenje, kot pač vse ostalo območje. Tu in tam se še zgodi kaj, kar jih vrže iz vsakdanje enoličnosti in se malo razmigajo. Takšna stvar je na primer nova šola, ki bi morala biti odprta že to šolsko leto. No, bomo videli. Lepo bi vse, kakor bilo. Ne nazadnje je važno tudi to, da je Planina rojstni kraj pisateljice Ane Wambrecht-sammer, ki je napisala mogočno poemo „Danes grofje celjski in nikdar več“, kjer z veliko ljubeznijo opisuje svoj domači kraj in okolico, Kozjansko. Edini spomin na slavno rojakinjo, ki pa je pisala, velika škoda, v nemščini, je plošča na Španovi domačiji, kjer je bila rojena. Spodaj, na pokopališču, je njen grob, že skoraj pozabljen, nedaleč vstran pa počivajo grofje planinski, tudi že pozabljeni. Slovenci radi pozabljamo.

Planina z okolice je bila močan podpornik narodnoosvobodilni borbi in partizanskega šolstva. Leta 1944 je Kozjanski odred osvobodil Kozjansko in tako je nastalo svobodno ozemlje in z njim vred tudi organizirano šolstvo. Nedaleč vstran, v Henini pri Jurkloštru, je bila prva šola na osvobojenem Štajerskem, partizanska šola pa je imela tudi Planina, Pilštanj, Zagorje, poleg takratnih šol v osvobojeni zgornji Savinjski dolini. Jasno je, da so po vdoru okupatorskih čet v novembru 1944 te šole prenehale z delom. Vsekakor lepa tradicija — v šolstvu na Kozjanskem. Mimoregde skromna informacija: šola nedaleč vstran od Planine, Pilštanj, je leta 1966 povsem tiho in mirno „prešla“ — brez vsake proslave in spomina svojo petstoletnico.

In kako je danes s šolami na Kozjanskem, točneje povedano, s šolo na Planini? Na vsa vprašanja mi je odgovoril FERDO ŽAGAR, ravnatelj šole, ki mi ga niti ni bilo treba iskati, saj sva trčila kar pred šolo, ko se je ravnatelj odpravil skupaj z učenci v gasilski dom, da bi ga pripravili za neko prireditev. Gasilski dom je tudi telovadnica, kar pač ni prav. Da pa ne bo dolgo tako, mi je rekel, in moral sem mu verjeti, kajti za gasilskim domom že končujejo novo šolo, ki bo zares lepa in velika in sploh takšna, da bodo vsi zadovoljni z njo.

Ko so otroci vse uredili, sva z ravnateljem sedla v njegovega fička in se odpeljala proti domu. Tam — ob kavici — se je začel pogovor. Je že tako: vse važne stvari se pri nas začnejo in končajo ob kavici. Kot da smo turška dežela in ne Balkan, mar ne? Naj mi Ferdo ne zameri, sploh pa tudi zato, ker ni bila samo kavica, pač pa tudi slivovka.

Hudo me je torej mučil problem vozačev, problem podružničnih šol. Planina ima samo eno podružnično šolo. To je osnovna šola „Bohor“ v Šentvidu pri Planini, ki pa je bila do leta 1962 samostojna osemletka. Potem se je postopoma „prešolala“. Bolj problematična je šola v Rimskih toplicah, ki ima kar več podružnic, in boje se, da jih bodo morali ukiniti, kar pač ne dobe učiteljev. Šola v Šentvidu ima 36 otrok in kombiniran pouk. Pozneje, po četrtem letniku, pridejo učenci na Planino. Otroci morajo hoditi precej daleč, saj so kmetije razdrobljene daleč naokoli, torej hribovske kmetije. Da bi otroke kakorkoli vozili, ne pride v poštev, ker je cesta do Planine nemogoča in avtobusi ne marajo voziti. Tako si otroci pomagajo, kakor vedo in znajo, da bo bolje, ko bo nova šola in bodo tudi cesto menda popravili. Je pa tudi še drug načrt: da bi šolo sploh ukinili in v njej naredili industrijski obrat, otroke pa bi vozili na Planino. Industrijski obrat naj bi bil tudi v današnji šoli na Planini. Govoriti o planinski šoli karkoli, bi bilo nesmiselno, saj bo tako ali tako nova. Seveda so problemi, ki pa bodo z vselitvijo izginili. Planinska šola se bori s težavami kakor vse slovenske hribovske šole in ne nazadnje je njen veliki problem prav vozaštvo. Koliko je to pametno, prešolati otroke in kraju vzeti šolo, ne vem, zadržno pa vem, da so imeli Italijani v vsakem najmanjšemu kraju svojo šolo, pa čeprav enorazredno. Tudi danes se ljudje upirajo temu, vendar so primarni interesi in ne šola. Tako je menda povsod brez izjeme. Če hodi človek po Sloveniji, zlasti po malce odročnih in zaostalih krajih, ima občutek, kot da se vse slovensko šolstvo vozi na štirih kolesih. Kam se vozi, ni jasno. Mar bomo krajem iztrgali njihove šole, že tako ali tako edina žarišča kulture? Ali ne bi bilo bolje te šole popraviti, jim dati vsaj osnovno, po četrtem razredu pa otroke prešolati?

O tej šoli torej ni mnogo povedati. Stvari so odločene in tako bo. Marsikdo se ne strinja z njimi, marsikateri ravnatelj. So pa še druge zadeve, ki prav tako mučijo naše šolnike, če ne še bolj, kot vozaštvo. To je na primer tudi zakon, ki govori, da naj bi vsi pedagogi imeli do leta 1972 visoko ali višjo izobrazbo. Ferdo ŽAGAR meni, da je zakon neizvedljiv in v marsičem pomanjkljiv. Že zdaj se nihče ne javlja na razpise, kaj bo šele potem! Dejstvo ne bom ponavljal, ker sem jih že navedel nekje drugje. Ostane pa vprašanje, kaj bo...

Tudi vse ostalo se ponavlja. Predmetnik je preobsežen, preveč podrobnosti, neprilagojenost dežel, pomanjkanje denarja za izboljšave, ni telovadnice itd. Na Planini se bodo stvari vsaj deloma uredile. Vendar, na svetu ni samo Planina.

„Naši otroci so bili strašni revčki, predvsem tisti, ki so šli najprej v šolanje. O telovadbi, takšni, kakršno so zahtevali od njih v novi šoli, niso imeli pojma. Isto se je ponovilo s kemijo in fiziko. Dejansko torej mačehovski odnos do šol na pode-

želju. Žalostno je že to, da naša, šentjurska občina, nima niti ene telovadnice in tako bo Planina prva, ki se bo lahko pohvalila s tem.“

Posledica vsega tega je seveda osip, ki je nekaj manjši kot polovica. Mnogo je otrok, ki bi spadali v posebno šolo. Zdaj iščejo rešitev tega problema, kajti ti otroci v resnici prispevajo k velikemu osipu, narejena pa ni zanje prav ničesar ali pa zelo malo. Zanje ostaja samo ena rešitev, to je, da ostanejo doma, kakršni so, in to ob naši tako veliki skrbi za mlado generacijo. V občini Šentjur, kamor spada Planina, je ena dama taka šola in to v Šentjurju, pa še ta ima en oddelek.

Otroci hodijo v šolo tudi po dve uri ne glede na to, kakšen letni čas je. Hodijo predvsem od tam, od koder ni mogoče organizirati prevoza. Tega se ne da spremeniti. Pač pa so otrokom nudili malico, podružnična šola jo daje zastoj; ostali plačajo, to je tisti, ki zmorejo. Enako je v matični šoli. Temeljna izobraževalna skupnost ima menda precej posluha za to. Otroci so redno pregledani pri zdravniku, saj je zadnje čase zdravnik na Planini. Še posebno se posveča zdravstveno šibkim in to bo prav gotovo rodilo uspeh.

„Mislim, da je zelo dobro, ker je šolstvo v pasivnih občinah vzela v roke republiška izobraževalna skupnost, saj bi drugače vse skupaj ostalo tam, kjer je dolgo bilo. Od takrat naprej so se delovni pogoji zelo izboljšali pa tudi stimulacija učiteljskega kadra. Popravljeni so bile krivice, ki so se vlekale od

osvoboditve naprej, je dejstvo ŽAGAR.

Vozaštvo je v resnici fenomen v prelubi slovenske deželi. Kako dolgo bo to oziroma, kako bo to šlo, še videli. Sploh pa bi bilo da najbolje, da bi vse posebne šole ukinili in jih preselili na mesta, da bi bil potem mogoče vsi zadovoljni. Saj bi bili vsi zadovoljni, saj bi tako ali tako tega ne potrebovali in slovenski kmet naj ostane naprej zabit kot v fevdalnih sihi.

Zanima me, koga takole kletu mika to vozarjenje? Mislim, ni tako prijetno, zdi, posebno za mlade otroke.

Od Ferda Žagarja, prijatelja planinskega šolnika-ravnatelja, sem se poslovil in se minoval ustavil še na popolni osenčeni Dobju, kamor me je zapel prijazen tovariš iz Mladosti, knjižničar. Dobje je še višje kot Planina, problemi pa so isti. Komaj da priti z avtom, kaj bi z avtobusom. Zbornico kar na hodniku in tudi na hodniku opravili kar na hodniku. Tako, stara šola. Pa tudi v njej ni ne vem kako briljantna, deželje pač. Ljudje polerajo atetični in se ne zanimajo več za stvari. Vidijo, da je, prej in čemu bi si raje glavo? Glava ni zoga.

Odpeljala sva se v dolina se pogovarjala. Kozjanska krajina je res lepa. Gričev njih cerkev, župnišče, ne bil ki jih prešteješ na prste. Ta pa, kakršna pač je. Okaj manj mika ljudi na te šole, ven cerkev in župnišče. Proč ter prosvete in kulture grobnice. MILENKO STR

Stanko Prek:

Ljudska modrost trden je most

(Izdala založba Obzorja, Maribor)

„Izkustvo je pogovor rodilo, ga potrdilo in ohranilo,“ pravi prof. Prek, ki je zbral gradivo ljudskih pogovorov in rekov ter jih uredil v pregledno in smiselno celoto.

V današnjem ne samo moderniziranem, ampak včasih že kar nerazumljivem časnikarskem in govorničkem jeziku nam bo — kot bralcu — predstavljala ta knjižica pravi oddih: tu je vse razumljivo, jasno in jedrnatno povedano. Pogovori so stari (nekateri že čez 3.000 let, tako je dejal prof. Prek), drugi spet novejši, a vsi jasno izražajo življenjske izkušnje in imajo trajno veljavo. Nekateri so videti protislovni — a prav tako protislovna so lahko tudi enaka človeška dejanja ob različnih priložnostih.

Večina pogovorov in rekov je slovenskih (seveda je mnogo od teh povzetih po starejših virih), nekaj pa jih je zapisanih tudi pri bratskih narodih. Poleg splošnih so posebej zbrani še vremenski pogovori po mesecih in reki, Slovenci še nimamo frazeološkega slovarja, zato predstavlja tudi ta del knjižice svojo vrednoto.

„To knjigo sem zbral in izdal pravzaprav v spomin in zahvalo materi, ki mi je — doma iz Škocjana na Dolenjskem — dala na življenjsko pot s seboj nekaj vedno veljavnih pogovorov,“ pravi Stanko Prek. Našim bralcem je najbrž poznan kot glasbenik in hkrati ga poznajo po zbirki „Tristo narodnih in drugih priljubljenih petih pesmi“ (izšla leta 1964), ki je bila hitro razprodana. — Gotovo bo tudi ta. V šolah pri pouku slovenskega jezika nam bo v veliko pomoč pri učenju lepega in jedrnatega izražanja — kot tudi ob prikazovanju narodove modrosti in preteklosti. Knjigo Ivana Šasla in Frana Kocbeka „Slovenski pogovori, reki in prilike“ (izšla leta 1934) ima danes malokatera šola. Knjiga LJUDSKA MODROST TRDEN JE MOST bo zapolnila to vrzel.

Učenci osnovne šole Planina pri Sevnici

Razpisna komisija pri OSNOVNI ŠOLI „JANEZ TRDINA“ v Stopičah

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. učitelja slovenskega jezika — PRU ali P
2. učitelja nemškega jezika — PRU ali P
3. učitelja likovnega in teh. pouka — PRU ali P
4. učitelja za telesno vzgojo — PRU ali P, lahko tudi absolut VŠTK za določen čas — 1 leto
5. učitelja za razredni pouk na podružnični šoli DOLŽ

Za delovna mesta pod št. 1, 2 in 4 so zagotovljena samska stanovanja.

Vzgojinarstveni zavod „Janko Herman“ Žalec

razpisuje

— delovno mesto vzgojiteljice

Pogoji: končana srednja vzgojiteljska šola.

Zasedba delovnega mesta s 1. 9. 1972. Stanovanja ni.

Osnovna šola „Peter Kavčič“

Škofja Loka

ponovno razpisuje za š.l. 1972/73 naslednja prosta delovna mesta:

- učitelja slovensčine in angleščine, PRU ali P
- učitelja telesne vzgoje (moški), PRU ali P
- učitelja za tehnični pouk in kemijo, PRU
- učitelja za varstveni oddelek, PRU
- učitelja razrednega pouka, za podružnično šolo Lenart
- šolskega psihologa — dipl. psiholog.

Vsa delovna mesta so razpisana za nedoločen čas.

Prijave pošljite na upravo šole v 14 dneh po objavi.

SVET OSNOVNE ŠOLE ŠENTJUR PRI CELJU

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- učitelja za glasbo, PRU, P ali študent glasbe
 - učitelja za varstveni oddelek, U z ustrežno prakso
- Stanovanj ni na voljo.

EKONOMSKO-ADMINISTRATIVNI ŠOLSKI CENTER KOPER

razpisuje prosto delovno mesto

učitelja za zgodovino in zemljepis, P za nedoločen čas. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

RUDI MACAROL - 70-LETNIK

Po rodu je iz Sežane, zato je danes trden kot kraška skala. Veder kot lepo vreme. Pred I. svetovno vojno je končal v Gornji Slatini dva razreda slovenske gimnazije. Nato je begunec v Počukljah in šele leta 1917 se mu je posrečilo priti na goriško učiteljsko mesto v Šoštanju, že po enem mesecu pa so ga imenovali za upravitelja vaješke šole v Celju. To šolo je tudi sam organiziral in hkrati pripravil tečaje za vaječne kovinarske in oblačilne stroke s podeželja za vso Slovenijo. Po uspešnem enomesečnem delu so ga imenovali za inšpektorja za okraje Celje, Šoštanj in Trbovlje za vaješke-industrijske šole.

Kasneje je postal referent pri poverjeništvu za delo oblastnega odbora za Slovensko Primorje v Postojni. Po razformiranju tega je bil ponovno inšpektor za strokovne šole v Celju. Ob znanem uporu vajencev na steklarski industrijski šoli v Rogaske Slatini (kjer so bile same vojne sirote) je uredil nemogoče razmere in postal direktor te šole in upravitelj internata. Po nekaj mesecih je prišel zopet v Celje. Tu je postal ravnatelj vaješke šole za urarje, zlatarje, graverje in optike za vso Slovenijo. Leta 1963 je bil šele pri 61 letih upokojen. Tovariš Rudi je bil za svoje pedagoško delo odlikovan z redom zasluge za narod III. stopnje in z redom dela II. stopnje.

Stanovni tovariši, njegovi celjski znanci in prijatelji mu želimo še mnogo zdravih in uspešnih let!

STANKO SKOČIR

JULIJ POJBIČ

Po dolgotrajni in težki bolezni je 2. maja 1972 spremenil na večni počiv dolgoletnega učitelja in šolskega upravitelja Julija Pojbiča. Rodil se je 31. januarja 1904 v Murski Soboti, kot sin kmetijske obrtnika - barvarja. Po končanem gimnaziju je obiskoval v Ljubljani, kjer je bil obiskoval v takratni meščanski šoli. Leta 1925 je bil v Ljubljani. Že v zgodnji mladosti ga je veselil učiteljski poklic, zato so ga starši poslali na učiteljsko šolo v oddaljeni Sopron. Po nekaj mesecih je bil premeščen v Ljubljano, kjer je bil pred prvo svetovno vojno, leta 1913, je maturiral. Ljubljano je zapustil, ko je bil v vojni, leta 1914, prestopil na italijansko vojsko. Po vojni je bil premeščen v

vojno ujetništvo in sodeloval v prevratniških dnevih na Dunaju - 1919. Vrnil se je domov. Službena dolžnost ga je privedla nazaj v Gornje Slaveče, kjer je ob nastanku stare Jugoslavije prevzel tudi upraviteljsko delo na takratni sedemletni osnovni šoli.

Vsi, ki smo ga poznali, smo ga vzljubili. Poznali smo ga kot vedrega, nasmejanega, vedno pripravljene svetovati drugim. Poznali smo ga kot iskrenega človeka, ki ni poznal sovraštva in nevoščljivosti.

Njegovo dolgoletno vzgojiteljsko delo je povezano s šolo v Gornjih Slavečih in z generacijami, ki jih je usposobil za življenje. Devetindesetletno vzgojno delo v tem kraju ga je povezovalo s kmečkimi ljudmi tega kraja. Kako so ga spoštovali in kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo mnogo domačinov.

KG

LOJZE NEČIMER

Množica prijateljev, znancev, precej, stanovskih tovarišev in rok iz njegove zadnje šole iz Mithela, kjer je bil ravnatelj, se na pokopališču v Ločni v Novem mestu pred nedavnim pogrebom od tovariša LOJZE NEČIMRA. Zahrbna bolezen, katero je zbolel med zadnjo vojno, mu je pretrgala nit življenja. Govorniki so ob zadnjem pogrebu popisali njegovo pot življenja, toda vse te besede so bile preskromne, saj je pokojni tovariš Lojze vse življenje posvetil mladini, in predvsem mladim učiteljem, ki jim je bil mentor. Prav Gorenjec, je največ let poučeval na Dolenjskem, in se vključil v zadnji vojni v partizane, v Gubčevo brigado. Že njo preloži vso Dolenjsko. Decembra 1944 je bil v VII. KORUSU NOV v Predgradu v Beli Krajini, kjer je bil v njenem tabu kot kulturnik in pevski vodja. Mnogi nedeljski mitingi, v katerih jih prirejali v tem kraju, so imeli v programu novo partizansko pesem; nekatere so tudi v tem partizanskem tabu pod njegovim vodstvom prvič zapeli. Pisal in režiral je skeče, ki so večkrat kaj zadel predvsem tiste, ki so imeli kak "greh". Toda, hče mu ni zameril, saj je tudi

na tak način vzgajal in reševal politične probleme. Po vojni je bil zopet v prosvetni službi. V območju in okrožju CELJA je pričel z organizacijo tečajev za mlade učitelje, poleg tega pa je kot inšpektor pomagal mladim kolegom na pot s tovariško besedo in nasvetom. Potrebno ga je na novo ustanovljeno učiteljsko v Novem mestu, in ko se je vrnil z družinico v dolensko metropolo, se je več let posvetil vzgoji mladega naraščanja na učiteljsku, ki je dalo na teren že prve prosvetne delavce. Ti so takoj z uspehi začeli prenašati njegove misli in nauke med mladino ter ljudstvo. Kot dober kulturno-prosvetni delavec je tudi vedel, kaj narod potrebuje, in zato je od učiteljskih zahteval bogato izvenšolsko dejavnost. Seveda ga najdemo v teh letih tudi kot člana raznih organov oblasti, pa tudi v sindikatu prosvetnih delavcev so upoštevali njegove nasvete in predloge. Toda po vojne razmere so zahtevale, da je tov. LOJZE moral zapustiti učiteljsko in začrati ledino še na osemletki v Smihelu, kjer je bilo ves čas njegovega ravnateljstva močno čutiti njegovo sposobnost in delovno vnemo.

MARIJAN TRATAR-UČO

Člani foto kino kluba z osnovne šole v Kočevju imajo nov zvočni eumigov kinoprojektor ter z njim prav marljivo snemajo. (Foto: France Brus)

JERNEJ ČRNKO IN JOŽE KOROŠEC

Drug za drugim nas zapušča-jo tisti tovariši in tovarišice, ki so nekoč na naši severni meji - v avstroogrskih in starojugoslovanskih časih - bili najbolj ne-sebični in napredni izobraževalci in vzgojitelji našega ljudstva.

Tak je bil tudi tovariš JERNEJ ČRNKO, dolgoletni učitelj in upravitelj osnovne šole v Rušah, v tem „malem Beogradu“, kot so imenovali ta čudoviti kraj pod zelenim in junaškim Pohorjem prav zaradi njegovega narodnozavednega učiteljstva - Lesjaka, Lasbacherja, Lichtenwallerja-Senkoviča, Staneta. Med temi je bil tudi Jernej Črnko, rojen 9. 7. 1894, v Juriju v Slov. gorici; kot Schreinerjev učenec je poučeval in utrjeval naše ljudi in mladi rod v ljubezni do domovine in naše narodne pesmi - saj je bil ves čas in povsod: v Jarenini, Juriju, Lenartu, Selnici ob Dravi in od 1. 1925 v Rušah pevo-vodja, violinist, čelist in telovadec pri Sokolu. Nacisti so ga izgnali s šestčlansko družino v Srbijo (Valjevo, Kosjerić, Verdo, po osvoboditvi tudi v Selenovce v Bolgariji). Ves čas je delal kot aktivist, njegovi hčerki Sonja in Janja pa sta padli v partizanih, katerim se je pridružil tudi najstarejši sin. Ni ga strla izguba ljubljene hčere, še bolj se je po vrnitvi v Ruše lotil dela: bil je predsednik zadruge, odbornik kulturno-prosvetnega društva, Partizana, Rdečega križa, skratka, bil je povsod, kjer je bilo treba prijeti za delo. Umrl je prav na dan slovenskega kulturnega praznika, 8. 2. 1972. Njegov pogreb, ki se ga je udeležilo ogromno Rušanov, Kozancev, Slovengoričanov, je pokazal, kako ceni ljudstvo svoje dobre

učitelje. Ob grobu sta se od njega poslovila ing. Jože Tršan in učitelj Fran Kotnik.

15. 1. 1888 - 1972 smo pokopali na poboškem pokopališču v Mariboru seniorja nekdanjih meščanskošolskih učiteljev, tovariša JOŽEFA KOROŠCA. Sin železniškega delavca iz Gomje Radgone, kjer je bil rojen, je po končanem mariborskem učiteljskem poučeval vrsto let v Negovi, nato pa po dokončanem meščanskošolskem izpitu v Mariboru pod ravnateljstvom znanega pedagoga Draga Humeke. Po osvoboditvi je poučeval na poklicnih šolah, nazadnje na Kovinarskem šolskem centru v Smetanovi 18, kjer je bil več let tajnik, knjigovodja in predmetni učitelj matematike. Več let je bil tudi tajnik Tehniške srednje šole. Malokomu je znano, da je kot izvrsten kaligraf sodeloval pri Majcnovi „Začetnici“ s se klasičnim rokopisom. Sestavil je tudi pregled razvoja mariborskih vajeških šol in seznam učiteljev; tipkopis ima šolska knjižnica Kovinarskega šolskega centra v Mariboru. Tovariš Jože KOROŠEC je med nemško okupacijo rešil mnogo slovenskih vajencev, ki bi se sicer kot „ukradeni otroci“ izgubili v nemških taboriščih in na delovnih mestih, od tod jih je varno pripeljal v osvobodeno domovino. Po pravici so ga imenovali zvesti čuvar, hvalečnost pa mu je pokazala tudi množica spremljevalcev na njegovi poslednji poti, kjer so mu govorili tovariši: ravnatelj vaješke šole Jaka Štuhar, pedagoški svetovalec v pokoju Franjo Rogl in Henrik Reiter kot njegov nekdanji učenec.

TOVARIŠI

OBISK NA POSEBNI OSNOVNI ŠOLI

Zagorje ob Savi

Pred nedavnim smo obiskali posebno osnovno šolo v Zagorju ob Savi. Ob tej priliki smo si ogledali razstavo likovnih in tehničnih izdelkov te šole. Lepi izdelki, razstavljeni v svetli dvorani Rudarskega doma v Zagorju, so nas vse prijetno presenetili. Šola je v teh nekaj letih zelo napredovala, kar je prav gotovo zasluga vodstva in celotnega kolektiva te šole. Učenci te šole, ki se predvsem delovno usposabljaajo, so res pokazali že veliko ročno spretnost v izdelovanju raznih tehničnih izdelkov iz bakra in mavca. Učenke so razstavile poleg lepih prtov in prtičkov tudi lepo, preprosto krojena oblačila.

Po ogledu razstave nas je ravnateljica te šole povabila na ogled šolskih prostorov. Šola ima svoje prostore v precej stari hiši, ki na enem koncu že kaže nevarne razpoke. Notranjost šole je lepo urejena in čista. V kletnih prostorih imajo šolsko kuhinjo, v prvem nadstropju pa gostuje glasbena šola. Šola ima lepo urejeno tudi svoje malo igrišče. Prav bi bilo, da bi občinska skupščina Zagorje skušala v bližnji prihodnosti preskrbeti tej šoli lepše prostore, saj jih ta s svojim požrtvovalnim in uspešnim delom tudi zasluži.

NACE VODNIK

KAZNOVAN NASMEH

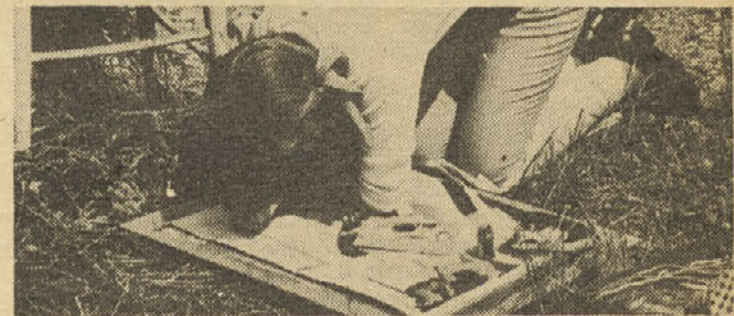
Tanja je komaj prestopila prag srednje šole. Ni bila slaba učenka v osnovni šoli ter tudi srednješolskega študija ne jemlje kar tako. Petnajst let ji je! Da, skoraj otrok je še, ki v svojem zasanjanem svetu večkrat, tudi med poukom zaide od zanj nezanemljive učne snovi v svoj svet, ki ji ga prinašajo knjige.

Tudi tistega usodnega dne je Tanja sedela tiho v razredu prvega letnika, čeprav je bila v mislih odsotna. V svoji odsotnosti, ko so ji misli ušle za kratak čas k prijetnemu spominu, se je nasmešnila. „Ona se večkrat nasmešne“, je pojasnjeval sošolec Primož, „resnično se večkrat nasmešne, čeprav nima nobenega vzroka.“ Niti sošolci ne segajo v njen svet, ki je ujet med prebrane knjige, in njena razmišljanja, ki jo večkrat tako prevzamejo, da svojega nasmeha niti sama ne pozna. Toda, v trenutku, ko se je tistega usodnega dne, pri dokaj nezanimivo podani učni snovi, med učno uro nasmešnila, JO JE OPAZILA UČITELJICA. „Ti bom že po-

kazala, ker se mi posmešuješ,“ je hrumela proti Tanji, ki sploh ni vstala, ker enostavno ni vedela, da velja ves ta grom njej! „Vstani, UKOR ZAHTEVAM!“ Sošolec, ki ni niti opazil Tanjinega nasmeha ali pa je teh njenih nasmehov že vajen, je hotel vedeti, zakaj naj ima sedaj Tanja ukor, saj je izredno mirna in urejena učenka. Že pri prvih besedah ga je prekinila učiteljica, vsa razburjena: „SAMO ZINI, PA DOBIŠ ŠE TI UKOR!“

Kmalu je bila na vrsti prva učna ura pri razredniku. Razglas ukora je trajal 30 minut. Pomešan z množico žaljivk je končal z izrečenim ukorom Tanji! Pravzaprav ni bilo niti enemu učencu v razredu povsem razumljivo: niti kaznovanje in še mnogo manj vzrok kazni. Kaj pa, če je morebiti Tanjine nasmeje v podzavesti nujno treba urediti in jo zato napotiti v vzgojno posvetovalnico ali poskrbeti z primeren razgovor z psihologom? Saj nasmehe naše mladine ni LE BREZMEJNA HUDOBIJA, mar ne?

DUŠAN

Tea Novak, osnovna šola Dobrova se je tudi udeležila slikarske kolonije.

VELIČASTNA PRIREDITEV V GORNJI RADGONI

Pod geslom „Dragi Tito, ki te vse proslavlja“, je bila v Gornji Radgoni v počastitev njegovega 80. rojstnega dne na grajskem dvorišču osnovne šole osrednja proslava v obliki pevsko glasbene revije cicibanov, pionirjev in mladincev radgonske občine.

Na reviji je nastopilo deset otroških in mladinskih pevskih zborov iz osnovnih šol Stare gore, Vidma ob Ščavnici, Spodnje Ščavnice, Radencev, Apač, Kapele in Gornje Radgone. Nastopili so tudi zbori iz vrtcev Janžev vrh, Apače in Radenci, učenci radgonske glasbene šole in deklški zbor gostinsko-slatinarske šole. Skupaj je

(Malo zakasnela razglednica)

nastopilo več kot 1.000 mladih pevcev in godbenikov, ki so očarljivo zapeli 47 različnih umetnih, narodnih in partizanskih pesmi. Na koncu revije pa so združeni mladinski zbori, 350 pevcev, ob spremljavi godbe pod vodstvom Franca Irgoliča zapeli še pesmi Pozdrav Titu in pesem o Titu. Revije so se poleg prosvetnih delavcev udeležili tudi predsednik skupščine občine ter predstavniki družbeno-političnih organizacij, premalo pa je bilo videti staršev nastopajočih.

I. KOVIČ

SVET OSNOVNE ŠOLE „LJUBO ŠERCER“
IG PRI LJUBLJANI

razpisuje naslednja delovna mesta:

- učitelja za podaljšano bivanje — U, VPŠ, lahko tudi absolvent ali študent z znanjem matematike in angleščine.
- socialno delavko — višja izobrazba z diplomom.

Stanovanj ni. OD po samoupravnem sporazumu. Ugodne prometne zveze.

Komisija za volitve in imenovanja
Skupščine občine Cerknica

razpisuje naslednji prosti delovni mesti:

- ravnatelja osnovne šole „Jože Krajc“ na Rakeku,
- ravnatelja osnovne šole Nova vas na Blokah

Kandidat mora poleg splošnih izpolnjevati naslednje pogoje: imeti mora visoko, višjo ali srednjo izobrazbo pedagoške smeri s strokovnim izpitom in najmanj 5 let neposredne pedagoške prakse.

Pismene prijave z življenjepisom in dokazili o šolski izobrazbi ter podatke o dosedanjih zaposlitvah naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov Komisija za volitve in imenovanja Skupščine občine Cerknica.

Komisija za volitve in imenovanja
Skupščine občine Zagorje ob Savi

RAZPISUJE (reelekcija)

na podlagi 89. člena zakona o osnovni šoli (Ur. l. SRS, št. 9/68) in 12. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli (Ur. l. SRS, št. 14/69) ter statuta osnovne šole Izlake delovno mesto

ravnatelja osnovne šole Izlake

POGOJI: Za ravnatelja šole je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje za učitelja osnovne šole tj., da ima visoko, višjo ali srednjo strokovno izobrazbo pedagoške smeri in najmanj pet let pedagoške prakse ter družbeno moralne kvalitete.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev razpisa je treba predložiti komisiji za volitve in imenovanje v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Komisija za volitve in imenovanja
Skupščine občine Grosuplje

razpisuje delovni mesti:

1. ravnatelja osnovne šole „Louis Adamič“ Grosuplje
2. ravnatelja vzgojnovarstvene ustanove „Otroški vrtec“ Grosuplje

Poleg splošnih pogojev za sprejem na delo morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod 1. pogoje za učitelja osnovne šole, pet let vzgojnoizobraževalne prakse, da imajo organizacijske sposobnosti in so moralno politično primerni za razpisano mesto;
- pod 2. pogoje, določene v 13. členu zakona o vzgojnovarstveni dejavnosti za predšolske otroke, da imajo organizacijske sposobnosti in so moralno politično primerni za razpisano mesto.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev in kratkim življenjepisom naj pošljejo kandidati v 30 dneh od dneva objave tega razpisa Komisiji za volitve in imenovanja Skupščine občine Grosuplje.

DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA
V LJUBLJANI

VPISUJE V DOPISNE ŠOLE

- osnovno šolo (5., 6., 7. in 8. razred)
- administrativno šolo (dveletno)
- ekonomsko srednjo šolo (dopisno, kombinirano)
- tehniško šolo (za strojno, elektrotehniško, lesnoindustrijsko in kemijsko stroko)
- delovodsko šolo (za strojno stroko)
- poklicno šolo kovinarske stroke

VPISUJE TUDI V DOPISNE TEČAJE

- nemškega in italijanskega jezika
- tehniškega risanja
- za skladišnike
- za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki
- za varnost pri delu (skupinski vpis v posameznih delovnih organizacijah)

VPISUJEMO VSAK DAN od 7. do 14.30, ob torkih od 18. ure ter drugo soboto v mesecu.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko izvedeli iz prospekta za šol. leto 1972/73, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI ČRKAMI.

Za prospekt pošljite znakmo v vrednosti 3,00 dinarje na naslov: DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA, Ljubljana, Parmova 39, telefon 312-141, poštni predal 106.

REZULTATI
NAGRADNEGA TEKMOVANJA

Tekmovanje v spisu za osnovne šole je razpisala tovarna baterij in baterijskih izdelkov „ZMAJ“ Ljubljana.

RAZDELITEV NAGRAD BO V SREDO, 21. JUNIJA, OB 10. URI v prostorih tovarne „ZMAJ“, Šmartinska 28, Ljubljana. Vsem nagrajencem plača potne stroške tovarna „ZMAJ“. K podelitvi nagrad so vabljeni tudi mentorji in učitelji fizike!

Zavod za šolstvo SR Slovenije in uredništvo PROSVETNEGA DELAVCA iskreno čestitata vsem tekmovalcem!

Osnovna šola
„Franjo Vrnunč“ Celje—Hudinja

razpisuje prosto delovni mesti za nedoločen čas:

- učitelja za slovenski in srbohrvatski jezik, PRU ali P
- učitelja za matematiko in fiziko, PRU ali P

Osnovna šola
„Ivan Cankar“ Ljutomer

razpisuje prosto delovno mesto

- učitelja za glasbeni pouk, PRU, za nedoločen čas

Stanovanje vseljivo v jeseni.

Osnovna šola „Louis Adamič“ Grosuplje

razpisuje naslednja delovna mesta:

- učitelja angleškega jezika, PRU ali P za podružnično šolo Šmarje Sap. Na voljo je enosobno stanovanje v Grosupljem.
- učitelja razrednega pouka za podružnično šolo Šmarje Sap
- učitelja razrednega pouka, U za podružnično šolo Ilova gora. Na voljo je stanovanje.
- učitelja razrednega pouka za 1. razred, U za podružnično šolo Žalna, za nedoločen čas.

Vsa delovna mesta so za nedoločen čas.

Svet šole
Osnovne šole Kanal

razpisuje delovna mesta:

- učitelja za podružnično šolo Zavrh za nedoločen čas. Poseben dodatek.
- učitelja za podružnično šolo Vrhavč za nedoločen čas.
- učitelja za slovenski, angleški in srbohrvatski jezik, PRU ali P. Za nedoločen čas.
- učitelja za fiziko, tehnični pouk in dopolnjevanje v varstvu, PRU ali P, za nedoločen čas.
- učitelja za zemljepis, TSM, dopolnjevanje v varstvu, PRU ali P, za nedoločen čas.
- vzgojiteljice za delo v otroškem vrtcu za nedoločen čas. Nastop dela 1. 9. 1972 oziroma po dogovoru.
- socialnega delavca za nedoločen čas.

Pedagoška akademija v Ljubljani,
Stari trg 34

RAZPISUJE

na podlagi 57. člena statuta redni in izredni vpis v 1. letnik študijskega leta 1972/73. Kandidati se lahko vpišejo na naslednje predmetne skupine:

- razredni pouk
- razredni pouk v Novi Gorici — samo redni študij
- razredni pouk v Novem mestu — samo redni študij
- slovenski jezik — srbski in hrvatski jezik
- slovenski jezik — zgodovina
- slovenski jezik — angleški jezik
- slovenski jezik — nemški jezik
- knjižničarstvo — slovenski jezik
- knjižničarstvo — angleški jezik
- knjižničarstvo — nemški jezik
- knjižničarstvo — srbskohrvatski jezik
- zgodovina — zemljepis
- biologija — kemija
- gospodinjstvo — kemija
- matematika — fizika
- likovna vzgoja — knjižničarstvo
- likovna vzgoja — slovenščina
- glasbena vzgoja — knjižničarstvo
- tehnična vzgoja — fizika
- tehnična vzgoja — kemija
- ortopedagoško usposabljanje duševno prizadetih
- ortopedagoško usposabljanje mladine z motnjami vedenja in osebnosti
- tiflopedagogika — samo izredni
- vzgojitelji v domovih — ortopedagoško usposabljanje mladine z motnjami vedenja in osebnosti
- strojna stroka — samo izredni študij
- administrativna stroka — samo izredni študij

Diplomanti višjih in visokih šol imajo pravico do študija tretjega predmeta (dopolnilni študij na akademiji).

Dopolnilni študij obsega po izbiri kandidata eno ali več strok. V študij stroke je vključen tudi študij pedagoško-psiholoških in družbenih predmetov, ki so obvezni za vse študente akademije.

Kot izredni študent se lahko vpiše, kodr izpolnjuje pogoje za vpis, pa zaradi delovnega razmerja ali iz drugih upravičenih razlogov ne more obiskovati pouka kot redni študent.

VPISNI POGOJI

- I. Na akademijo se lahko vpišejo kandidati z opravljenim zaključnim izpitom na gimnaziji in srednji vzgojiteljski šoli.
- II. Na posamezne predmetne skupine se lahko vpišejo kandidati z opravljenim zaključnim izpitom na eni od naslednjih srednjih šol:

1. ekonomska šola — na predmetne skupine za jezike, knjižničarstvo in administrativno smer
2. tehniške šole — na predmetne skupine za matematiko, tehnično vzgojo, strojno stroko
3. šola za oblikovanje — na predmetno skupino za likovno vzgojo
4. srednja glasbena šola — na predmetno skupino za glasbena vzgojo
5. štiriletna zdravstvene tehniške šole — na oddelke za specialne pedagoge in vzgojitelje v domovih

Kinematografi prikazuje

veškega duha. Način razvijanja je dal filmu tudi mivo, vznemirljivo, nevsakdanj obliko.

Francoski barvni film SOL je poizkus filmskega prikazovanja anarhizma med mladimi v našnjem svetu. Škoda, da samo ponavljanje podobnih mov. — n. d.

DAN, DALJŠI OD LETA domači film režiserja Ton Jankovića. Akcija filma je snovana na posladkanem humorniziranju, zato ta film z odličnimi dokumentarnimi posnetki novost. — n. d.

Angleški režiser James Taggart je posnel komedijo VSE ZA KARIERO. Angleška komedija ni s tem filmom ničesar pridobila. Film je osnove na situacijski komiki in je dolgočasen kot zabaven. — n. d.

PEPE — STRAH IN TREPET PROFESORJEV je nemški film, ki spada v serijo podobnih filmov kot so: Navihanci iz klopov, Vrag vzemi profesora Hura, šola gori. Mislim, da tem o filmu dovolj povedano. — n. d.

ROL IN SLEPILO je dinamična, duhovita kriminalka s skoraj najboljšimi atributi te zvrsti v angleškem filmu. Film je režijsko (režija: Peter Hall) in igralsko (igrajo: Ursula Andress, Stanley Baker, David Warner) dosegel kakovost, ki nam nudi urico in pol zlahke zabave. Sarkazem spremenja besedila bodo dojele le zrelejši gledalci.

mb

JOHNNY JE ŠEL NA VOJNO (Fest 72) je zanimiva analiza odnosa med človekom posameznikom in družbenim aparatom, ki izključuje ta individuum kot ekstenzijsko bitje v interesu nekaterih višjih ciljev vojne ali znanstvenega sveta, ki je sam sebi namen. Uničenje človeka, simbolizirano prek telesa, ki z delčkom možgan sicer fizično še obstaja, a mu je odvzeta vsaka komunikacija z okoljem, je pošastna slika občutja sveta, kakršnega ima avtor filma Dalton Trumbo in odsev njegove vere v neuničljivost člo-

Maturanti iz Celja

„Prvi maturanti celjskega učiteljskega 1. 1952! Srečanje bo 2. septembra 1972 v hotelu Evropa ob 17. uri.“

6. štiriletna upravno-administrativna šola — na predmetno skupino za administrativno stroko

Kandidati, ki niso končali gimnazije ali srednje vzgojiteljske šole, so pa končali štiriletno srednjo šolo z zaključnim izpitom in želijo študirati na predmetni skupini razredni pouk, morajo opraviti preizkus iz glasbe in likovnega oblikovanja. Sprejemni izpit iz tujega jezika morajo opraviti vsi kandidati, ki žele ta jezik študirati, pa ga niso imeli v srednji šoli kot prvi tuji jezik.

Kandidati, ki se vpisujejo na predmetni pouk za likovno ali glasbeno vzgojo, morajo opraviti poseben preizkusni izpit iz likovne oziroma glasbene vzgoje. Preizkusnega izpita iz glasbene stroke so oproščeni diplomanti srednje glasbene šole, preizkusnega izpita iz likovne stroke pa diplomanti šole za oblikovanje.

Kandidati brez končane srednje šole, ki se za vpis na posamezne predmetne skupine zahteva pod točko I in II, so pa končali eno od drugih tehniških šol oziroma njim ustreznih šol za gospodarstvo in družbene službe, se lahko vpišejo na akademijo, če opravijo sprejemni izpit iz strok, ki jih želijo študirati.

Polnoletni kandidati, ki niso končali gimnazije, tehniške ali njeje ustrezne šole za gospodarstvo in družbene službe, se lahko vpišejo na akademijo, če so najmanj 4 leta opravljali ustrezno delo in če opravijo sprejemni izpit iz slovenskega jezika, zgodovine z družbeno ureditvijo SFRJ in iz strok, ki jih želijo študirati.

Poleg že navedenih pogojev morajo imeti kandidati za vpis na Pedagoško akademijo moralne kvalitete, ki so potrebne za uresničevanje vzgojnih in izobraževalnih smotrov.

ROK ZA PRIGLASITEV

Kandidati, ki se želijo v študijskem letu 1972/73 vpisati v 1. letnik akademije, morajo do 31. julija 1972 vložiti v tajništvo akademije, Ljubljana, Stari trg 34, prošnjo, kolkovano z 1 N-din, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o zaključnem izpitu, kratek življenjepis, izpisek iz rojstne matične knjige in pisemsko ovjono z znakmo ter točno izpisanim imenom in slovom kandidata. Kandidati, ki žele študirati izredno, morajo v prošnji navesti tudi razloge in predložiti dokazila.

V prošnji naj kandidati navedejo:

- osebne podatke s točnim naslovom
- šolsko izobrazbo
- način študija (redni — izredni)
- predmetno skupino, na kateri želijo študirati

Sprejemni izpiti in preizkusni izpiti bodo od 5. do 12. septembra 1972.

Program in navodila za sprejemne in preizkusne izpite bodo kandidati v tajništvu akademije. Kandidati, ki se prijavljajo na sprejemnemu izpitu, morajo ob vložitvi prošnje plačati 50 N-din za delno kritje sprejemnega izpita. To ne velja za kandidati, ki bodo študirali na predmetni skupini za razredni pouk, likovno vzgojo in glasbeno vzgojo pa morajo opraviti poseben preizkusni izpit.

Vpis rednih in izrednih študentov v 1. in 2. letnik akademije bo od 18. do 28. septembra 1972.

SVET PEDAGOŠKE AKADEMIE
V LJUBLJANI